

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ŞEHRİN ÖTESİNDE

Arthur
Conan
Doyle

Kyrhos Yayınları / 96

Kitabın Adı / Şehrin Ötesinde
Kitabın Orijinal Adı / Beyond the City
Yazar / Arthur Conan Doyle
Editör / Yasin Topaloğlu
Tercüme / Petek Onur
Baskı / Tarcan Matbaası

1. Baskı Nisan 2014
ISBN / 978-605-121-321-7
Yayıncı Sertifika No / 16476

© Bu kitabın tercüme hakları Kyrhos Yayınları'na aittir.

Yayın Yönetmeni / Ali Burak Topaloğlu
Genel Müdür / Bilge Ekinci

İnternette satış:
www.mkitap.com

Akpınar Mahallesi 826. Sokak
No: 30 / 13 Dikmen-Çankaya / ANKARA
Tel: (312) 475 40 33 / Faks: (312) 476 40 28
www.kyrhos.com.tr / e-posta: bilgi@kyrhos.com.tr
<http://twitter.com/kyrhosyayinlari>
www.facebook.com/kyrhos

ŞEHRİN ÖTESİNDE

Arthur Conan Doyle

Tercüme
Petek Onur

1. BÖLÜM

YENİ GELENLER

“Müsaadenizle hanımefendi.” dedi bir hizmetçi, kapının önünden, “Üç numaraya yeni birileri taşınıyor.”

Masanın iki yanında oturan ufak tefek iki yaşlı bayan merak nidalarıyla ayağa fırladılar ve oturma odasının penceresine doğru koşturdular.

“Kendine dikkat et Monica, canım!” dedi biri, dantel perdenin ardına gizlenerek, “Bizi görmelerine izin verme!”

“Hayır, hayır Bertha! Komşularının meraklı olduklarını söylemeleri için onlara fırsat vermemeliyiz. Ama sanırım böyle durursak güvende oluruz.”

Açık pencere; belli belirsiz bir gül ağacı ile yıldız şeklinde dikilmiş hüsnüyusufları olan iyi biçilmiş, iç açıcı, eğimli bir çimenliğe bakıyordu. Onu geniş, modern, yeni yapılmış bir yoldan ayıran alçak tahta bir çitle çevrilmişti. Yolun diğer tarafında sivri saçakları ve ufak ahşap balkonları ile üç büyük, müstakil villa vardı. Üçü de aynı derecede yeniydi ama bir ve iki numaralar içinde insanların yaşadığına dair bir izlenim veren perdeli ve ağırbaşlı binalar iken ardına kadar açık kapısı ve bakımsız bahçesiyle mobilyaları henüz alınmış olan üç numara, kendini yeni sakinleri

için hazırlamıştı. Dört tekerlekli bir araba kapıya kadar gelmişti ve perdelerinin arkasından dışarıyı seyreden yaşlı bayanların sabırsız ve meraklı bakışlar attıkları şey buydu.

Arabacı inmişti; içerideki yolcular, eve taşınmasını istedikleri eşyaları ona veriyorlardı. Arabacı yüzü kızarmış hâlde ve gözlerini kırıştırarak uzattığı çarpık kollarıyla ayakta dururken pencereden uzanmış bir erkek eli onun kollarına bir sürü eşya yığıyordu ki bu manzara, meraklı, yaşlı hanımları hayret içersinde bıraktı.

“Aman Tanrı’m!” diye bağırdı Monica, daha küçük, daha kuru ve daha pörsümüş olanı. “Buna ne dersin Bertha? Bana dört hamur pudingi gibi görünüyor.”

“Onlar genç adamların birbirlerini yumrukladıkları şeyler.” dedi Bertha üstün kelime dağarcığının fazlalığı nedeniyle havasını atarak.

“Ya şunlar?”

İki büyük şişeye benzeyen sarı, parlak ahşap parçasını götürüyordu arabacı.

“Oh, onların ne olduklarını bilmiyorum!” diye itiraf etti Bertha. Lobutlar daha önce onun huzurlu ve feminen varlığına kendilerini hiç göstermemişlerdi.

Ancak bu gizemli eşyaları, onların ne olduklarını daha iyi bildikleri diğerleri izledi; bir çift halter, mor bir kriket çantası, bir set golf sopası ve bir tenis raketi. Son olarak arabacı, aşırı yüklü ve kızgın bir şekilde, bahçenin patikasında tökezlediğinde, iri, güçlü yapılı genç bir adam, arabadan bir kolunun altında yavru bir buldok ve elinde pembe bir spor gazetesiyle indi. Gazeteyi açık sarı paltonun cebine sıkıştırdı ve elini araçtan başkasının inişine yardım edecekmiş gibi uzattı ancak iki yaşlı bayanı hayretler içinde bırakarak, bu açık elin aldığı tek karşılık haşın bir tokat oldu ve uzun boylu bir bayan yardım almadan taksiden indi. Şahane bir el işaretiyle genç adamı kapıya doğru yöneltti, sonra bir elini kalçasına koyarak kapıda umursamaz, aylak bir tavırla durdu, ayak parmağını kapıya vuruyor ve ilgisizce arabacının dönüşünü bekliyordu.

Yavaşça arkasını dönmesiyle güneş yüzüne vurunca, iki dikizci, bu çok aktif ve enerjik bayanın ilk gençliğinden çok uzak ol-

duğunu görüp hayrete düştüler, o kadar ki hayat yolculuğunda o dönüm noktasını ilk geçişinden beri rüştünü tekrar ispatlamıştı. Kalemle çizilmiş gibi biçimli yüzü, sıkı ağzı ve dikkat çekici elmacık kemiklerinin Kızılderili havasıyla, o mesafeden bile geçmiş yılların izlerini taşıyordu ama yine de çok güzeldi. Yüz çizgileri bir Yunan büstününki kadar katıydı ve muhteşem koyu renk badem gözlerinin üzerindeki kaşları öyle simsiyah, kalın ve kibar bir kıvrıma sahipti ki insanın gözü, yüzün daha haşin ayrıntılarından ziyade zarafeti ve gücüne hayran olarak onlara yöneliyordu. Vücut yapısı da ok gibi düz, belki biraz cüsseli ama giydiği garip kıyafetin kısmen açığa çıkardığı muhteşem hatlarla kavisliydi. Siyah ama aynı zamanda bir sürü akları da olan saç, alnından geriye doğru taranmıştı ve ufak, yuvarlak, fötr biçimiyle erkeklerinkini andıran ama kuşağında cinsiyetini ele veren bir tüyü olan şapkanın altına toplanmıştı. Koyu, şayak benzeri bir malzemeden kruvaze ceketi hatlarına tam oturmuştu. Sade ve büzgüsüz, düz mavi eteği o kadar kısa kesimliydi ki altından inceden inceye dönmüş bacaklarının, geniş, düz, alçak topuklu ve kare burunlu ayakkabıları ile son bulan aşağı kıvrımı açıkça görünüyordu. Üç numaranın kapısında, iki karşı komşusunun meraklı bakışları altında aylaklık eden işte böyle bir kadındı.

Ama eğer onun davranışları ve görüntüsü, kısıtlı ve keskin algılarını çoktan sarstıysa, bu canlı tablonun bir sonraki ufak oyunuyla ilgili ne düşüneceklerdi? Kızarmış ve küt çeneli şoför işlerini bitirmiş, ücreti için elini uzatıyordu. Kadın ona bir bozukluk verdi, bir mırıldanma ve el kol hareketleriyle garip bir diyalog oldu aralarında ve birden kadın iki eliyle onu kravatından tuttu, bir teriyeğin fareyi sallaması gibi sallıyordu. Kaldırımın öbür tarafına doğru onu itti, tekerleğin üstüne iterken kafasını birkaç kez aracın kenarına hızla çarptı.

“Size herhangi bir yardımım dokunur mu acaba?” diye sordu iri, genç adam açık kapıda dururken.

“En ufak bir yardımın bile olamaz!” dedi öfkeli kadın soluk soluğa, “Seni alçak herif, bu sana bir hanımefendiye küstahlık etmemeyi öğretir!”

Arabacı, sarsılmış, sorgulayan bakışlarla umutsuzca bakınıyor-

du, böyle sıra dışı bir şey başına gelen herhangi bir erkeğin yapacağı gibi. Sonra, kafasını ovuşturarak yavaşça arabasına bindi ve bir eli havada Tanrı'ya yakararak uzaklaştı. Kadın, elbisesini düzeltti, ufak fötr şapkanın altındaki saçını geriye attı ve onun arkasından kapanan salon kapısından uzun adımlarla geçti. Hızla yok olmuş gibi, kısa eteği karanlıkta kayboldu. İki dikizci, Bayan Bertha ve Bayan Monica Williams, büyük bir şaşkınlıkla birbirlerine bakarak oturdular. Elli yıl boyunca o ufak pencereden ve o düzenli bahçeden dışarıyı gözetliyorlardı ama onları şaşırtan böyle bir sahne görmemişlerdi.

“Keşke o araziye tutsaydık!” dedi Monica sonunda.

“Kesinlikle, ben de bunu isterdim.” diye cevapladı kardeşi.

2. BÖLÜM

BUZLARI KIRMAK

Bayan Williams'ın penceresinden baktığı kulübe Norwood, Anerley ve Forest Hill arasındaki o hoş banliyöde hâlâ ayakta ve yıllar boyu da ayakta durmuştur. Bir kasabalılık fikrinin varlığından uzun zaman önce, metropol ortamı hâlâ çok uzak bir şeyken, yaşlı Bay Williams “Böğürtlenler” denen o ufak eve yerleşmiş ve evin çevresindeki bütün arazilere sahip olmuştu. İnişli çıkışlı kırsal alanlara yayılmış böyle altı veya sekiz kulübe yüzyılın başlarında bulunabilecek yegâne konutlardı. Meltem uzaklardan, kuzeyden geldiğinde, büyük şehrin donuk, alçak homurtusu hayatın gelgitinin kırılması gibi duyulabilirdi. Gitgide, yıllar geçtikçe, şehir oraya buraya, kıvrılan, uzayan ve birleşen büyük bir tuğla yığını fırlatmıştı, ta ki sonunda ufak kulübeler bu kırmızı kamçılarla sıkıştırılana ve modern villaya yer açmak için emilene kadar. Yaşlı Bay Williams'ın arsaları spekülasyoncu müteahhide tek tek satılmıştı ve iki yanında ağaçlar olan caddelerle düzenlenmiş güvenli banliyö zengin mahsullerini vermişti. Kulübesi tamamen tuğlayla çevrilmeden önce baba ölmüştü ama mal varlığının miras kaldığı iki kızı onlardan alınan kırsalın artakalanını görene kadar yaşadılar. Yıllar boyu, pencerelerinin önündeki tek araziye tutunmuşlardı ancak çok fazla tartışma yaşandı ve sonunda onun da diğerlerinin kaderini paylaşmasına razı oldular. Sessiz

bölgelerinden geniş bir yol geçirildi, bölgeye “El Değmemiş Yer” diye yeni bir isim verildi ve diğer tarafta üç tane kare şeklinde, dik dik bakan katı villa türedi. İki utangaç, ufak tefek yaşlı kız, onların sürekli ilerlemesini kırık kalplerle izlediler ve baştan beri kendilerine ait olan küçük köşeye, kaderin nasıl komşular getireceği hakkında tahminde bulundular.

Ve sonunda bitirdiler... Ahşap balkonlar ve dışarı taşan oluklar eklendi ki böylece, İsviçre tarzı on altı odalı, bodrum katı olmayan, elektrikli zilleri, sıcak ve soğuk suyu ile ortak tenis kortu dâhil her tür modern yeniliğe sahip yılda 100 sterline kiralık veya 1500 sterline satılık villalar hasıl oldu. Bu kadar cazip bir teklifin açık kalışı uzun sürmedi. İlan birkaç hafta içinde bir numaralı daireden kaldırıldı ve Amiral Hay Denver, Bayan Hay Denver ve tek oğullarının taşınmak üzere olduğu öğrenildi. Haber Williams kardeşlerin yüreklerine su serpti. Bazı vahşi kolonilerin veya bağırان, şarkı söyleyen ele avuca sığmaz ailelerin huzurlarını bozacağını düşünmüşlerdi çoğu zaman. Bu kadro en azından kusursuzdu. “Devrin Adamları” kitabına göz atınca gördüler ki Amiral Hay Denver, aktif kariyerine Bomarsund’da başlayan ve İskenderiye’de sonlandıran tanınmış bir subaydı. Kendi dönemindeki herhangi bir adam kadar bu iki yer arasında görev yapmıştı. Taku Tabyaları’ndan Shannon birliğine ve Zanzibar’ın Arap yelkenlilerini yakıp yıkmaya kadar, kayıtlarında görünmeyen hiçbir deniz işi yoktu; bu arada hayat kurtardığı için aldığı Victoria Haçı ve Albert Madalyası, cesaretini ve barışta da savaşta olduğu gibi aynı ateşli ruha sahip olduğunu teyit etti. Besbelli bu çok uygun bir komşuydu ve emlakçının, oğul Bay Harold Denver’ın sessiz bir genç beyefendi olduğunu ve sabahtan akşama kadar borsayla meşgul olduğunu söylemesi bunu doğruluyordu.

Denver’lar, iki numara da ilanını sökmeden az evvel ancak taşınmışlardı ve hanımlar komşularından hoşnut olmamaları için hiçbir neden olmadığını anladılar. Doktor Balthazar Walker, tıp dünyasında çok bilinen bir isimdi. Nitelikleri, üyeliği ve “Gutlu Diyatez”de 1859’da yayımlanan ilk kısa makalesinden 1884’te “Vazomotor Sistem Hastalıkları” üzerine kapsamlı incelemesine kadar yazıları “Tıp Rehberi”nde uzun bir yarım sütunu dolduruyordu. Bir üniversitenin rektörlüğü ve baronetlik vadeden

başarılı tıp kariyeri, onu hayatı boyunca bağımsız kılacak olan ve dikkatini her zaman uygulamalı ve ticari yanından daha fazla cazibesi olan, mesleğinin daha bilimsel kısmına yönlendirmesini sağlayan minnettar bir hastasının bıraktığı yüklü miktardaki mirasla yarıda kesilmişti. Bu maksatla Weymouth Sokağı'ndaki evini bırakmıştı. Birkaç yıldır duldu. Bilimle ilgili enstrümanları ve büyüleyici iki kızıyla Norwood'un daha huzurlu atmosferine taşınma fırsatını bulmuştu.

Böylece bir villa boş kalmıştı ve iki yaşlı kızın yeni kiracıların gelişini haber veren tuhaf olayları hevesli bir ilgiyle izlemelerine şaşmamalıydı. Ailenin sadece iki kişiden, dul olan Bayan Westmacott ve yeğeni Charles Westmacott'tan oluştuğunu çoktan emlakçıdan öğrenmişlerdi. Kulağa ne kadar sade ve mutena geliyordu! El Değmemiş Yer'in sakinleri arasındaki şiddet ve uyuşmazlığın habercisi gibi görünen korkutucu alametleri kim önceden bilebilirdi? Yine iki yaşlı kız yürekten arazilerini satmamış olmayı dilediler.

“Şey, en azından, Monica...” dedi Bertha, o öğleden sonra çay fincanlarıyla birlikte oturduklarında, “Bu insanlar ne kadar ama ne kadar garip olurlarsa olsunlar, onlara karşı diğerlerine olduğumuz kadar kibar olmak görevimiz.”

“Kesinlikle!” diye kabul etti kardeşi.

“Bayan Hay Denver ve Bayan Walker'ı davet ettiğimize göre, Bayan Westmacott'ı da davet etmeliyiz.”

“Elbette, canım. Bizim topraklarımızda yaşadıkları sürece, onları misafirlerimiz gibi görürüm ve onlara hoş geldiniz demek bizim görevimizdir.”

“O zaman yarın davet edelim.” dedi Bertha kararlı bir şekilde.

“Evet canım, edelim. Ama ah keşke bitmiş olsa!”

Ertesi gün saat dörtte, iki yaşlı kız, misafirperverliklerini göstermek için yola çıktılar. Siyah ipekten sert ve hışırdayan elbiseleri, süslü püslü ceketleri ve siyah bonelerinin iki yanından ufak sıralar hâlinde sarkan silindirik kır renkte bukleleriyle bu zamana ait olmayan iki eski moda takipçisi gibi görünüyordular. Yarı me-

raklı, yarı korkak, kızıl saçlı bir uşak tarafından hemen açılan üç numaranın kapısını çaldılar.

Evet, Bayan Westmacott evdeydi. Uşak onları oturma odası olarak döşenmiş, güzel bahar havasına rağmen ocakta büyük bir ateşin yandığı bir odaya götürdü. Oğlan, yaşlı kızlar bir kanepeye otururlarken bir perdenin arkasına acı bir çığlıkla fırlayarak ve ayağıyla bir şeyi dürtükleyerek onları korkutup sinirlerini bozdu. Önceki gün gördükleri köpek yavrusu saklandığı yerden çıktı ve homurdanarak odadan sıvıştı.

“Eliza’ya yetişmek istiyor.” dedi genç adam fısıldayarak, “Efendim ona getirdiğinden fazlasını vereceğini söyledi.” diye ekledi iki küçük, katı ve siyah figüre nezaketle gülümseyerek hanımını aramak üzere oradan ayrıldı.

“Ne... Ne dedi?” diye nefes nefese sordu Bertha.

“Şeyle ilgili bir şey... Ah, aman Tanrı’m! Ah, imdat, imdat, imdat, imdat, imdat!” İki kardeş kanepenin üzerine sıçramışlardı, haykırışları evi doldururken korkuyla bakan gözleri ve toplanmış etekleriyle orada durdular. Ateşin yanında duran yüksek hasır sepetten düz, elmas şeklinde, şeytansı yeşil gözlerini yukarı doğru oynatan bir kafa, parlak pullu boynu otuz santim kadar görünür olana dek, yavaşça bir yandan diğer yana salınarak durmuştu. Hırçın kafa, her yükselişinde kanepeden yeni çığlıklar gelirken yavaşça doğrulmaya devam etti.

“Nedir bu yaramazlık!” diye bağırdı bir ses, evin hanımı kapıda duruyordu. Bakışları hemen kırmızı kadife koltuğun üzerinde çığlık atan iki yabancıya odaklandı. Şömineye bir göz atması bu korkunun nedenini ona gösterdi ve yürekten bir kahkaha krizine boğuldu.

“Charlie!” diye bağırdı, “İşte Eliza yine yaramazlık yapıyor.”

“Ben onu sakinleştiririm.” diye cevapladı bir erkek sesi ve genç adam odaya atıldı. Halası ziyaretçilerini rahatlatmak için koştururken, elinde sepetin üzerine atacağı ve mahkûmunu etkili bir şekilde hapsetmek için bir sicimle sağlamlaştırdığı kahverengi bir çul vardı.

“Sadece bir kaya yılanı.” diye açıkladı kadın.

“Oh, Bertha!” ve “Oh, Monica!” dediler soluk soluğa, zavallı, yorgun bayanlar.

“Birkaç yumurta bırakıyor. O yüzden ateş yaktık. Eliza ısındığında her zaman daha iyi yumurtlar. O tatlı, nazik bir yaratıktır ama şüphesiz yumurtalarına bir şey yapacağınızı düşündü. Hiçbirine dokunmadığınızı sanıyorum?”

“Ah, haydi çıkalım Bertha!” diye bağırdı Monica, ince, siyah eldivenli elleri tiksintiyle ileri uzanmış vaziyette.

“Dışarı değil, yan odaya.” dedi Bayan Westmacott dediğim dedik bir tavırla “Bu taraftan, lütfen! Burası daha az sıcak.” Üç büyük kitaplığı bulunan, üzeri kâğıtlar ve bilimsel aletlerle dolu uzun, sarı bir masası olan çok şık bir biçimde döşenmiş kütüphaneye doğru yolu gösterdi. “Buraya oturun ve siz de oraya.” diye devam etti, ardından, “Tamam. Bir bakayım hanginiz Bayan Williams ve hanginiz Bayan Bertha Williams?”

“Ben Bayan Williams’ım.” dedi Monica, hâlâ titrerken ve her an yeni bir korku yaşamamanın endişesiyle sinsice etrafa göz gezdirirken.

“Ve anladığım kadarıyla şirin, ufak kulübede oturuyorsunuz. Bu kadar erken gelmeniz çok hoş. Anlaşacağımızı sanmıyorum ama yine de niyetiniz bir o kadar iyi.” Bacak bacak üstüne attı ve mermer şömineye karşı arkasına yaslandı.

“Düşündük ki belki bir yardımımız dokunur.” dedi Bertha, utangaç bir şekilde. “Eğer kendinizi daha fazla evinizde hissetmeniz için yapabileceğimiz herhangi bir şey varsa...”

“Ah, teşekkür ederim, nereye gitsem evimde olduğumdan farklı bir şey hissetmeyecek kadar eski bir gezginim. Daha yeni Markiz Adaları’nda birkaç aylık keyifli bir geziden döndüm. Eliza’yı oradan aldım. Birçok bakımdan Markiz Adaları şimdi dünyaya liderlik ediyor.”

“Olur şey değil!” diye haykırdı Bayan Williams, “Hangi bakımdan?”

“Cinsiyetler arası ilişki bakımından. Bu büyük sorunu kendi istedikleri gibi çözdüler, soyutlanmış coğrafi konumları kendi

çıkardıkları sonuçlara varmalarına yardımcı oldu. Orada kadın, olması gerektiği gibi, her açıdan erkeğin tam eşiti. İçeri gel Charles, otur. Eliza iyi mi?”

“İyi, hala.”

“Bunlar komşularımız, Bayan Williams’lar. Belki birer bira alırlar. Charles, iki şişe getirebilirsin.”

“Hayır, hayır, teşekkürler! Bizim için getirmeyin!” diye bağırdı misafirler ısrarla.

“Hayır mı? Size ikram edecek çayım olmadığı için üzgünüm. Kadının itaatkârlığına, besleyici içecekleri ve canlandırıcı egzersizleri erkeğe bırakmasının neden olduğunu düşünüyorum. Ben ikisini de yapmam.” Şöminenin yanından bir çift, yaklaşık yedi kiloluk halteri kaldırdı ve başı etrafında hafifçe salladı, sonra “Birazla ne yapılabildiğini görün.” dedi.

“Ama düşünmez misiniz?” diye Bayan Williams utangaçça sordu, “Düşünmez misiniz, Bayan Westmacott, kadının da kendine ait bir görevi olduğunu?”

Evin hanımı büyük bir gürültüyle halterlerini yere bıraktı.

“Eski boş laflar!” diye bağırdı, “Eski slogan! Nedir kadına ayrılan bu görev? Öylesine hakir, öylesine kaba, öylesine ruhu öldüren, aşağılık bir şey ki başka hiç kimse buna tenezzül etmez. Kadının görevi işte bu. Ve bu kısıtlamaları kim ona kabul ettirdi? Bu dar alana onu kim tıktı? Vahiy miydi? Doğa mıydı? Hayır, en büyük düşmandı o. O erkekti.”

“Ah harika, halacığım!” diye ağır ağır konuştu yeğeni.

“Öyleydi, Charles. Sendin ve dostlarındı. Diyorum ki kadın, erkeğin bencilliğinin devasa bir anıtıdır. Bütün bu övünülen kibarlık nedir, bu ince sözler ve müphem ifadeler? Sınamak istediğimizde nerededirler? Göreceli olarak da olsa erkek, bir kadına yardımcı olmak için her şeyi yapar. Elbette. Ya cebine dokunulduğunda bu nasıl işler? O zaman kibarlığı nerededir? Ehliyet kazanması için doktorlar ona yardım ederler mi? Baroya kayıt olması için avukatlar ona yardım ederler mi? Ruhban sınıfı ona kilisede müsamaha gösterir mi? Zavallı kadını görevine yollayın! Onun göre-

vine! Erkekler yemliğin etrafındaki domuzlar gibi altını yoklarken onlara müdahale etmemek, işte erkekler kadının görevini böyle görüyor. Burada oturup alay edebilirsin Charles, kurbanına bakarken ama doğru olduğunu biliyorsun, her kelimemin.”

Bu ani kelime sağanağıyla dehşete kapılmış iki bayan, ateşli ve despot bu kadın karşısında cinsiyetinin bütün günahlarının yükünü uysalca taşıyarak oturan, insanlığın bu özür dileyen temsilcisi karşısında gülümsemekten başka bir şey yapamadılar. Kadın bir kibrit çaktı, şöminenin üzerindeki kutudan bir sigara çekti ve dumanı ciğerlerine çekmeye başladı.

“Sinirlerim bozulduğunda bu bana çok rahatlatıcı geliyor.” diye açıkladı, “Siz sigara içmez misiniz? Zevklerin en safını kaçıyorsunuz, karşılıksız birkaç zevkten biri.”

Bayan Williams ipek eteğini düzeltti.

“Bu...” dedi, kendini savunurcasına, “Tadına varmak için Bertha’nın ve benim fazla çağ dışı kaldığımız bir zevk.”

“Şüphesiz, teşebbüs etseniz muhtemelen sizi hasta eder. Bu arada, umarım dernek toplantılarımızın bazılarına gelirsiniz. Biletlerin size gönderilmesini sağlayacağım.”

“Derneğiniz?”

“Henüz kurulmadı ama bir komite oluşturmak için hiç zaman kaybetmeyeceğim. Gittiğim her yerde Özgürleşme Derneğinin bir şubesini kurmak âdetimdir. Anerley’de çoktan özgürleşmiş olan Bayan Sanderson var. Sadece örgütlü direnişle, bir Bayan Williams, bencil cinsiyete karşı dayanmayı umabiliriz. Artık gitmeniz mi gerekiyor?”

“Evet, yapmamız gereken birkaç ziyaret daha var.” dedi büyük kardeş, “Eminim bizi mazur görürsünüz ve umarım Norwood’u hoş bir yer olarak bulursunuz.”

“Bütün yerler benim için sadece bir savaş alanıdır!” diye cevap verdi, ufak ince parmaklarını sıkıp önce biriyle sonra diğeriyle tokalaşırken “Gündüzleri iş ve sağlıklı egzersiz, akşamları görkemli konuşmalar, değil mi Charles? Güle güle!” Onlarla birlikte kapıya geldi, geriye baktıklarında onun hâlâ sarı köpek yavrusu yanında,

sigarasının ince mavi dumanı dudaklarından yükselirken durduğunu gördüler.

“Ah, ne korkunç, ne korkunç bir kadın!” diye fısıldadı Bertha, sokakta acele acele yürürlerken, “Tanrı’ya şükür bitti!”

“Ama iadeiziyarete bulunacaktır.” diye cevap verdi öteki, “Bence Mary’ye evde olmadığımızı söylesek iyi olur.”

3. BÖLÜM

EL DEĞMEMİŞ YER'İN SAKİNLERİ

Kaderlerimiz çok önemsiz nedenlerle nasıl da derinden etkilenir! Bu yeni villaları inşa eden ve onlara sahip olan meçhul müteahhit, villaların her birini kendi arazilerinde inşa etmekle yetindiğinden, bu üç küçük insan topluluğunun, diğerlerinin varlığından neredeyse habersiz kalmaları ve dolayısıyla burada anlatılan olaylara dâhil olmamaları ihtimal dâhilindedir. Ama onları bir araya getirecek ortak bir bağ vardı. Diğer bütün Norwood müteahhitlerinden kendini ayırmak için toprak sahibi, iyice gerilmiş bir filesi, sık ekilmiş çimleri ve geniş alana yayılmış beyaz çizgileri ile evlerin arkasına ortak bir tenis sahası tasarlamış ve yapmıştı. Buraya, genç Hay Denver, İngiliz mizacı açısından hava veya yiyecek kadar önemli o zor egzersiz için, şehrin yorucu çalışmasından kurtulduğunda gelirdi; Dr. Walker ve iki güzel kızı Clara ile Ida ve mini etekli, adaleli dul kadın ile atletik yeğeni de teşrif ederdi. Yaz bitmeden önce bu sessiz köşede, yıllar sürecektir daha soğuk ve daha resmî bir aşinalıktan sonra tanıyamayacakları kadar fazla tanıyorlardı birbirlerini.

Ve bu daha derin samimiyet, özellikle amiral ve doktor için değerli bir şeydi. İkisinin de hayatında bir boşluk vardı, yorulmadan önce büyük yarıştan ayrılan her erkekte olması gerektiği gibi.

Ama onlar bu toplulukta, komşusunun boşluğunu doldurmaya yardım edebilirdi. Pek ortak noktalarının olmadığı doğrudu ama bu bazen arkadaşlık etmeyi engellemez aksine destekler. İkisi de mesleğine tutkuyla bağlıydı ve işlerine olan bütün ilgilerini korumuşlardı. Doktor hâlâ tıp dergisini okurdu, bütün mesleki toplantılara katılırdı, yönetim kurulu seçiminin sonuçları üzerine neredeyse depresyona girecek kadar fazla çalışırdı; içinde gliserin, Kanada balsamı ve boyama maddesi dolu sıra sıra yuvarlak şişe sıraları önünde hâlâ mikrotomla kesit aldığı ve doğanın gizemini uzun, pirinçten yapılmış, eski mikroskobundan incelediği bir sığınak ayırmıştı kendine. Dudağının üstü ve çenesi temiz tıraşlı, kararlı ve katı çizgilere sahip bir ağız, güçlü bir çene ve beyaz, yumuşak tüylerden iki küçük favorili tipik yüzüyle olduğunun dışında bir şey olması düşünülemezdi; aristokrat bir İngiliz, elli yaşında veya belki sadece bir iki yaş fazla bir uzman doktor.

Doktor, en parlak döneminde önemli durumlara karşı bile soğukkanlılığını korurdu ama artık, emekliliğinde, küçük şeyler için dahi çok fazla yaygara koparıyordu. Sadece hastasının hayatı değil, kendi ünü ve geleceği de söz konusu olduğunda parmağı titremeden ameliyat yapmış olan adam, şimdi yanlış yerleştirilmiş bir kitap veya dikkatsiz bir hizmetçi karşısında derinden sarıslıyordu. Bunu kendisi de görmüştü ve nedenini biliyordu. “Mary hayattayken...” derdi, “Ben ve küçük sorunlar arasında dururdu. Ben de kendimi büyükler için hazır tutabilirdim. Kızlarım, olabilecekleri kadar iyiler ama kim bir erkeği karısı kadar iyi tanıyabilir?” Sonra bir tutam kahverengi saçı ve bir yatak örtüsü üzerinde beyaz, ince bir eli aklına getirir, hepimizin hissettiği gibi, ölümden sonra yaşamasak ve birbirimizi tanımasak, o zaman gerçekten doğamızın en büyük umutları ve en ince sezgileri tarafından oyna getirildiğimizi ve kandırıldığımızı düşünürdü.

Doktorun kaybı büyüktü ama bu kaybının telafisini sağlayacak şeylere de sahipti. Kaderin büyük terazileri onun için bir seviyede tutulmuştu; zira koca Londra’da insan nerede Clara ve Ida Walker’dan daha tatlı, daha sevgi dolu, daha zeki ve daha sempatik iki kız bulabilirdi? O kadar parlak, o kadar hızlı ve onu ilgilendiren her şeyle o kadar ilgililerdi ki bir adam için iyi bir eşin

kaybının telafi edilmesi mümkünse o zaman Balthazar Walker bu şekilde kendi kaybının telafi edildiğini iddia edebilirdi.

Clara'nın zarif, kadınsı bir vücudu vardı; uzun, ince ve esnekti. Duruşunda ciddi ve seçkin bir şey vardı, onu eleştirenler kendisini vakur ve mesafeli olarak tarif ederlerken arkadaşları ona "Kraliçe gibisin." derlerdi.

Ancak her nasılsa bu onun bir parçasıydı, çünkü daima etrafındaki herkesten farklı olmuştu, çocukluğundan beri böyleydi bu. Doğasında arkadaş canlısı hiçbir şey yoktu. Kendi aklıyla düşünür, kendi gözleriyle görür, kendi dürtüleriyle hareket ederdi. Yüzü sevimli olmaktan çok solgun, çarpıcıydı ama kara gözleriyle o kadar hızlı, sorgulayıcı ve sevinçten kedere geçişlerde o kadar çabuk, etrafındaki her söze ve harekete dair yorumunda o kadar hızlıydı ki birçokları için o gözler, tek başına kız kardeşinin güzelliğinden daha çekiciydi. Onunki güçlü ve sessiz bir ruhtu, annesinin görevlerini devralan, hizmetçileri teftiş eden, babasını sakinleştiren ve büyük şansızlığın yaşandığı günden beri daha zayıf olan kardeşini destekleyen oydu.

Ida Walker, Clara'dan bir karış daha kısaydı ama yüzü daha toplu ve vücut yapısı daha dolgundu. Açık sarı saçları, derinliklerinde daima parıldayan mizahın ışığıyla haylaz mavi gözleri ve hafif yukarı doğru kıvrımlı köşeleriyle sakinken bile dudaklarının kenarında sonraki gülümsemenin hep gizlendiğini işaret eden büyük ve mükemmel derecede biçimli bir ağız vardı. Narin, ufak, yüksek topuklu ayakkabılarının tabanlarına kadar modern, elbiseye ve zevke tutkun, tenise ve komik operaya düşkün, her zaman yeni bir heyecan arzulayan ve yine de karakterinin bütün bu daha hafif yönlerinin arkasında enikonu iyi, sağlıklı düşünen bir İngiliz kızı, evin hayatı ve ruhu, kardeşinin ve babasının idolüydü. İki numaradaki aile işte böyleydi.

Amiral Hay Denver romanlarda görülen, gösterişli, beyaz saçlı, dinç denizcilerden değildi. Bilakis, geleneksel denizcilerin aksine daha sık rastlanır bir tipin temsilcisiydi. Sofu, kartal gibi, kır saçlı ve çökük yanaklı, kül rengi favorisinin çok küçük kıvrımlı çıkıntısı hariç iyi tıraşlı bir yüzü olan zayıf, sert ifadeli bir adamdı. İnsanları sınıflandırmaya alışkın bir gözlemci, onu, kilisenin,

ruhani olmayan kostümlerden ve kırsal yaşamdan zevk alan bir papazı veya açık hava sporlarında meslektaşlarına katılan büyük bir devlet okulunun müdürü olduğunu düşünebilirdi. Dudakları katı ifadeliydi, çenesi çıkıktı, kuru, sert gözleri vardı, tavırları kesin ve resmîydi. Kırk yıllık katı disiplin onu içine kapanık ve sessiz yapmıştı. Buna rağmen bir akrasıyla samimiyet kurduğu zaman, rahatlıkla daha az subay tavrı takınabilirdi, hayatın birçok safhasını görmüş birinin, dünyanın ve yolların kısa, kuru öykülerinin bir birikimi vardı onda. Kuru ve zayıf, bir jokey kadar zarif ve sırim gibi sert, herhangi bir gün gümüş başlı Malacca bastonunu sallarken ve amiral gemisinin kıçını arşınlamaya alıştığı aynı ölçülü yürüyüşle banliyö caddelerinde gezinirken görülebilirdi. Bir yüksek hizmet şeridi takardı, zira otuz yıl önce Lancaster bataryasında görev yaparken top güllesinin fırlattığı bir çakılın isabet etmesiyle yanağından yara almıştı. Yine de dinç ve sağlamdı ve arkadaşı doktordan on beş yaş daha büyük olmasına rağmen daha genç görünüyordu.

Bayan Denver'inki parçalanmış bir hayattı, onun karadaki hayatı kocasının denizdeki hayatından daha büyük bir süreklilik ve fedakârlık içinde geçmişti. Evlendikten sonra eşiyile dört ay birlikte olmuşlardı, sonra dört yıllık bir ara oldu, bu sürede Amiral Denver St. Helena ve Oil Rivers¹ arasında bir gambotta çırpınıyordu. Sonra, sadece üç ay molası olan beşi Pasifik, dördü Doğu Hindistan garnizonunda olmak üzere dokuz yıllık huzurlu bir aile hayatı oldu. Ondan sonra eve düzenli kaçışlarla kanal filosunda aşağı yukarı beş yıl geçirdi, sonra da üç yıllığına Akdeniz'e ve dört yıllığına Halifax'e gitti. Ama şimdi, birbirine hâlâ yabancı olan bu evli çift, gündüzleri inişli çıkışlı olsa da akşamlarının tatlı ve keyifli olduğu Norwood'da bir araya geldiler. Bayan Denver'ın kendisi uzun ve tıknazdı, parlak, yuvarlak, al yanaklı, hâlâ sevimli, merhametli, anaç bir güzelliği olan bir yüzü vardı. Bütün hayatı, kocası ve tek oğlu Harold arasında bölünen bir bağlılık ve sevgi çemberiydi.

Onları Londra çevresinde tutan bu oğlandı, zira amiral, gemilerden ve tuzlu sudan hoşlanıyordu ve iki tonluk yatın ıskota-

---

1) Nijer Deltası bir dönem büyük bir palmye yağı üreticisiydi, bu nedenle Oil Rivers olarak da bilinir. Bölge 1885-1893 yılları arasında British Oil Rivers Protectorate (İngiliz Yağ İşletmeleri İdaresi) idi (ç.n.).
 Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ları başında, on altı knotluk gemisinin kaptan köşkünde olduğu kadar mutluydu. Özgür bırakılsaydı, seçimi elbette Devonshire veya Hampshire kıyısı olurdu ancak Harold vardı ve Harold'ın ilgi alanları onlar için çok önemliydi. Harold şimdi yirmi dört yaşındaydı. Babasının, önemli bir borsa aracılığı firmasının sahibi olan bir tanıdığı tarafından sorumluluğunun üstlenilmesinden ve borsa şirketinde işe alınmasından üç yıl önce, üç yüz altınlık giriş parası ödenmiş, her biri beş yüz pauntluk üç kefil bulmuş ve bütün diğer formaliteler yerine getirilmiş olarak kendini önemsiz bir birimde, dünya para pazarının girdabında buldu. Orada, babasının arkadaşının rehberliğinde, ona, hisselerin değerini yükseltme ve düşürmenin gizemleri, nakil işlemlerinin ve devirlerin zorlukları hususunda borsanın tuhaflıkları öğretildi. Müşterisinin parasını nereye koyacağını, Yeni Zelanda'da hangi aracılığın fiyat oluşturacaklarını, hangisinin Amerikan demir yollarından başka bir şeye dokunmayacağını, hangisine güvenilebileceğini ve hangisinden sakınılacağını öğrendi. Bütün bunlara ve daha fazlasına hâkim oldu, öyle ki kısa bir süre sonra başarılı olmaya, yeni müşterileri çekmeye başladı ama iş hiçbir zaman hoş değildi. "Cennet" in kokusuna olan aşkı, insani ve doğal bir şekilde var olmaya karşı sevgisi ona babasından kalmıştı. Bir varlık sahibi ve varlığı arasında bir aracı gibi davranmak veya pazarlardaki büyük servet basıncının yükselişi ve düşüşünü kaydeden bir insan barometresi gibi durmak vahyin, o yapılı bedeninin üstündeki geniş omuzlara, güçlü kollara yüklediği bir iş değildi. Esmer, içten yüzü, Yunanlara özgü düz burnu, kocaman açılmış kahverengi gözleri ve siyah bukleli saçlarıyla, yani tüm bu özellikleriyle, sanki bedensel bir işte çalışmak için şekillendirilmişti. Birlikte çalıştığı borsacılar arasında popülerdi, müşterileri tarafından saygı görüyordu, evde de sevilirdi ama ruhu huzursuzdu ve çevresindekilere sürekli illet oluyordu.

"Biliyor musun, Willy?" dedi Bayan Denver bir akşam kocasının sandalyesinin arkasında, bir eli onun omzunda dururken, "Bazen Harold'ın pek de mutlu olmadığını düşünüyorum."

"Mutlu görünüyor kerata!" diye cevapladı amiral, sigarasıyla işaret ederken. Yemekten sonraydı, yemek odasının açık Fransız penceresinden tenis kortu ve oyuncular açıkça görünüyordu. Bir

set bitmişti ve genç Charles Westmacott toplara, onları sahanın ortasına gönderebilecek kadar sert vuruyordu. Doktor Walker ve Bayan Westmacott kortu aşağı yukarı arşınıyor, kadın, düşüncelerini belirtirken bir yandan raketini sallıyor, doktor da başını yavaşça eğerek ve hemfikir olduğunda hafifçe sallayarak onu dinliyordu. Harold fanilasıyla parmaklıklara yaslanarak arkalarındaki korta doğru uzayan uzun, koyu gölgeleriyle durup onu dinleyen iki kız kardeşe konuşuyordu. Kızlar koyu renk etekler, açık pembe tenis bluzları ve hasır şapkalarındaki pembe bantlarıyla aynı giyinmişlerdi. Böylece yüzlerinde batan güneşin yumuşak kızılığıyla dururlarken Clara, ciddi ve sessiz; Ida, haylaz ve cecurdu; bu hâlleri yaşlı bir denizciden çok keskin bir yorumcunun gözlerine sahip amiralin oldukça hoşuna gidiyordu.

“Evet, mutlu görünüyor anne!” diye tekrarladı, bir kıkırdamayla, “Senin ve benim böyle duruşumuz da pek uzun bir süre önce değildi. Bizim de mutsuz olduğumuzu sanmıyorum. Bizim zamanımızda kroket oynanırdı ama bayanlar bu kadar dar etekler giymezlerdi. Hangi yıl olabilir? Penelope’nin göreve gelmesinden hemen önce.”

Bayan Denver, parmaklarını onun kırlaşan saçlarında dolaştırdı. “Antelope’la geri döndüğün zamandı, terfi almandan hemen önce.”

“Ah, yaşlı Antelope! Nasıl bir yelkenli gemiydi! Onu hatırlıyorum, anne? Plymouth Körfezi’ne gelişini gördün. Güzel değil miydi?”

“Evet, gerçekten öyleydi. Ama ben Harold’ın mutlu olmadığını düşünüyorum, dediğimde günlük yaşamını kastettim. Nasıl düşünceli ve dalgın olduğu hiç dikkatini çekmedi mi?”

“Âşık belki, genç köpek. Gemisini bağlayacak kuytu bir iskele bulmuş gibi görünüyor en azından.”

“Büyük ihtimalle haklısın Willy.” diye cevapladı anne ciddiyetle, “Ama onlardan hangisi?”

“Bunu söyleyemem. Çok çekici kızlar, ikisi de. Ama ikisi arasındaki kaldığı sürece ciddi olamaz. Sonuçta, oğlan yirmi dört yaşında ve geçen sene beş yüz paunt kazandı. Evlenmek için benim yüzbaşı olduğum zamandan daha iyi durumda.”

“Şimdi hangisi olduğunu görebiliriz bence.” dedi gözlemci anne. Ida ve Harold Denver hâlâ yumuşak kahkahalar atarak parmaklıklarda konuşurlarken Charles Westmacott, tenis toplarına vurmayı bırakmış Clara Walker’la sohbet ediyordu. Şimdi yeni bir sahne kuruluyordu, tek kalan Doktor Walker, küçük kapıdan girdi ve bahçe yolunu geçti.

“İyi akşamlar, Bayan Denver!” dedi, geniş hasır şapkasını kaldırarak, “Gelebilir miyim?”

“İyi akşamlar, doktor! Lütfen gelin!”

“Bunlardan birini deneyin.” dedi amiral, puro kutusunu uzatırken, “Fena değiller. Onları Mosquito Sahili’nden aldım. Size işaret etmeyi düşünüyordum ama orada çok mutlu görünüyorsunuz.”

“Bayan Westmacott, çok akıllı bir kadın.” dedi Doktor puroyu yakarken, “Bu arada, az önce Mosquito Sahili’nden bahsettiniz. Oradayken Hyla’yı gördünüz mü?”

“Listede öyle bir isim yoktu.” diye cevapladı denizci kararlılıkla, “Bir *Hydra* var, körfez savunma taretleri ama vatan kara sularından hiç çıkmaz.”

Doktor güldü. “İki ayrı dünyada yaşıyoruz.” dedi, “Hyla, yeşil ağaç kurbağası ve Beale, protoplazmayla ilgili görüşlerini onun sinir hücrelerinden edindi. İlgi gösterdiğim bir konu bu.”

“Ormanda her tür haşarat vardı. Nehir hizmetinde olduğum zaman geceleri belirli bir mesafeden duyardım onların seslerini. Viraklamalardan ve ötüşmelerden uyuyamazsınız. Aman Tanrı’m! Ne kadın ama! Üç sıçramada çimenliği geçiyor. Eski günlerde ondan bir pruva kaptanı olurdu.”

“Garip bir kadın!”

“Çok fevri biri!”

“Bazı şeylerde çok hassas biri.” diye belirtti Bayan Denver.

“Şuna bakın hele!” diye bağırdı amiral, işaret parmağıyla doktora işaret ederken. “Sözlerimi dikkate al Walker, dikkat etmezsek o kadın bir isyan başlatacak. Birleşmeliyiz adamım, yoksa bütün disiplin elden gidecek.”

“Şüphesiz görüşlerinde biraz aşırı.” dedi doktor, “Ama temelde ben de onun gibi düşünüyorum.”

“Bravo, doktor!” diye bağırdı kadın.

“Ne? Cinsinize ihanet mi ediyorsunuz? Sizi askerî mahkemede bir döneke olarak yargılayacağız!”

“Kadın oldukça haklı. Meslekler kadınlara yeterince açık değil. Hâlâ kendilerine yakıştırılan işlerle çok fazla sınırlandırılmışlar. Onlar halkın güçsüz bir kesimi... Ekmeği için çalışmak zorunda olan kadınlar... Fakir, organize olmayan, utangaç, hak olarak talep edebileceklerini iyilik olarak kabul eden... Onların sorunu bu yüzden halkın gündemine daha seyrek geliyor, zira bir çözüme olan ihtiyaçları mağduriyetleri kadar büyük olsaydı, diğer bütün şeyleri dışlayacak kadar meşgul ederdi dünyayı. Zengine, rafine olana, hayatı çoktan kolaylaştırılmış olana karşı nazik olmak bize göre gayet kolay. Bu mutlak bir kalıp, hileli bir davranış. Gerçekten naziksek, mücadele eden kadınlığı, o yardımımıza gerçekten ihtiyaç duyduğunda -onun için sahip olmak veya olmamak ölüm kalım meselesi olduğunda- yükseltmeliyiz. Ve sonra daha yüksek mesleklerde çalışmanın kadınsı olmadığına dair yapmacık konuşmalar... Açlıktan ölmek yeterince kadınsı ama Tanrı'nın onlara verdiği beyinleri kullanmak kadınsı değil! Bu gaddar bir görüş değil mi?”

Amiral sessizce güldü. “Sen de o gramofonlar gibisin, Walker.” dedi, “Bütün bunlar sana söylendi ve şimdi sen de onu tekrar ezberden okuyorsun. Bu bir ayaklanma... Erkeğin kendi görevleri vardır, kadının da kendi görevleri ama bunlar onların tabiatları kadar ayrıdır. Sanırım şimdi bir amiral gemisinde flamasını çeken ve kanal filosunun komutasını alan bir kadın olacak.”

“Tahtta bütün milleti idare eden bir kadın var.” diye belirtti karısı, “Ve herkes onun bu işi bütün erkeklerden daha iyi yaptığı konusunda hemfikir.”

Amiral bu baskı karşısında biraz bocaladı: “O tamamen başka bir şey.” dedi.

“Bir sonraki toplantılarına gelmelisiniz. Başkanlığı ben üstleneceğim. Bayan Westmacott’a bunu yapacağıma dair daha yeni

söz verdim. Hava soğudu ve kızların içeri girme saati geldi. Görüşmek üzere! Kahvaltıdan sonra yürüyüşümüz için sizi bekleyeceğim amiral.”

Yaşlı denizci gözünde bir parıltıyla arkadaşının ardından baktı.

“O kaç yaşında anne?”

“Yaklaşık elli, sanırım.”

“Ya Bayan Westmacott?”

“Kırk üç olduğunu duydum.”

Amiral ellerini ovuşturdu ve keyifle salladı. “Bugünlerde üç artı ikinin bir ettiğini göreceğiz.” dedi, “Sizinle yeni bir şapkasına bahse girerim, anne.”

4. BÖLÜM

KIZ KARDEŞİN SIRRI

“Söyleyin bana, Bayan Walker! Her şeyin nasıl olması gerektiğini biliyorsunuz. Yirmi altı yaşında, konuşmaya değer bir eğitimi olmayan ve doğuştan pek hantal olan bir genç adam için neyin iyi bir meslek olduğunu söylediniz?” Konuşan Charles Westmaccott idi, akşam çökmüş ve oyun bırakılmış olmasına rağmen tenis kortunda vakit aynı yaz akşamıydı.

Kız kafasını kaldırıp keyifli ve şaşkın bir hâlde ona baktı.

“Kendinizi mi kastediyorsunuz?”

“Kesinlikle!”

“Ama nasıl bilebilirim?”

“Bana akıl verecek hiç kimsem yok. Sizin bunu herhangi birinden daha iyi yapabileceğinize inanıyorum. Fikrinize güveniyorum.”

“İltifat ediyorsunuz.” Tekrar ciddi, sorgulayan, Saksonlara özgü gözleri sarkık, soluk sarı bıyıklı yüzüne, şaka yapıyor olmasından şüphelenerek tekrar baktı. Tam aksine, bütün dikkati onun cevabına odaklanmış gibi görünüyordu.

“Biliyorsunuz, bu, ne yapabileceğinizle çok ilgili. Hangi doğal yeteneklere sahip olduğunuzu söyleyebilecek kadar tanı mıyorm sizi.” Eve doğru çimenlikten yavaş yavaş yürüyorlardı.

“Hiçbir şeye sahip değilim, yani söylemeye değer hiçbir şeye. Hafızam güçlü değildir ve çok yavaşım.”

“Ama çok güçlüsünüz.”

“Ah, bu işe yararsa tabii!.. Yüz poundluk bir demir çubuğu havaya kaldırabilirim ama bu ne tür bir beceri?”

Bir espri Bayan Walker’ın zihninde yanıp söndü ama arkadaşı o kadar bariz bir ciddiyet içindeydi ki gülme isteğini bastırdı.

“Atletizm pistinde bir mili 4:50’de ve toprak pistte 5:20’de tamamlayabilirim ama bu bana nasıl yardımcı olur? Profesyonel bir kriketçi olabilirdim ama bu pek asil bir şey değil. Asaleti zerre önemseydiğimden değil, bilirsiniz... Ama yaşlı kadının duygularını incitmemeliyim.”

“Halanızın mı?”

“Evet, halamın. Annem ve babam ayaklanmada öldürüldü, bilirsiniz, ben bebekken ve o zamandan beri bana o baktı. Bana karşı çok iyi davrandı. Onu bırakacağım için üzgünüm.”

“Ama neden onu bırakmalısınız?” Bahçe kapısına varmışlardı ve kız raketini kapının üstüne dayadı, büyük, beyaz fanilalı arkadaşına ciddi bir ilgiyle bakarken.

“Browning yüzünden.” dedi.

“Ne!”

“Halama bunu söylediğimi söylemeyin!” dedi ve fısıldadı: “Browning’dan nefret ediyorum!”

Clara Walker, öyle neşeli bir kahkaha attı ki Charles da gülmeye başladı.

“Onu anlayamıyorum.” dedi, “Deniyorum ama çok zor. Şüphesiz benim aptallığım; bunu inkâr etmiyorum ama anlayamadığım sürece anlarmış gibi yapmamın bir faydası yok. Ve sonra tabii halam inciniyor, onu çok seviyor ve akşamları yüksek sesle okumak istiyor. Şimdi ‘Pippa Geçiyor’ adlı şiiri okuyor ve sizi temin ederim Bayan Walker, başlığın ne anlama geldiğini bile bilmiyorum. Benim korkunç bir aptal olduğumu düşünüyor olmalısınız.”

“Ama tabii ki o kadar da anlaşılmaz değildir, değil mi?” dedi biraz onu cesaretlendirmeye çalışarak.

“O çok kötü. İyi olan bazı şeyler var, bilirsiniz. O üç Hollandalı adamın dolaşması, Herve Riel ve diğerleri, onlar tamam! Ama geçen hafta okuduğumuz bir parça vardı. İlk mısra halamı çarp-tı, oysa bunu yapması için bir hayli iyi bir mısra olması gerekir. ‘Setebos ve Setebos ve Setebos.’ Mısra buydu.”

“Kulağa bir büyü gibi geliyor.”

“Hayır, bu, bir adamın ismi. Başta, üç adam zannetmiştim ama halam tek bir kişi olduğunu söylüyor. Sonra devam ediyor: ‘Düşündü ay ışığında hayat sürdü.’ Sabrı çok fazla zorlayan bir parçaydı.”

Clara Walker bir daha güldü.

“Halanı bırakmayı düşünmemelisin.” dedi, “Sensiz ne kadar yalnız olacağını düşün.”

“Şey, evet, onu düşündüm. Ama unutmamalısın ki halam aslında hiç de orta yaşlı biri gibi olmayan çok nitelikli bir kişidir. İnsanlığa karşı hoşnutsuzluğunun bireylere kadar uzandığını düşünmüyorum. Yeni bağlar kurabilir, sonra ben arabada üçüncü teker olacağım. Sadece bir oğlan çocuğu olduğum sürece her şey çok iyiydi, ilk kocası hayattayken...”

“Ama... Aman Tanrı’m, Bayan Westmacott’ın tekrar evleneceğini kastetmiyorsun değil mi?” dedi Clara soluk soluğa.

Genç adam gözlerinde bir soruyla ona baktı. “Sadece uzak bir ihtimal, bilirsiniz...” dedi, “Tabii, yine de olabilir ve ben hangi işe el atacağımı bilmek isterim.”

“Keşke size yardım edebilseydim.” dedi Clara, “Ama gerçekten böyle konularla ilgili çok az şey biliyorum. Ancak dünyayla ilgili çok şey bilen babamla konuşabilirim.”

“Keşke konuşsanız. Konuşursanız çok sevinirim.”

“Bu durumda konuşurum tabii. Ve şimdi iyi geceler demeliyim, Bay Westmacott, zira babam nerede olduğumu merak ediyor olmalı.”

“İyi geceler, Bayan Walker.” Flanel kepinin çıkardı ve çöken karanlığın içinde ağır adımlarla yürüdü.

Clara çimenlikteki son kişiler olduklarını düşünmüştü ama basamaklardan geriye bakınca eve doğru giden iki karanlık figür gördü. Daha yakına geldiklerinde onların Harold Denver ve kardeşi Ida olduklarını fark etti. Mırıltıları kulaklarına kadar geldi, sonra da çok iyi bildiği müzikal ve çocuksu bir gülüşle “Çok mutluyum!” dediğini duydu kardeşinin, “Çok keyifli ve gururluyum. Hiçbir fikrim yoktu. Sözleriniz bana sürpriz oldu ve neşelendirdi. Ah, çok mutluyum!”

“Sen misin Ida?”

“Ah, işte Clara! İçeri girmeliyim, Bay Denver. İyi geceler!”

Fısıldanan birkaç sözcük, Ida’dan bir gülüş ve bir “İyi geceler, Bayan Walker.” cümlesi duyuldu karanlıkta. Clara kardeşinin elini tuttu ve uzun, katlanır pencereden birlikte geçtiler. Doktor çalışmaya gitmişti, yemek odası boştu. Büfenin üzerinde bir tek küçük kırmızı lamba vardı; fitili, büyük, karanlık ve gölgeli odaya ancak cılız bir ışık verse de berisindeki tabaktan ve altındaki maundan on kat fazlası yansıyor. Ida ortadaki büyük lambaya doğru dans ederek ilerledi ama Clara elini onun kolunun üstüne koydu. “Ben bu solgun ışığı tercih ederim.” dedi, “Neden sohbet etmiyoruz?” Doktorun büyük, kırmızı kadife sandalyesine oturdu ve kardeşi onun ayaklarını dayadığı iskemlenin dibine kıvrıldı, ablasına dudaklarında bir gülümseme ve gözlerinde muzip bir parıltıyla bakarak. Clara’nın yüzünde, kardeşinin hayli samimi, mavi gözlerine bakınca silinen bir endişenin gölgesi vardı.

“Bana söyleyecek bir şeyin var mı canım?” diye sordu.

Ida hafifçe somurttu ve omzunu silkti, “Başsavcı davayı cezai takibat için açtı.” dedi, “Beni çapraz sorguya alacaksın Clara, inkâr etme! Keşke o gri saten fularını takmış olsaydın. Biraz tamirat ve yeni bir beyaz yelekle eskisi kadar iyi görünürdü, gerçekten çok dökük...”

“Çimenlikten biraz geç döndün.” dedi Clara.

“Evet, bir hayli. Sen de öyle. Senin bana söyleyecek bir şeyin var mı?” Neşeli, müzikal kahkahasını attı.

“Bay Westmacott’la sohbet ediyordum.”

“Ve ben de Bay Denver’la sohbet ediyordum. Bu arada, Clara, şimdi bana dürüstçe söyle, Bay Denver’la ilgili ne düşünüyorsun? Ondan hoşlanıyor musun? Dürüstçe!”

“Ondan çok hoşlanıyorum. O şimdiye kadar tanıdığım en beyefendi, alçak gönüllü ve erkeksi adam. Öyleyse şimdi, canım, bana söyleyecek bir şeyin yok mu?” Clara kardeşinin altın saçını anaç bir jestle düzeltti ve kendisine güvenmesi için başını öne eğdi. Ida’nın Harold Denver’in karısı olmasından daha iyi bir şey dileyemezdi, o akşam çimenlikten ayrılırlarken kulak misafiri olduğu sözlerden dolayı aralarında bir şey olduğundan emindi.

Ama orada Ida’dan bir itiraf gelmedi. Sadece aynı muzip gülümseme ve derin mavi gözlerinde memnuniyet içinde bir parıltı...

“O gri fular, kıyafet...” diye başladı.

“Ah, seni küçük baş belası! Gel bakalım, şimdi az önce bana sorduğunu ben sana soruyorum. Harold Denver’dan hoşlanıyor musun?”

“Ah, o çok sevimli!”

“Ida!”

“Şey, sen sordun bana... Onun hakkında bunu düşünüyorum. Ve şimdi, sen, sevgili meraklı, benden daha fazla hiçbir şey alamazsın; o yüzden beklemeli ve meraklı olmamalısn. Babam ne yapıyor bakmaya gidiyorum.” Ayağa fırladı, kollarını kardeşinin boynuna attı, ona son kez sıkıca sarıldı ve gitti. Olivette’den bir nakaratı onun temiz kontralto tonuyla söyledi, nağmeler giderek zayıfladı, ta ki bir kapının kapanmasıyla sona erene kadar.

Ama Clara Walker, hâlâ az ışıklı odada eli çenesinde ve hülyalı gözleri kasvet içinde bakar vaziyette oturuyordu. Anne rolünü oynamak, kendi adımlarının henüz çiğnemediği yollarda öteki-ne yol göstermek, onun bir görevidi. Annesi öldüğünden beri hiçbir zaman kendini düşünmemişti, her şey babası ve kardeşi içindi. Çok sade olduğunu düşünüyordu ve sıcakkanlı olmayı en çok istediği zamanlarda tavırlarının çoğunlukla nahoş olduğunu biliyordu. Yüzünü camın yansıttığı şekliyle gördü ama ona çe-

kiciliğini veren ifade değişimlerini göremedi; şüphe içinde veya başı dertte olan herkesi kendine çeken sonsuz acımayı, sempatiyi, tatlı kadınsılığı... Genelde yavaş hareket eden Charles Westmacott bile o gece ona tutulmuştu. Ama Ida'yla, neşeli, küçük, hazırcevap, parlak yüzlü Ida'yla farklıydı. O sevgi için doğmuştu. Annesinin mirasıydı, genç ve masumdu. Tehlikeli sularda yardım olmadan açılmasına izin verilmemeliydi. O ve Harold Denver arasında bir şey vardı. Kalbinin derinliklerinde Clara, her iyi kadın gibi, bir çöpçatandı ve bütün erkekler arasından güven sorunu olmadan Ida'yı emanet edebileceği Denver'ı çoktan seçmişti. Denver, onunla birçok kez, hayatın ciddi konuları, özlemleri, bir adamın dünyayı daha iyi bir şekilde terk etmesi için neler yapabileceği üzerine konuşmuştu. Asil tabiatlı, yüce gönüllü ve ağırbaşlı bir adam olduğunu biliyordu ama yine de bu gizlilikten, Ida gibi çok açık yürekli ve dürüst birinin neler olduğunu söylemekteki bu gönülsüzlüğünden hoşlanmadı. Bekleyecekti ve fırsatı olursa Harold Denver'la bu konu hakkında konuşacaktı. Kardeşinin ona söylemeyi reddettiği şeyi ondan öğrenmesi mümkündü.

5. BÖLÜM

BİR DENİZ FETHİ

Kahvaltı ve öğle yemeği arasında sabah gezintisinde birbirlerine eşlik etmek doktor ve amiralin âdetleriydi. O sessiz, iki yanında ağaçlar olan caddelerin sakinleri, bu iki kişiyi görmeye alışkındı; uzun, ince, ciddi denizci ve kısa, telaşlı, tüvit giyinmiş doktor, öyle bir düzenlilikle geçer ve yeniden geçerlerdi ki durmuş bir saat onlarla yeniden ayarlanırdı. Amiral, arkadaşının üç adımına karşılık iki adım atardı ama daha genç olan adam daha hızlıydı, ikisinin hızı da saatte neredeyse dört buçuk mile eşitti.

Anlatılan olayları izleyen güzel bir yaz günüydü. Beyaz, yün gibi, tembelce bir yandan öbür yana sürüklenen birkaç bulutla gökyüzü, çok derin bir maviye çalıyordu ve hava, böceklerin alçak vızıltısı veya bir arı veya mavi sineğin, bir böcek diyapazonu gibi titrek ve uzun süren uğultusuyla yıldırım gibi keskinleşen bir nota ile doluydu. Arkadaşlar, Kristal Saray'a çıkan her rampayı aştıklarında, alçak sisin içinden çıkan çan kulesi veya kubbeyele kuzey ufuk çizgisine doğru uzanan Londra'nın boz bulutlarını görebiliyorlardı. Amiralin morali yüksekti çünkü sabah postası oğlundan iyi haberler getirmişti.

“Bu harika Walker!” diyordu, “Kesinlikle harika, oğlumun son üç yılda ilerlediği yol... Pearson'dan bugün duyduk. Pearson, bü-

yük ortak, biliyorsun, benim oğlumsa küçük... Pearson ve Denver şirketi... Açıkgoz, yaşlı köpek Pearson, Rio köpek balığı kadar sevimli ve hırslı! Yine de on beş günlük bir izne çıkıyor ve oğlumu ellerinde muazzam işle, onunla ne isterse yapacağı bir serbestlikle tam sorumlu yapıyor. Bu nasıl bir güven, hem de borsada sadece üç yılın üzerine?”

“Herkes ona itimat edebilir. Onun yüzü bir teminat.” dedi doktor.

“Devam et, Walker!” dedi amiral ve onu bileğiyle dürttü, “Zayıf tarafımı bilirsin. Hâlâ aynı. İyi bir eş ve iyi bir oğulla kutsandım ve belki kendilerinden bu kadar uzun süre koparıldığım için onlardan daha çok hoşlanıyorum. Şükredeceğim çok şey var!”

“Benim de... Hayatıma girmiş en iyi iki kız. İşte, sadece işimde beni anlayıp duygularımı paylaşmak için L.S.A.’in ona verebildiği kadarıyla tıp öğrenen Clara. Ama dur yahu bu gelen de ne?”

“Çekiliyoruz, döndür kıç!” diye bağırdı amiral, “Gelen tekse hız on dört knot. Vay canına, bu o kadın!”

Yuvarlanan sarı bir toz bulutu geçip gitti ve onun içinden aşırı bir hızda uçan iki kişilik üç tekerlekli bir bisiklet meydana çıktı. Ön tarafta Bayan Westmacott koyu kırmızı tüvitten bir kısa gemici paltosu, dizlerini ancak geçen bir etek ve aynı kumaştan bir çift kalın tozluk giymiş hâlde oturuyordu. Kolunun altında büyük bir tomar kırmızı kâğıt vardı, arkasında oturan Charles, Norfolk ceket ve diz altından büzgülü golf pantolonuyla iki cebinden dışarı sarkmış benzer bir tomar taşıyordu. Arkadaşlar onları izlerken çift durdu, kadın sıçradı, ilanlarından birini boş bir evin bahçe demirlerinden attı ve sonra tekrar yerine sıçradı, yeğeninin dikatini yürüyüş yolundaki iki adama yönelttiği sırada hızlanmak üzereydi.

“Ah, gerçekten sizi fark etmedim!” dedi, birkaç pedal çevirerek ve aleti onlara doğru sürerek, “Güzel bir sabah değil mi?”

“Güzel.” diye cevapladı doktor, “Meşgul görünüyorsunuz.”

“Çok meşgulüm.” Hâlâ uçuşan renkli kâğıdı gösterdi, “Propagandamız için çabalıyoruz, görüyorsunuz... Charles ve ben saat yediden beri bununla uğraşıyoruz. Toplantımızla ilgili. Umarım büyük bir başarı elde ederiz. Görüşürüz!” İlanlardan birini düzleş-

tirdi ve doktor kendi adını büyük siyah harflerle yazılmış olarak gördü.

“Başkanımızı unutmayız, görüyorsunuz. Herkes geliyor. Karşıdaki iki sevgili hanım, ayrıca Williams’lar, bir süre ayak dirediler ama şimdi söz aldım onlardan. Amiral, eminim bizim için iyi dilekleriniz vardır.”

“Hım... Size zarar gelmesini istemem, bayan.”

“Tartışma topluluğumuza katılmak için gelecek misiniz?”

“Gelirim... Hayır, gelebileceğimi sanmıyorum.”

“Peki toplantımıza?”

“Hayır, bayan. Akşam yemeğinden sonra dışarı çıkmam.”

“Evet, geleceksiniz. Eve gittiğinizde yapabilirsem sizi çağırıp bu konuyu konuşurum. Henüz kahvaltı yapmadık. Hoşça kalın!” Tekerlerin vınlaması duyuldu ve sarı bulut tekrar cadde boyunca yuvarlandı. Bir el çabukluğuyla amiral sağ elinde çirkin ilanlardan birini tuttuğunu fark etti. Buruşturdu ve yola attı.

“Gidersem assınlar beni Walker!” dedi, yürüyüşüne devam ederken, “Şimdiye kadar hiçbir zaman bir şey yapayım diye sık-boğaz edilmedim, ne bir kadın ne bir erkek tarafından!..”

“Bahse girmiyorum adamım.” diye cevapladı doktor, “Ama bence muhtemelen gideceksin.”

Kendisine yeni bir saldırı geldiğinde, amiral zar zor eve gitmiş ve yemek odasına henüz oturmuştu. Bir çakıl sesi duyduğunda ve gazetesinin üzerinden bakıp Bayan Westmacott’ın bahçe yolundan geldiğini gördüğünde yavaşça ve keyifle öğle yemeğine kadar sürecektir uzun okumasına hazırlık olarak “Times”ı açıyordu ve hatta altın kısaç gözlüğünü ince, yüksek kemerli burnuna takmıştı. Hâlâ o tuhaf kıyafeti üzerindeydi ama ona baktığında güzel bir kadın olduğunu inkâr edemiyordu. Birçok iklimde, her tipte ve yaşta birçok kadını görmüştü ama asla ne ondan daha biçimli, güzel bir yüze ne de daha dik, çevik ve kadınsı bir vücuda rastlamıştı. Gözleri üzerindeyken dik dik bakmayı kesti ve kaba yüzünde çatık kaşları gevşedi.

“İçeri girebilir miyim?” dedi kadın, açık pencerenin berisinden,

yeşil çimenlik ve mavi gökyüzünün oluşturduğu fonda, “Düşman bir ülkenin içlerindeki bir işgalci gibi hissettim kendimi.”

“Bu hoş bir işgal, bayan.” dedi boğazını temizleyerek ve yüksek yakasını dışarı çekerek, “Şu bahçe sandalyesine oturun. Sizin için ne yapabilirim? Bayan Denver’ı arayıp burada olduğunuza bildireyim mi?”

“Zahmet etmeyin, amiral. Sadece bu sabahki kısa sohbetimize ilişkin olarak buradayım. Umarım, kadınların durumunun iyileştirilmesi amacıyla yaptığımız toplantımıza gelerek güçlü desteğinizi verirsiniz bize.”

“Hayır bayan, bunu yapamam.” Dudaklarını büzdü ve kır saçlı başını salladı.

“Peki neden yapamazsınız?”

“İlkelerime aykırı, bayan.”

“Ama neden?”

“Çünkü kadının kendi görevleri vardır ve erkeğin de kendi görevleri. Eski kafalı olabilirim ama benim görüşüm bu. Neden? Dünya nereye gidiyor? Dr. Walker’a daha geçen akşam, yakında kanal filosunu idare etmek isteyen bir kadının çıkacağını söyledim.”

“Bu iyileştirilemeyecek birkaç meslekten biri.” dedi Bayan Westmacott, en tatlı gülümsemesiyle, “Zavallı kadın hâlâ bir erkeğin korumasına muhtaç!”

“Ben bu yeni fikirlerden hoşlanmıyorum bayan. Size hoşlanmadığımı dürüstçe söylüyorum. Disiplini severim ve bence insanlar onun vesilesiyle daha müreffeh. Kadınlar, babalarımızın zamanında sahip olmadıkları büyük işlere sahipler. Sadece kendileri için üniversiteleri olduğu söylendi bana ve kadın doktorların olduğunu duydum. Elbette memnun kalmalılar. Daha ne isteyebilirler?”

“Siz bir denizcisiniz ve denizciler her zaman yiğit olur. İşlerin gerçekten nasıl olduğunu görebilseydiniz, fikrinizi değiştirirdiniz. Yapılacak şu sefil işler nelerdir? Ellerini atacakları çok az iş var. Mürebbiyeler mi? Ama neredeyse hiç fırsat yok. Müzik ve resim? Bu yönde yetenek sahibi olan ellide bir bile çıkmıyor. Tıp? Hâlâ

kadınlar için zorluklarla çevrili ve yeterlik kazanmak çok sene ve servet ister. Hemşirelik? Düşük ücretli zor bir iş, en güçlüsü bile ona dayanamaz. O zaman ne yapsınlar amiral? Oturup açlıktan ölsünler mi?”

“Anlattığınız kadar kötü değil.”

“Baskı korkunç! Haftada on şiline bir bayan refakatçi ilanı verin ve görün kaç cevap aldığınızı. Mücadele eden bu binler için umut yok, gelecek yok! Hayat, neşesiz bir ihtiyarlığa doğru giden donuk, kirli bir mücadele. Yine de ne kadar uzak olsa da daha iyi bir şeyler için umut ışığı, bir şans yaratmaya çalıştığımızda, yiğit beyefendiler tarafından, yardım etmenin ilkelerine aykırı olduğu söyleniyor bize.”

Amiral irkildi ve aynı fikirde olmadığı için başını salladı.

“Bankacılık, hukuk, veterinerlik, devlet daireleri, devlet memurluğu var, en azından bütün bunlar kadınlara serbestçe açık olmalı, eğer bu işler için rekabet edecek yeterli beyinleri varsa... O zaman kadın başarısız olursa bu kendi hatası olur ve bu ülkenin nüfusunun çoğu, bağımsızlığa giden ve onlara kapalı her yolda, artık bir azınlık yasasına bağlı yaşamaktan, yoksulluk ve kölelikle ezilmekten şikâyet edemez.”

“Ne yapılmasını önerirsiniz bayan?”

“Daha aşikâr adaletsizlikleri ortadan kaldırmak ve böylece bir reform için yol açmak. Şimdi şu tarlada toprağı kazan adama bakın. Onu tanırım. Ne okuyabilir ne yazabilir, içkiye müpteladır ve çıkardığı patatesler kadar zekâsı vardır. Yine de adamın bir oyu var, muhtemelen bir seçimin dengesini bozabilir ve imparatorluğunun politikasına karar verilmesine yardımcı olabilir. Şimdi, en yakın örneği alın, işte ben, bir eğitimi olan, seyahat eden ve birçok ülkenin kurumlarını görmüş ve okumuş bir kadın. Dikkate değer bir mal varlığım var ve o adamın içkiye harcadığından çok daha fazla miktarda devlete vergi öderim ki bu çok şey anlatıyor, buna rağmen ödediğim paranın harcanmasında şu duvarda yürüyen sineğinkinden daha doğrudan bir etkiye sahip değilim. Bu doğru mu? Bu adil mi?”

Amiral sandalyesinde huzursuzca kıpırdadı. “Sizinki istisnai bir durum.” dedi.

“Hiçbir kadının söz hakkı yok. Kadınların ülkede çoğunluk olduğunu düşünün. Yine de üzerinde bütün kadınların anlaştıkları bir yasa sorunu olsa, nüfusun yarısından fazlası karşı çıksa bile sorun oy birliğiyle çözülmüş görünürdü. Doğru mu?”

Amiral yine kıpırdandı. Gösterişli denizci için karşısında onu hiçbirine cevap bulamayacağı sorularla bombardımana tutan bir kadın olması çok garipti. Toplarının tıpasını bile çıkaramadığını söyledi doktora o akşam konuyu anlatırken.

“Şimdi bunlar gerçekten toplantıda üzerinde duracağımız noktalar. Mesleklerin serbestçe ve tamamen kadınlara açılması... Harem dairesinin tamamen ortadan kalkması diyorum ben buna ve kraliçeye vergilerini belli bir toplamın üzerinde ödeyen bütün kadınlar için ayrıcalık. Elbette bunda mantıksız olan hiçbir şey yok. Sizin ilkelerinizi rencide edecek hiçbir şey. Tıp, hukuk ve kilise o gece kadınların korunması için birleşiyor olacak. Eksik tek işkolu donanma mı olacak?”

Amiral gırtlğından gelen aksi bir ifadeyle sandalyesinden sıçradı ve “O hususta, o hususta, bayan!” diye bağırdı, “Bir kerelik vazgeçin. Yeterince dinledim. Bana bir iki nokta gösterdiniz. İnkâr etmeyeceğim ama bırakın orada kalsın! Tekrar düşünceğim.”

“Elbette, amiral. Sizi kararınızda acele ettirmek istemeyiz. Ama hâlâ sizi platformumuzda görmeyi umuyoruz.” Kalktı ve aylak, erkeksi tavrıyla bir resimden ötekine dolaştı, zira duvarlar amiralin seyahatlerinin yadigârlarıyla sık bir şekilde kaplıydı.

“Vay be!” dedi, “Tabii ki bu gemi kendini, omuzluğunda rüzgârla kuytu bir sahilde bulsaydı bütün alt yelkenlerini açar ve gabyalarının camadanını bağlardı.”

“Tabii ki! Sanatçı Gravesend hiç oradan geçmedi, yemin edebilirim. Bu, 14 Haziran 1857’de, Banca Boğazı’nın ağzındayken, sancak tarafında Banca Adası ve iskele tarafında Sumatra’yla Penelope... Tarif üzerine yaptı resmini, ama tabii ki sizin çok akıllıca söylediğiniz gibi aşağıda her şey rahattı ve fırtına, yelkenleri ve çifte camadan bağlı gabyaları sallıyor, güneydoğudan bir kasırga esiyordu. Sizi tebrik ederim bayan, gerçekten tebrik ederim!”

“Ben kendim de biraz denizcilik yaptım, bir kadının arzu edebileceği kadar, bilirsiniz... Bu Funchal Koyu. Ne güzel firkateyn!”

“Çok güzel söylüyorsunuz! Ah, güzeldi! O Andromeda. Yurt

dışındayken onun ikinci kaptanıydım. Şimdilerde deniz teğmeni diyorlar ama ben eski ismini daha çok seviyorum.”

“Direklerinin ne güzel bir tıkırtısı ve pruvasına doğru nasıl bir kıvrımı vardır! Bir hızlı yelkenli olmalı.”

Yaşlı denizci ellerini ovuşturdu ve gözleri parıldadı. Eski gemileri, en az karısı ve oğlu kadar seviyordu.

“Funchal’ı bilirim.” dedi kadın ilgisizce, “Birkaç yıl önce yedi tonluk filika donanımlı bir yatım vardı, Banshee ve Falmouth’tan Madeire’ya gidivermiştik.”

“Bayan, siz, bir yedi tonlukta?!”

“Mürettebat olarak Cornwall’dan iki kadınla. Muhteşemdi! Açıkta on beş gün... Endişeler, mektuplar, arayanlar, basit düşünceler... Tanrı’nın görkemli işlerinden başka hiçbir şey olmadan, savuran deniz ve sessiz gökyüzüyle... Ata binmekten bahsederler, aslında ben de atları severim ama orada bir dalganın uzun dik yanından aşağı düşen küçük bir geminin ani saldırısı ve sonra tekrar yukarı atıldığında titremesi ve sıçrayışı ile nasıl kıyaslanabilir? Ruhlarımız göç edebilseydi, uçan bütün kuşların üstünde bir martı olurum! Ama sizi oyalıyorum amiral, adieu!”

Yaşlı denizci bir söz söyleyemeyecek kadar sempatiyle doldu. Sadece onun geniş, erkeksi elini sıkabildi. Kadın onun bağırdığını duymadan ve kır saçlı başının ve hava şartları yüzünden rengi değişmiş yüzünün perdelerin arkasından ona baktığını görmeden önce bahçe yolunu yarlamıştı.

“Beni de platforma yazabilirsiniz!” diye bağırdı ve karısının onu öğle yemeği vaktinde bulduğu “Times”ının perdesi arkasında mahcup bir şekilde kayboldu.

“Bayan Westmacott’la uzun uzun konuştuğunuzu duydum.” dedi karısı.

“Evet, sanırım şimdiye kadar tanıdığım en akıllı kadınlardan biri.”

“Kadın hakları sorunu hariç, tabii ki...”

“Bilmiyorum. O konuda da kendi açısından söyleyecek bir hayli şeye sahipti. Aslında, anne, toplantısı için bir bilet aldım.”

6. BÖLÜM

ESKİ BİR HİKÂYE

Ancak bu, ne Bayan Westmacott'ın o gün yaptığı tek olaylı konuşmaydı ne de amiral, El Değmemiş Yer'de görüşlerinin dikkate değer biçimde değiştiğini görmeye mahkûm tek kişiydi. İki komşu aile, Anerley'den Winslow'lar ve Gipsy Hill'den Cumberbatch'ler, Bayan Westmacott tarafından tenise davet edilmişlerdi ve herkes o akşam; genç adamlar *blazer*'ları ve genç kızlar parlak elbiseleri içinde keyifliydi. Hasır işi bahçe sandalyelerinde oturan yaşlı insanlar için, ileri atılan, eğilen, sıçrayan beyaz şekiller, kanvas ayakkabıların parıltısı, raketlerin tıklaması ve topların sert vızıltısı, işaretçinin sürekli “On beş - sıfır!” ve “On beş - on beş!”leri ile canlı ve neşeli bir sahne oluşturmuştu. Oğullarını ve kızlarını bu kadar yanakları kızarmış ve sağlıklı görmek, onlara da yansıyan bir parıltı vermişti ve oyundan kimin daha çok zevk aldığını söylemek zordu. Oynayanlar mı yoksa izleyenler mi?

Bayan Westmacott, sahanın uzak köşesinde Clara Walker'ı tek başına otururken görür gibi olduğunda bir seti henüz bitirmişti. Korttan aşağı koştu, ziyaretçilerini şaşırtarak fileyi boşalttı ve onun yanına oturdu. Çekingen ve kibar Clara, dul kadının teklifsiz samimiyeti ve tuhaf tavırlarından ürktü. Ama yine de kadını içgüdüğü ona, onun bütün acayıplıklarının altında iyi ve asil birçok şeyin yattığını söylüyordu. Gülümsedi ve başıyla selam verdi.

“Neden oynamıyorsun? Tanrı aşkına ağır bir hanımefendi olmaya başlama! Faal sporları bıraktığında gençliği de bırakırsın.”

“Bir set oynadım Bayan Westmacott.”

“Bu doğru canım.” Onun yanına oturdu ve tenis raketiyle koluna hafifçe vurdu, “Seni severim canım ve sana Clara diyeceğim. Arzu ettiğim kadar agresif değilsin Clara ama yine de seni çok severim. Kendini feda etmek iyidir, bilirsin ama bizim tarafımızda ondan çok fazla var ve ondan biraz da diğer tarafta görmeliyiz. Yeğenim Charles hakkında ne düşünüyorsun?”

Soru o kadar ani ve beklenmedikti ki Clara sandalyesinde sıçrayıverdi. “Ben, ben, ben yeğeniniz Charles’ı neredeyse hiç düşünmedim.”

“Hiç mi? Onun hakkında iyice düşünmelisin çünkü seninle onun hakkında konuşmak istiyorum.”

“Benimle mi? Ama neden?”

“Bana çok hassas göründü. Görüyorsun Clara, mesele böyle duruyor. Kısa bir süre içinde yeni görevler alacağım ve Charles’ın paylaşabileceği bir evi ayakta tutmanın imkânsız olacağı tamamen farklı bir yaşam alanında bulabilirim kendimi.”

Clara dik dik baktı. Bu onun tekrar evleneceği anlamına mı geliyordu? Başka neyi işaret edebilirdi?

“Bu yüzden, Charles’ın kendi evi olmalı. Bu açık. Bekâr hayatını onaylamıyorum. Ya sen?”

“Gerçekten, Bayan Westmacott, bu konuyu hiç düşünmedim.”

“Seni sinsi kız! Bu konuyu asla düşünmemiş bir kız olmuş mudur hiç? Bence yirmi altı yaşında bir genç adam evlenmelidir.”

Clara, kendini çok rahatsız hissetti. Bu bayan elçinin, ona evlilik teklifiyle bir vekil olarak geldiğine dair korkunç bir düşünce geldi aklına. Ama bu nasıl olabilirdi? Yeğeniyle üç veya dört kez konuşmuştu ve onunla ilgili, kendisine önceki akşam söylenenlerden daha fazlasını bilmiyordu. O zaman, bu mümkün değildi. Ama yine de halası onun özel ilişkileriyle ilgili bu konuşmayla ne anlatmak istiyordu?

“Sen de düşünmez misin?” diye ısrar etti, “Yirmi altı yaşında genç bir adamın evlenmesinin iyi olacağını?”

“Kendi için karar verecek kadar büyük olduğunu düşünürüm.”

“Evet, evet. Öyle zaten. Ama Charles, kendini ifade etmekte biraz utangaç ve yavaş. Düşündüm ki onun için yolu açabilirim. İki kadın işleri çok daha iyi ayarlayabilir. Erkekler bazen kendilerini ifade etmekte zorluk çeker.”

“Gerçekten sizi zar zor anlıyorum, Bayan Westmacott!” diye bağırdı Clara çaresizlikle.

“Bir mesleği yok ama hoş zevkleri var. Her gece Browning okur ve çok şaşırtıcı şekilde güçlüdür. Daha gençken birlikte eldivenleri giyerdik ama şimdi onu ikna edemiyorum çünkü yeterince hafif oynayamadığını söylüyor. Ona beş yüz vermeliyim, bu başlangıç için yeterli olmalı.”

“Sevgili Bayan Westmacott!” diye bağırdı Clara, “Sizi temin ederim neden bahsettiğiniz hakkında en ufak bir fikrim yok!”

“Sence kardeşin Ida, yeğenim Charles’la olur mu?”

Kardeşi Ida? Bu düşünceyle bir rahatlama ve keyif sardı Clara’yı. Ida ve Charles Westmacott... Bunu hiç düşünmemişti ama yine de iyi bir çift olabilirlerdi. Tenis oynamışlardı. İki kişilik bisikleti paylaşmışlardı. Tekrar sevinçli bir heyecan ve arkasından soğuk vicdan sorgulamaları geldi. Neden bu sevinç? Bunun gerçek kaynağı ne? Derinlerde, ruhunun karanlık boşluklarında bir yerlere itilmiş, Charles kur yapmayı başarırca o zaman Harold Denver’ın hâlâ serbest olacağı düşüncesi mi vardı? Nasıl kötü, nasıl utanmaz, nasıl kardeşliğe aykırı bir düşünce! Bu düşünceyi ezdi ve bir kenara itti ama yine de o ufak şeytani başını kaldıracaktı. Bir kez daha ahabasına dönerken kendi adiliği yüzünden utançla kızardı.

“Gerçekten bilmiyorum.” dedi.

“Görüştüğü kimse var mı?”

“Bildiğim kadarıyla yok.”

“Tereddütle söyledin.”

“Çünkü emin değilim. Ama ona sorabilir. Bu sadece gururunu okşar onun.”

“Biraz öyle. Ona bir erkeğin bir kadına edebileceği en gerçekçi iltifat olduğunu söylerim. Biraz utangaç ama yapmaya karar verirse yapar. Ona fazlasıyla âşık, sizi temin ederim. Bu küçük, hayat dolu insanlar her zaman yavaş ve ağır olanları seçer ki bu, doğanın sorunları dengeleme yoludur. Ancak herkes içeri giriyor. Ona, sizin bildiğiniz kadarıyla yolda somut bir engelin olmadığını söyleme fırsatını kullanmama izin vereceğinizi düşünüyorum.”

“Bildiğim kadarıyla...” diye tekrarladı Clara, dul kadın oyuncuların file çevresinde gruplaştığı veya eve doğru yavaşça yol aldığı yere doğru ilerlerken. Onu izlemek üzere kalktı ama yeni düşüncelerle başı döndü ve yine oturdu. Hangisi Ida için en iyisi olurdu, Harold mı Charles mı? Tek çocuğu için plan yapan bir anne gibi özenle tekrar düşündü. Harold ona birçok yönden tanıdığı en asil ve en iyi genç adam gibi görünmüştü. Kardeşi bir adamı sevecekse böyle bir adam olmalıydı. Kendini düşünmemeliydi. Bu iki adamın da kardeşini sevdiğine inanması için nedeni vardı. Onun için hangisi en iyisi olurdu? Ama belki de konu çoktan karara bağlanmıştı. Önceki gece duyduğu konuşmayı unutamamıştı, kardeşinin ona açmayı reddettiği sırrı da. Ida, ona söylemezse, söyleyecek bir kişi vardı. Gözlerini kaldırdı, işte Harold Denver, önünde duruyordu.

“Düşünceleriniz arasında kaybolmuştunuz.” dedi gülümseyerek, “Umarım güzeldirler.”

“Plan yapıyordum.” dedi ayağa kalkarak, “Vakit kaybı gibi görünüyor, zira işlerin kendi kendine, en az sizin beklediğiniz biçimde bir hallolma yolu var.”

“O zaman neyi planlıyorsunuz?”

“Geleceği.”

“Kiminkini?”

“Benim ve Ida’ninkini.”

“Peki ben bu ortak geleceklerinize dâhil edildim mi?”

“Umarım bütün arkadaşlarımız dâhil olur.”

“İçeri girmeyin!” dedi, kız yavaşça eve doğru hareket ederken, “Bir şey söylemek istiyordum. Çimenlikte gezinelim biraz. Belki üşüyorsunuzdur. Üşüdüyseniz size bir şal getirebilirim.”

“Ah, hayır, üşümedim.”

“Dün gece kardeşiniz Ida’yla konuşuyordum.” Sesinin hafifçe titrediğini fark etti ve karanlık, keskin hatlı yüzüne bakınca çok ciddi olduğunu gördü. Konunun karara bağlandığını ve kardeşini istemeye geldiğini hissetti.

“O büyüleyici bir kız!” dedi, bir duraksamadan sonra.

“Gerçekten öyledir.” dedi Clara, sıcak bir biçimde, “Onunla yaşamamış ve onu yakından tanımayan hiç kimse onun nasıl büyüleyici ve iyi kalpli olduğunu anlayamaz. Evde bir güneş ışığı gibidir.”

“İyi kalpli olmayan hiç kimse onun görüldüğü kadar mutlu olamaz. Cennetin son hediyesi, bence dünyada, etrafımızda kirli ve kötü olanı göremeyen bu kadar saf bir akıl ve bu kadar yüksek bir ruh... Çünkü görebildiğimiz sürece nasıl gerçekten mutlu olabiliriz ki?”

“Daha derin bir yanı da var. Dünyaya meyletmez ancak bunu yapması da doğal değil çünkü o çok genç. Ama düşünüyor ve kendi arzuları var.”

“Ona benden daha fazla hayran olamazsınız. Gerçekten, Bayan Walker. Onunla daha yakın bir ilişkiye girmeyi ve aramızda kalıcı bir bağ olmasını istiyorum.”

Sonunda olmuştu. Bir an için kalbi uyuştı ve sonra kardeşçe bir sevgi seli her şeyi alıp götürdü, hâlâ günahkâr başını kaldırmaya çalışan o karanlık düşünceyle derinlere! Işık saçan gözlerle ve dudaklarında memnuniyet sözleriyle Harold’a döndü.

“İkiniz için de yakın ve sevilen biri olmayı dilerim.” dedi elini tutarken, “Ida’nın kardeşim olmasını ve sizin de karım olmanızı dilerim.”

Hiçbir şey demedi. Aralanmış dudaklar ve büyük, koyu, sorgulayıcı gözlerle ona bakarak durdu. Çimenlik gözden kaybolmuştu, eğimli bahçeler, tuğla villalar, yüksek tepeleri aydınlatmaya başlayan soluk bir ayla kararan gökyüzü... Hepsi gitmişti ve o koyu,

ciddi, yalvaran yüzün ve çok uzaklardan, kendisinden kopmuş bir sesin, bir kadına onu nasıl sevdiğini söyleyen bir sesin farkındaydı. Mutsuzdu, böyle dedi sanki ses, hayatı boştu; onu kurtarabilecek bir tek şey vardı; yol ayırımına gelmişti, burada mutluluk ve gurur ile yüksek ve asil olan her şey vardı; orada ruhu öldüren çember, yalnız hayat, adi para arayışı, alçak, bencil amaçlar vardı. Onu daha doğru yola götürecek sevdiği kadının yardımına ihtiyacı vardı. Onu nasıl sevdiğini hayatı gösterecekti. Onu hoşluğu için, kadınlığı için, gücü için seviyordu. Ona ihtiyacı vardı. Ona gelmez miydi? Ve sonra, birdenbire, bunları dinlerken anladı ki adam, Harold Denver'dı ve o kadın kendisiydi! Tanrı'nın bütün işleri çok güzeldi, ayakları altındaki yeşil çim, hışırdayan yapraklar, gökyüzünün batısındaki uzun, eğik, turuncu çizgiler... Konuştu; kesik kesik sözcüklerinin ne olduğunu neredeyse hiç bilmiyordu ama adamın yüzünde bir neşe ışığının parladığını gördü ve alaca karanlıkta yürürlerken eli hâlâ onun elindeydi. Artık daha fazla bir şey demediler ve sadece gezindiler, birbirlerinin varlıklarını hissettiler. Etraflarındaki her şey tazeydi, tanıdık ama yine de yeniydi, yeni buldukları mutluluklarının güzelliğine çalışıyordu.

“Önceden biliyor muydunuz?” diye sordu, “Bunu düşünmeye bile cesaret edemedim.”

“Nasıl bir buzdan maske takıyor olmalıyım! Nasıl olur da bir adam belli etmeden benim gibi hisseder? En azından kardeşiniz biliyordu.”

“İda!”

“Dün geceydi. Sizi övmeye başladı, ne hissettiğimi söyledim ve sonra bir anda her şey açığa çıktı.”

“Ama bende ne... Ne gördünüz? Umarım bundan pişman olmazsınız!” O nazik kalp, neşesinin ortasında kendi değersizliğinin düşüncesiyle telaşlandı.

“Bundan pişman olmak mı! Kendimi kurtulmuş bir adam gibi hissediyorum. Bu şehir hayatının nasıl onur kırıcı, nasıl alçaltıcı olduğunu ve buna rağmen insanı nasıl içine çektiğini bilmiyorsunuz. Paranın sesi sonsuza kadar kulağında çınlar. Başka hiçbir şey düşünmezsin. Tüm kalbimle nefret ediyorum ama yine de

sevgili yaşı babama üzüntü vermeden nasıl vazgeçebilirim? Bu yozlaşmaya karşı koyabileceğim tek bir yol vardı ve o da o kadar saf ve asil bir yuvanın tesirinde olmak ki beni aşağı çeken her şeye karşı kuvvetlendirsın. Bu tesiri çoktan hissettim. Şunu biliyorum ki sizinle konuştuğum zaman daha iyi bir adamım. Benimle hayat boyu birlikte olması gereken sizsiniz, yoksa sonsuza dek yalnız yürümeliyim.”

“Harold, o kadar mutluyum ki!” Hâlâ kararan gölgelerin ortasında geziniyorlardı, yıldızlar birer birer üzerlerindeki mavi, siyah gökyüzünde görünürken. Sonunda doğudan serin bir gece rüzgârı esti ve onları hayatın gerçeklerine geri döndürdü.

“İçeri girmelisiniz. Üşüteceksiniz.”

“Babam nerede olduğumu merak edecek. Ona bir şey söylemeli miyim?”

“İstersen, sevgilim. Veya ben sabah söylerim. Anneme bu akşam söylemeliyim. Ne kadar mutlu olacağını biliyorum.”

“Umarım...”

“Seni bahçe yolundan geçireyim. Çok karanlık. Işığınız henüz yanmamış. İşte pencere. O zaman, yarın görüşürüz, sevgilim.”

“Yarın görüşürüz, Harold.”

“Benim sevgilim!” Eğildi ve dudakları ilk kez buluştu. Sonra, katlanan pencereleri itip açtığında onun çakıllı yoldan geçerken hızlı, sert ayak seslerini duydu. Odaya girdiğinde bir ışık yandı ve önünde muzip, küçük bir peri gibi etrafında dans eden Ida vardı.

“Bana söyleyecek bir şeyin var mı?” diye sordu, ciddi bir yüzle. Sonra, aniden kollarını kardeşinin boynuna dolayarak “Sen sevgili, sevgili Clara... Çok sevindim, çok sevindim!”

7. BÖLÜM

VENIT TANDEM FELICITAS¹

Bayan Ida Walker'ın, onda biraz şaşkınlığa ve hatırı sayılır bir keyfe yol açan bir mektup alışı, doktor ve amiralin birbirlerini, ailelerini birleştirecek ve arkadaşlıklarını içten bir ilişkiye dönüştürecek daha yakın bu bağ için kutlamalarından sadece üç gün sonraydı. Kırmızı antetli kâğıda yazılmış mektup, yandaki evden geliyordu; kahvaltıdan sonra getirilmişti.

Sevgili Bayan Ida, diye başlıyordu bu ilginç mektup ve sonra aniden üçüncü tekil kişiye dönüyordu, Bay Charles Westmacott, Bayan Ida Walker'la iki kişilik bisikletinde bir gezinti yapmanın büyük memnuniyetine sahip olabilmeyi umar. Bay Charles yarım saat içinde bisikleti getirecektir. Siz önde olun. Saygılarımla, Charles Westmacott.

Harflerin hepsi büyük, arası açık ve okul çocuğunun elinden çıkmış gibi, yukarı doğru kuyruk çekmelerde çok ince ve aşağıdakilerde kalın yazılmıştı, sanki biçimlendirilmesine çok özen gösterilmiş ve acı çekilmiş gibi.

Garip olan şekliydi, anlam yeterince açıktı; böylece Ida, aceleyle odasına gitti ve kapıda iri sahibiyse bisikleti gördüğünde açık gri bisiklet elbisesini zor bela giydi.

---

1) Mutluluklar art arda gelir. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Adam kızı normalden daha vakur ve düşünceli bir yüzle yerine yerleştirdi ve birkaç saniye sonra Forest Hill yönünde güzel, düz yollar boyunca hızla ilerlemeye başladılar. Gülen yüzü ve pembe bantlı hasır şapkanın altında uçuşan altın renkli bukleleriyle minyon, gri figür, sadece oturduğu yere sıkıca tutunup pedalların ayaklarının altında dönmesine izin verirken atletin iri bacakları bisikleti her harekette fırlatıyor ve titretiyordu. Rüzgâr yüzüne vurur ve ağaçlar iki yanda iki uzun sıra hâlinde dans ederek geçerken miller katettiler, Croydon'ı geçene ve Norwood'a tekrar uzak tarafından yaklaşına kadar.

“Yorulmadın mı?” diye sordu Ida, omzunun üstünden bakarak.

“Zerre yorulmadım! Ritmimi henüz kazanıyorum.”

“Güçlü olmak harika değil mi? Sen her zaman bana bir buhar motorunu hatırlatıyorsun.”

“Neden bir buhar motoru?”

“Şey, çünkü çok güçlüdür, sağlamdır ve akılsızdır. Şey, sonuncusunu kastetmedim, biliyorsun, ama... Ama... Ne kastettiğimi biliyorsun... Senin derdin ne?”

“Neden?”

“Çünkü aklında bir şey var. Bir kez bile gülmedin.”

Korkunç bir kahkaha attı. “Ben pek neşeliyimdir!” dedi.

“Hayır, değilsin. Ve neden bana öyle fazlasıyla katı bir mektup yazdın?”

“Bak şimdi!..” diye bağırdı, “Katı olduğundan emindim. Feci derecede katı olduğunu düşünüyordum.”

“O zaman neden yazdın?”

“Kendi kompozisyonum değildi.”

“Kimindi o zaman? Halanın mı?”

“Hayır. Slattery adında biriydi.”

“Tanrı'm! Kim o?”

“Sonunda ortaya çıkacağını biliyordum, hissetmiştim. Yazar Slattery'yi duydun mu?”

“Hiç duymadım.”

“Kendini ifade etmede harikadır. ‘Çözülen Sır veya Kolay Yoldan Mektup Yazımı’ diye bir kitabı var. Her çeşit mektup için sana kalıplar veriyor.”

Ida bir kahkaha kopardı. “Böylece sen aslında onlardan birini kopyaladın!”

“Genç bir kadını pikniğe davet edecektim ve çalışmaya başladım. Kısa bir süre sonra daha iyi bir şey düşünmeye başladım. Slattey, hiç kimseyi iki kişilik bisiklete binmeye çağırmış gibi görünmüyordu. Bunu yazdığımda, o kadar katıydı ki kendime ait ufak bir başlangıç ve bitiş koymak zorunda kaldım.”

“Başlangıç ve bitişinde komik bir şeyler vardı sanırım.”

“Öyle mi? Farklı tarzları ayırt etmeni sevdim. Ne kadar zekisin! Ben böyle şeylerde geri kalırım. Oduncu olmalıymışım veya avlak bekçisi veya onun gibi bir şey... Ben o çizgilerde yaratılmışım. Ama şimdi bir şey buldum.”

“Nedir o peki?”

“Çiftçilik. Teksas’ta bir arkadaşım var ve olağanüstü bir hayat olduğunu söylüyor. Onun işletmesinden hisse satın alacağım. Her şey açık havada; atış yapmak, ata binmek ve spor. Sana, sana çok sıkıntı verir miydi Ida, yani oraya benimle gelmen?”

Ida, şaşkınlıktan neredeyse yerinden düşüyordu. Aklına gelen tek söz “Aman Tanrı’m ben!” di ve onu söyledi.

“Planlarını altüst etmezse ve düzenini herhangi bir şekilde değiştirmezse...” Yavaşladı ve direksiyonu serbest bıraktı, böylece bisiklet amaçsızca, caddenin bir yanından diğer yanına ağır ağır ilerledi. “Akıllı veya öyle bir şey olmadığımı biliyorum ama yine de seni mutlu edecek her şeyi yaparım. Zamanla beni bir parça sevemez misin?”

Ida, korkuyla haykırdı: “Beni bir tuğla duvara çarptırırsan seni sevmem!” dedi, bisiklet kaldırım taşına doğru yönelirken, “Direksiyona ver dikkatini!”

“Evet, veririm ama söyle bana Ida, benimle gelip gelmeyeceğini.”

“Bilmiyorum. Fazlasıyla saçma! Böyle şeyleri ben seni göremezken nasıl konuşabiliriz? Sen enseme konuşuyorsun ve sonra ben de cevap vermek için başımı geri çevirmek zorunda kalıyorum.”

“Biliyorum. Bu yüzden seni öne yerleştirdim. Bunun işi kolaylaştıracağını düşündüm. Ama öylesini tercih edersen bisikleti durdururum ve sonra sen de oturup bununla ilgili konuşabilirsin.”

“Tanrı’m!” diye bağırdı Ida, “Caddenin ortasında, hareketsiz bir üç tekerlekli bisiklet üzerinde yüz yüze oturmamızı ve bütün insanların pencerelerinden bize bakmalarını mı istersin!”

“Komik görünürdü, değil mi? Şey, o zaman ikimizin de indiğini ve bisikleti önümüzde ittiğimizi farz et?”

“Hayır, bu ondan daha iyi.”

“Bu şeyi taşıyabilirdim.”

Ida kahkaha attı. “Bu daha saçma olurdu!”

“O zaman sessizce gideriz ve ben de direksiyona bakarım. Sen konuşmamayı tercih edersen ben de bunun hakkında hiç konuşmam. Ama gerçekten seni çok seviyorum ve benimle Teksas’a gelseydin beni mutlu ederdin, bence bir süre sonra ben de seni mutlu edebilirdim.”

“Ama halan?”

“Onun çok hoşuna giderdi. Babanın seni kaybetmek istemeyebileceğini anlayabilirim. Onun yerinde olsam, eminim ben de istemezdim. Ama sonuçta, bugünlerde Amerika’nın bölgeleri birbirine çok da uzak değil ve Teksas’ın o kadar vahşi olduğu da söylenemez. Bir kuyruklu piyano alırdık ve... Ve... Browning’in bir kopyasını. Ve Denver ile karısı bizi görmeye gelirlerdi. Tam bir aile olurduk. Neşeli olurdu.”

Ida, oturup arkasında fısıldanan sözleri ve tuhaf ifadeleri dinledi. Charles Westmacott’ın konuşmadaki beceriksizliğinde en etkili ve güzel konuşan avukatlarınkinden daha dokunaklı bir şey vardı içinde. Durakladı, kekeledi, kelimeler arasında soluklandı, kalbinin bütün umutlarını kısa ve açık ifadelerle söyleyiverdi. Aşk

İda için henüz söz konusu değilse de en azından ona yakın olan acıma ve sempati vardı. Bir de mucize vardı, onun gibi zayıf ve kırılgan biri, bu güçlü adamı öyle sarsmıştı ki adam bütün hayatını onun kararını bekleyerek geçirebilirdi. Kızın sol eli yanında, minderin üzerindeydi. Öne eğildi ve kızın elini kendi eline aldı. Kız geri çekmeye çalışmadı.

“Alabilir miyim?” dedi, “Ömür boyu?”

“Direksiyonuna dikkat et!” dedi ona gülümseyerek, “Ve bununla ilgili bugün daha fazla hiçbir şey söyleme. Lütfen, yapma!”

“Ne zaman bileceğim bu durumda?”

“Bu gece, yarın, bilmiyorum... Clara’ya sormalıyım. Başka bir şey hakkında konuş!”

Ve başka bir şey hakkında konuştular ama sol eli hâlâ onun elinde idi ve o, her şeyin iyi gittiğini biliyordu.

8. BÖLÜM

GELECEĞE DAİR ENDİŞELER

Bayan Westmacott'ın, kadınların oy verme hakkı için düzenlediği büyük toplantının üzerinden bir zaman geçmişti ve bu, büyük bir başarı olmuştu. Güney banliyölerinin bütün genç kızları ve kadınları onun davetinde toplanmıştı, Dr. Balthazar Walker'ın başkanlık ettiği ve Amiral Hay Denver'in de onun önde gelen destekçilerinden olduğu etkin bir platformdu. Cahil bir adam gelmiş ve salonun uzak bir köşesinde alaylı bir kahkaha atmıştı ama başkan tarafından sükûnete davet edildi. Adam, etrafındaki oy hakkı olmayan kızgın bakışlardan korktu ve sonunda Charles Westmacott tarafından kendisine kapıya kadar eşlik edildi. Çok sayıda önde gelen devlet adamına iletmek üzere ateşli kararlar alındı ve toplantı, bir eliyle bayrak tutan kadınların kadın davası için bir darbe indirdikleri kanaatiyle dağıldı.

Ama toplantının ve onunla ilgili her şeyin, keyif duygusu hariç her şeyi hissettirdiği bir kadın vardı. Clara Walker, babası ve dul kadın arasında yeşeren arkadaşlığı ve yakın samimiyeti kalbi buruk bir şekilde izliyordu. Her hafta beraber oluyorlardı. Bir sonraki toplantı, sürekli görüşmeler için bir bahane olmuştu ama şimdi toplantı sona ermişti ve doktor hâlâ komşusunun kararı adına öne sürülen her konudan bahsedecekti. Kızlarına da onun karakterinin gücünü, kararlılığını ve onunla samimiyetlerini iler-

letmelerinin, onu takip etmelerinin gerekliliğini anlatacaktı, ta ki sonunda bu onun en alışıldık sohbet konusu hâline gelene kadar.

Bütün bunlar, yaşlı bir adamın zeki ve güzel bir kadının yanında alabileceği doğal zevkler olarak gelebilirdi ama Clara'ya daha derin bir anlamı varmış gibi görünen başka noktalar vardı. Charles Westmacott'ın bir gece, halasının tekrar evlenmesi ihtimalini ima etmiş olduğunu unutamazdı. Böyle bir konu hakkında konuşmadan önce bir şey biliyor veya bir şeyi fark etmiş olmalıydı. Ayrıca yine Bayan Westmacott'ın kendisi kısa bir süre içinde yaşam tarzını değiştirmeyi ve yeni görevler almayı umduğunu söylemişti. Bu evlenmeyi düşünmesinin dışında ne anlama gelebilirdi? Ve kiminle? Kendi çevreleri dışında birkaç arkadaşla görüşüyor gibi görünüyordu. Babasına ima etmiş olmalıydı. İğrenç bir düşünceydi. Ama yine de bununla yüzleşilmesi zorunluydu.

Bir akşam doktor komşusundan epeyce geç dönmüştü. Yemekten sonra amirallere giderdi ama şimdi daha sıklıkla diğer yöne dönüyordu. Geri döndüğünde Clara, salonda tek başına oturmuş dergi okuyordu. İçeri girdiğinde ayağa fırladı, sandalyesini öne itti ve terliklerini alıp getirmek için koştu.

“Biraz solgun görünüyorsun canım.” dedi.

“Hayır baba, çok iyiyim.”

“Harold’la her şey yolunda mı?”

“Evet. Ortağı Bay Pearson hâlâ yok ve bütün işi o yapıyor.”

“Aferin! Başaracağı kesin. Ida nerede?”

“Odasında, sanırım.”

“Kısa bir süre önce Charles Westmacott’la çimenlikteydi. Charles ondan çok hoşlanıyor gibi. Çok parlak biri olmasa da onun için iyi bir koca olacağını düşünüyorum.”

“Bundan eminim baba. Çok mert ve güvenilir.”

“Evet, doğru düzgün bir adam herhâlde. Onula ilgili gizli saklı hiçbir şey yok. Zekâsına gelince, gerçekten sorun değil, zira halası Bayan Westmacott çok zengin, yaşam tarzından tahmin

edilebileceğinden çok daha zengin ve onun için güzel bir önlem aldı.”

“Buna çok sevindim.”

“Bu aramızda. Ben onun güvendiği biriyim ve bu yüzden onun tedbirleriyle ilgili bir şeyler biliyorum. Sen ne zaman evleneceksin Clara?”

“Baba, daha bir süre evlenmeyeceğim. Bir tarih düşünmedik.”

“Şey, gerçekten ertelemen için bir neden olmadığını biliyorum. Geçinecek kadar geliri var ve her yıl artacağından eminim. Sen karar verdiğinden emin olduğun sürece...”

“Baba!”

“O zaman, neden bir gecikme olması gerektiğini gerçekten anlamıyorum. Ve lida da önümüzdeki birkaç ay içinde evlenmeli. Şimdi bilmek istediğim, benim iki küçük arkadaşım benden kaçınca ne yapacağım.” Neşeyle konuştu ama kızına sorgular gibi bakarken bakışları ciddiydi.

“Babacığım, yalnız olmazsın. Harold ve benim evlenmeyi düşünmemize kadar seneler geçer ve sonra evlendiğimizde sen gelip bizimle yaşamalısın.”

“Hayır, hayır, canım. Bunu içten söylediğini biliyorum ama dünyada epeyce şey gördüm ve böyle düzenlerin hiçbir zaman iyi sonuç vermediğini biliyorum. Bir evde iki efendi olamaz, hâl böyleyken bu yaşımda özgürlüğüm benim için çok önemli.”

“Ama tamamen özgür olurdun.”

“Hayır canım, başka bir adamın evinde misafirsen özgür olmazsın. Başka bir alternatif öneremez misin?”

“Seninle kalmamız.”

“Hayır, hayır. Bu söz konusu olamaz! Bayan Westmacott bir kadının görevinin evlenmek olduğunu söyler ancak evliliğin eşit bir ortaklık olması gerektiğine dikkat çeker. İkinizin de evlenmenizi dilerim. Ama yine de senden bir öneri istiyorum Clara, ne yapmam gerektiğine dair.”

“Acelesi yok baba. Bekleyelim. Henüz evlenmeye niyetim yok.”

Doktor Walker, hayal kırıklığına uğramış gibi göründü. “Clara, sen bir şey öneremiyorsan, sanırım ben ilk adımı atmalıyım.” dedi.

“O zaman ne teklif ediyorsun baba?” Başlamak üzere olan esintiyi gören biri gibi hazırladı kendini.

Ona baktı ve tereddüt etti: “Nasıl da sevgili zavallı annen gibisin, Clara!” diye seslendi, “Sana baktığımda o mezarından çıkıp gelmiş gibi hissediyorum.” Ona doğru eğildi ve öptü, “Kardeşine koş canım benim ve beni kendine dert etme. Henüz hiçbir şey belli değil ama her şeyin yoluna girdiğini göreceksin.”

Clara, yürekten üzülerək yukarı çıktı; çünkü artık korktuğu şeyin gerçekleştiğinden ve Bayan Westmacott'ın babasının eşi olacağından emindi. Saf ve samimi aklında annesinin hatırası bir azizinki gibi kutsallaşmıştı ve herhangi birinin onun yerini alacağı düşüncesi korkunç bir saygısızlık gibi görünüyordu. Ayrıca, bu evlilik babasının geleceği açısından bakıldığında daha da kötü görünüyordu. Dul kadın dünyayla ilgili bilgisi, atılganlığı, gücü, teklifsizliği ile onu büyüleyebilirdi -Clara, bütün bu özellikleri hoş görmeye niyetliydi- ama katlanılmaz bir hayat arkadaşı olacağından emindi. Alışkanlıkların çok az da olsa değişmeyeceği bir yaşa gelmişti, onları değiştirmeye teşebbüs edecek bir kadın da değildi. Babası gibi duyarlı bir adam, böyle bir eşin, doğasında hiçbir yumuşaklık ve huzur veren şey olmayan, kararlı bir kadının sürekli gerilimine nasıl dayanırdı? Onun siyah bira içişini, sigara içişini, uzun kilden yapılma bir pipodan ara sıra çektiği nefesleri, sarhoş bir hizmetçiyi kırbaçlayışını ve cebinde gezdirmeye alıştığı yılan Eliza'yla arkadaşlığını duyduklarında bunları sadece bir acayiplik olarak kabul etmişlerdi. Bütün bunlar cicim ayları geçtikten sonra babası için katlanılmaz olacaktı. Bu durumda hem kendi iyiliği hem de annesinin hatırası için bu evlilik engellenmeliydi. Ama bunu engellemek için ne kadar güçsüzdü! Ne yapabiliirdi? Harold ona yardım edebilir miydi? Belki. Veya Ida? En azından kardeşine anlatabilir ve onun ne önereceğini görebilirdi.

İda, minicik, goblenle kaplı, kendisi gibi temiz ve sevimli, *imari* tabakları ve mavi *kaga* veya saf beyaz *coalport* porseleni taşıyan İsviçre köşebentleri asılı alçak duvarları olan özel odasındaydı. Kırmızı abajurlu ayaklı lambanın altındaki alçak sandalyede, kırmızı ışık çocuksu yüzünde ve altın buklelerinde parıldarken yarı şeffaf geceliği içinde oturuyordu. Kardeşi içeri girdiğinde ayağa fırladı ve kollarını ona doladı.

“Sevgili Clara! Gel ve yanıma otur. Günlerdir sohbet etmedik. Ama ne kadar dertli bir yüz bu! Ne oldu?” Parmağını kaldırdı ve kardeşinin kaşını düzeltti.

Clara, bir iskemle çekti ve kardeşinin yanına oturarak kolunu onun beline doladı. “Canını sıktığım için çok üzgünüm, sevgili İda.” dedi, “Ama ne yapacağımı bilmiyorum.”

“Harold’la ilgili bir sorun mu var?”

“Ah, hayır İda!”

“Ya benim Charles’ımla ilgili?”

“Hayır, hayır...”

İda, rahatlayarak iç geçirdi. “Beni epeyce korkuttun canım.” dedi, “Ne kadar mutsuz görüldüğünü tahmin edemezsin. Nedir, o zaman?”

“Babamın, Bayan Westmacott’a evlenme teklif edeceğini sanıyorum.”

İda, bir kahkaha patlattı. “Böyle bir düşüncüyü aklına sokan ne olabilir, Clara?”

“Bu fazlasıyla gerçek, İda. Daha önce bundan şüphelenmiştim ve bu gece neredeyse kendi ağzıyla bana söyledi. Bence bu gülünecek bir konu değil.”

“Gerçekten, dayanamadım... Eğer karşıdaki o iki yaşlı kadının, Bayan Williams’ların ikisinin birden nişanlandıklarını söyleseydin beni daha fazla şaşırtamazdın. Bu gerçekten çok komik!”

“Komik mi, İda? Sevgili annemizin yerini birisinin alacağını düşün!”

Ama kardeşinin daha nesnel ve daha soğukkanlı bir yapısı vardı. “Eminim...” dedi, “Sevgili annemiz, babamızın onu en çok ne mutlu ederse onu yapmasını isterdi. İkimiz de uzakta olacağız, babam neden kendini mutlu etmesin?”

“Ama ne kadar mutsuz olacağını düşün. Kendi hâlinde ve ne kadar sessiz olduğunu bilirsin ve küçük bir şeyin bile onu nasıl üzdüğünü. Bütün hayatını bir dizi sürpriz hâline getiren bir eşle nasıl yaşayabilir? Bir evin içinde o kadın nasıl bir kasırga olacaktır, düşün! Onun yaşında bir adam davranışlarını değiştiremez. Mutsuz olacağından eminim.”

İda’nın yüzü ciddileşti ve birkaç dakika için konu üzerine düşündü. “Her zamanki gibi haklısın bence.” dedi en sonunda, “Charlie’nin halasına çok saygı duyuyorum, biliyorsun, bence çok faydalı ve iyi bir insan ama zavallı sessiz babam için iyi bir eş olacağını düşünmüyorum.”

“Ama elbette babam evlenme teklif edecektir ve bence o da kabul etmeye niyetli. Sonra müdahale etmek için çok geç olacak. En fazla birkaç günümüz var. Ne yapabiliriz? Fikrini değiştirmesini nasıl umabiliriz?”

İda tekrar düşünüp taşındı. “Bildiğinden şaşmaz bir kadınla hiç yaşamadı.” dedi, “Bunu zamanında fark etmesini sağlayabilseydik... Clara, buldum, buldum! Çok enfes bir plan!” Sandalyesine yaslandı ve o kadar doğal ve içten bir kahkaha attı ki Clara, dertlerini unutup ona katıldı.

“Güzel!” dedi sonunda soluk soluğa, “Zavallı babam! Nasıl bir zaman geçirecek! Ama hepsi onun iyiliği için, küçükken cezalandırılmamız gerektiğinde söylediği gibi. Clara, umarım kalbin bu işte seni başarısızlığa uğratmaz.”

“Onu kurtarmak için her şeyi yaparım canım.”

“İşte bu! Bu düşünceyle kendini güçlendirmelisin.”

“Ama planın ne?”

“Planımla gurur duyuyorum. Dul kadının ve bütün özgürleşmiş kadınların izinde giderek hayatını zorlaştıracacağız. Bakalım, Bayan Westmacott’ın temel görüşleri neydi? Sen onu benden

daha çok dinledin. Kadınlar ev işlerine daha az katılmalı. Bu biri, değil mi?”

“Evet, daha üstün şeyler için yetenekleri olduğunu hissederlerse... Sonra, boş zamanı olan her kadının bir bilim dalını çalışmaya başlaması gerektiğini ve mümkün olduğu kadar ileri düzeyde, bütün kadınların bir işte veya meslekte, tercihen şimdiye kadar erkeklerin tekelinde olanları seçerek kendini yeterli hâle getirmesi gerektiğini düşünür. Diğerlerine girmesi, sadece mevcut rekabeti pekiştirmek olurdu.”

“Şüphesiz bu harikulade!” Mavi gözleri haylazlıkla dans ediyordu, sevinçle ellerini çırpı, “Başka? Bir erkeğin yapabildiği ne varsa kadının da yapmasına izin verilmesi gerektiğini düşünür, öyle değil mi?”

“Öyle der.”

“Ya kıyafetle ilgili? Kısa eteğin ve pantolon-eteğin giyilmesini savunur değil mi?”

“Evet.”

“Biraz kumaş almalıyız.”

“Neden?”

“İkimize de bir elbise yapmalıyız. Yepyeni, özgürleşmiş bir elbise, canım. Planımı görmüyor musun? Bayan Westmacott’ın bütün görüşlerine her bakımdan uygun davranmalı ve yapabilirsek onları geliştirmeliyiz. O zaman babam bütün haklarını isteyen bir kadınla yaşamanın nasıl olduğunu bilir. Clara, harika olacak!”

Daha ılımlı olan kardeşi böyle bir entrikaya cesaret edemeyerek önce suskun bir hâlde oturdu. “Ama bu yanlış olur, Ida!” diye bağırdı sonunda.

“Hiç de değil! Bu, onu kurtarmak için.”

“Buna kalkışmamalıyım.”

“Evet, yaparsın. Harold yardım eder. Ayrıca, başka ne planın var ki?”

“Başka bir planım yok!”

“O zaman benimkini kabul etmelisin.”

“Evet. Belki de haklısın. Şey, iyi bir amaç için yapacağız.”

“Yapar mısın?”

“Başka bir yol görmüyorum.”

“Sevgili iyi yürekli Clara! Şimdi sana ne yapacağını göstereceğim. Hemen başlamamalıyız. Şüphe çekebilir.”

“Ne yapacaksın o zaman?”

“Yarın Bayan Westmacott’a gitmeliyiz ve onun öğrencisi olup bütün görüşlerini öğrenmeliyiz.”

“Ne kadar samimiyetsiz oluruz!”

“Biz onun en yeni ve en hevesli takipçisi olalım. Öyle eğlenceli olacak ki Clara! Sonra planlarımızı yapalım, istediğimizi getirte-
lim ve yeni hayatımıza başlayalım!”

“Umarım uzun süre sürdürmeyiz bunu. Sevgili babama karşı çok acımasızca görünüyor.”

“Acımasız mı? Onu kurtarmak için!”

“Keşke yaptığımızın doğru olduğundan emin olsaydık ama yine de başka ne yapabiliriz? O zaman, Ida, ok yaydan çıktı, yarın Bayan Westmacott’ı ararız.”

9. BÖLÜM

BİR AİLE KOMPLOSU

Zavallı Doktor Walker, ertesi sabah kahvaltı sofrasında iki yanına oturan iki tatlı kızın bir komplonun içinde olduklarını ve masumca, hapur hupur keklerini yerken kendisinin, ona karşı planladıkları oyunun kurbanı olduğunu pek anlamadı. Sonunda planlarını uygulamaya koymanın vakti gelene kadar sabırla beklediler.

“Güzel bir gün.” dedi doktor, “Bayan Westmacott’a yarayacak. Bisikletiyle bir tur atmayı düşünüyordu.”

“Bu durumda onu erkenden çağırmalıyız. İkimiz de kendisini kahvaltıdan sonra görmek istiyorduk.”

“Gerçekten mi!” Doktor memnun göründü.

“Biliyorsun baba.” dedi Ida, “Bayan Westmacott’ın bu kadar yakında oturması bizim için gerçekten büyük bir avantaj.”

“Neden öyle, canım?”

“Çünkü o çok ileri bir düzeyde, biliyorsun. Sadece onun yöntemlerini öğrenecek dahi biz de kendimizi geliştirebiliriz.”

“Onun geleceğin kadını olduğunu söylediğini duydum baba.” dedi Clara.

“Bu kadar akıllıca konuştuğunuzu duyduğuma çok memnun oldum canlarım. Tabii ki onun örnek alabileceğiniz bir kadın olduğunu düşünüyorum. Siz onunla daha samimi oldukça ben de daha mutlu olurum.”

“O zaman anlaştık.” dedi Clara ağırbaşlı bir şekilde ve konuşma başka konulara kaydı.

Bütün sabah iki kız, Bayan Westmacott'ın, bir cinsiyetin görevi ve diğerinin zorbalığıyla ilgili en aşırı görüşlerini dinleyerek oturdular. Onun ideali, detaylarda bile mutlak eşitlikti. Kadınsı veya genç kız gibi olmayanlara karşı papağan gibi tekrarladıkları feryatları artık yeterliydi. Bu, kadın, onun değerli varlıklarına fazla yaklaştığında, onu korkutup kaçırmak için erkek tarafından icat edilmiş bir mekanizmaydı. Her kadın bağımsız olmalıydı. Her kadın bir iş öğrenmeliydi. En az hoş görüldükleri yerleri bile zorlamak onların göreviydi. O zaman bu amaç için şehit ve daha zayıf kardeşleri için öncü olurlardı. Neden çamaşır teknesi, iğne ve ev idarecisinin kitabı ebediyen onların olsun? Neden daha yükseğe, muayenehaneye, kürsüye ve hatta papazlığa ulaşmasınlar? Bayan Westmacott bisiklet sürmekten, her tavsiyeyi ileride kullanmak üzere not alan bu iki güzel öğrenci için hevesle fedakârlık etti. O akşamüstü Londra'ya alışverişe gittiler, akşam olmadan garip paketler doktorun kapısına getirilmeye başlandı. Plan uygulanmaya hazırdı ve komplocuların biri gergin ve sıkıntılıyken diğeri neşeli ve keyifliydi.

Doktor ertesi sabah yemek odasına geldiğinde kızlarının çoktan kalkmış olduklarını görünce şaşırdı. Ida, önünde bir ispirto lambası, kıvrımlı cam bir balon ve birçok şişeyle masanın sonuna kurulmuştu. Odayı berbat bir koku doldurmuşken balonun içindekiler fokur fokur kaynıyordu. Clara, bir ayağı başka bir koltukta, elinde mavi kaplı bir kitap ve kucağına yayılmış Britanya Adaları'nın bir haritasıyla bir koltuğa uzanmıştı. “Merhaba!” diye bağırdı doktor gözlerini kırıştırıp burnunu çekerek, “Kahvaltı nerede?”

“Sen getirtmedin mi?” diye sordu Ida.

“Ben! Hayır. Niye ben yapayım?” Zili çaldı, “Kahvaltıyı neden hazırlamadın Jane?”

“Müsaade ederseniz efendim, Bayan Ida masada çalışıyordu.”

“Ah, tabii ki Jane!” dedi genç bayan sakince, “Çok üzgünüm. Birkaç dakika içinde toparlanmaya başlarım.”

“Ama bu yaptığın da ne İda?” diye sordu doktor, “Koku çok itici. Ve Tanrı’m, örtünün üstüne yaptığın şu pislige bak! Neden böyle bir delik açtın?”

“Ah, bu asit!” diye cevapladı İda rahatça, “Bayan Westmacott yanan örtüde delikler açılacağını söyledi.”

“Denemeden de sözüne güvenebilirdin.” dedi babası soğuk soğuk.

“Ama buraya bak baba! Bak kitap ne diyor: ‘Bilimsel akıl hiçbir şeyi güvene dayanarak kabul etmez. Her şeyi kanıtlayın!’ Onu kanıtladım.”

“Elbette kanıtladın! Kahvaltıya kadar ‘Times’a göz atacağım, nerede, gördünüz mü?”

“ ‘Times’ mı? Olur şey değil, ispirto lambamın altındaki bu... Korkarım üzerinde biraz asit de var, biraz da ıslak ve yırtık. İşte.”

Doktor gazeteyi acıklı bir yüz ifadesiyle aldı. “Bugün her şey yanlış gidiyor.” dedi, “Kimyayla ilgili bu ani heves de nedir, İda?”

“Bayan Westmacott’ın öğretilerine uygun bir şekilde yaşamaya çalışıyorum.”

“Çok doğru! Çok doğru!” dedi ancak önceki gün gösterdiğinden daha az bir içtenlikle, “İşte kahvaltı, sonunda!”

Ama o sabah hiçbir şey normal değildi. Kaşıkları olmayan yumurtalar, beklemekten kayış gibi olan kızarmış ekmek, kurumuş domuz pastırması dilimleri ve tortulu kahve vardı. Her şey bir yana, ortamı istila eden o iğrenç koku vardı ve her lokmaya korkunç bir öğürtü katıyordu.

“Çalışmalarının keyfini kaçırmak istemem İda.” dedi doktor, sandalyesini geri iterken, “Ama bence kimyasal deneylerini gün içinde biraz daha geç yaparsan daha iyi olur.”

“Ama Bayan Westmacott diyor ki kadınlar erken kalkmalı ve işlerini kahvaltıdan önce yapmalı.”

“O hâlde kahvaltı odasından başka bir oda seçmeliler.”

Doktor biraz tedirgin oldu. Açık havada bir turun onu sakinleştireceğini düşündü. “Ayakkabılarım nerede?” diye sordu.

Sandalyesinin yanında, her zamanki yerinde değildi. Üç hizmetçi kitaplıklar ve çekmecelerin altına eğiliyor, her yeri arıyordu. İda bu keşmekeş ve gürültünün ortasında çalışmalarına dalmıştı ve ilgisiz hâlde oturan Clara ise mavi kaplı kitabına geri dönmüştü. Sonunda genel bir tebrik vızıltısı aşçının, ayakkabıların antrede, şapkaların arasında asılı olduğunu keşfettiğini duyurdu. Doktor, telaşlı bir hâlde giydi onları ve ayağını sertçe yere vurarak sabah yürüyüşünde amirale katılmak için dışarı çıktı.

Kapı çarpılınca İda yüksek sesle bir kahkaha attı. “Görüyorsun Clara!” diye seslendi, “Büyü şimdiden işe yaradı. Üç numara yerine bir numaraya gitti. Büyük bir zafer kazanacağız. Çok iyiydin canım; ayakkabılarını ararken ona yardım etmek istediğini, diken üstünde olduğunu görebiliyordum.”

“Zavallı babam! Bu çok acımasızca. Daha ne yapacağız?”

“Şimdi ona biraz rahatsızlık verirsek rahatlıktan daha çok keyif alacaktır. Bu kimya ne korkunç bir iş! Elbiseme bak! Berbat oldu. Ve bu berbat koku!” Pencereyi açıverdi ve altın bukleli ufak başını dışarı çıkardı. Charles Westmacott bahçe çitinin diğer tarafında toprağı çapalıyordu.

“Günaydın bayım!” dedi İda.

“Günaydın!” Adam çapasına yaslandı ve ona baktı.

“Sigaran var mı Charles?”

“Evet, tabii ki.”

“Bana iki tane at.”

“İşte kutum. Yakalayabilir misin?”

Fok derisinden bir kutu yumuşak bir sesle yere düştü. İda kutuyu açtı. Doluydu.

“Bunlar ne?” diye sordu.

“Mısırlılar.”

“Diğer markalar ne?”

“Oh, Richmond Gems, Türk ve Cambridge. Ama neden?”

“Boş ver!” Başını salladı ve pencereyi kapattı. “Bütün bunları hatırlamalıyız Clara.” dedi, “Böyle şeylerden konuşmayı öğrenmeliyiz. Bayan Westmacott sigara markaları hakkında her şeyi bilir. Romun geldi mi?”

“Evet canım. Burada.”

“Benim de siyah biram var. Şimdi benimle yukarı odama gel. Bu koku berbat ama geri döndüğünde ona hazır olmalıyız. Pencerede oturursak caddeden gelişini görürüz.”

Temiz sabah havası ve amiralin cana yakın arkadaşlığı doktorun bütün sıkıntısını unutmasını sağladı ve öğlene doğru son derece keyifli vaziyette geri döndü. Salon kapısını açtığında onu, kahvaltısını mahveden kimyasalların çirkin kokusu, iki kat artmış bir keskinlikle karşıladı. Salon penceresini açtı, yemek odasına girdi ve gözüne çarpan manzarayla donakaldı.

Ida, sol elinde yanan bir sigara ve yanındaki sehpa da bir bardak siyah birayla hâlâ masada oturuyordu. Clara, başka bir sigarayla ve yere saçılmış haritalarla rahat koltukta uzanıyordu. Ayakları kömür kovanının üzerindeydi ve masada büyük bir su bardağının içinde bir miktar kırmızımsı kahverengi bir karışım duruyordu. Doktor ince, gri duman sisi içinde birinden diğerine dikti gözlerini, nihayet gözleri daha büyük ve daha ağırbaşlı olan kızına hayretle takılı kaldı.

“Clara!” dedi nefes nefese, “Buna inanamıyorum!”

“Ne oldu, baba?”

“Sigara içiyorsun!”

“Deniyorum baba. Alışkın olmadığım için biraz zor geliyor.”

“Ama neden, Tanrı aşkına!”

“Bayan Westmacott tavsiye ediyor.”

“Olgun yaşta bir bayan, genç bir kızın kaçınması gereken birçok şey yapabilir.”

“Ah, hayır!” diye bağırdı Ida, “Bayan Westmacott herkes için tek kural olması gerektiğini söylüyor. Sigara alır mısın baba?”

“Hayır, teşekkürler. Asla sabahları sigara içmem.”

“Hayır mı? Belki de markaları gereğince önemsemiyorsun. Ne bunlar, Clara?”

“Mısırlılar.”

“Biraz Richmond Gems veya Türk de olmalı. Keşke baba, şehre gittiğinde bana biraz Türk getirseydin!”

“Böyle bir şeyi asla yapmam! Siz genç bayanlar için bunun iyi bir alışkanlık olduğunu hiç sanmıyorum. Bu noktada Bayan Westmacott’a katılmıyorum.”

“Gerçekten mi baba! Bize onu taklit etmemizi öğütleyen sendin ama!..”

“Ama bazı şeyleri ayıklayarak... O içtiğin nedir, Clara?”

“Rom baba.”

“Rom? Sabah sabah?!” Oturdu ve kötü bir rüyadan kurtulmaya çalışan biri gibi gözlerini ovuşturdu, “Rom mu dedin?”

“Evet baba. Edineceğim meslekte herkes onu içer.”

“Meslek mi Clara?”

“Bayan Westmacott her kadın bir meslekte edinmeli ve kadınlara kapalı meslekleri seçmeliyiz diyor.”

“Tabii...”

“Onun tavsiyesine uyacağım. Kılavuz kaptan olacağım.”

“Canım Clara’m! Bu kadarı fazla!”

“Bu güzel bir kitap baba, ‘Büyük Britanya’nın Işıkları, Fenerleri Şamandıraları, Kanalları ve Kerteriz Noktaları.’ İşte bir başkası ‘Usta Denizcinin El Kitabı.’ Ne kadar ilginç olduğunu hayal bile edemezsin!”

“Şaka yapıyorsun Clara! Şaka yapıyor olmalısın!”

“Hiç de değil baba! Daha şimdiden ne kadar çok şey öğrendiğimi bilemezsin. Direk cundasındaki beyaz ışık vasıtasıyla, on beş dakikada bir sancakta yeşil ve iskelede kırmızı borda feneri yakacağım.”

“Gece çok hoş görünmez mi!” diye bağırdı kardeşi.

“Sis düdüğünü de biliyorum. Bir ötme, bir geminin sancak, iki iskele, üç tornistan gittiğini ifade eder dört ise kontrol dışı olduğu anlamına gelir. Ama bu adam her bölümün sonunda o kadar korkunç sorular soruyor ki! Şunu dinle: ‘Kırmızı bir ışık görüyorsunuz, gemi iskele kontra, rüzgâr kuzeyde; bu gemi bir noktaya hangi rotadan seyrediyor?’ ”

Doktor, çaresizlik içinde olduğunu gösterir bir jest yaparak ayağa kalktı. “İkinize de neler olduğunu anlayamıyorum!” dedi.

“Sevgili babacığım, Bayan Westmacott’ın standartlarına ulaşmaya çalışıyoruz.”

“Sonucu takdir etmediğimi söylemeliyim. Senin kimyan Ida, belki zararsızdır ama senin planın Clara, söz konusu bile olamaz! Senin gibi akıllı bir kızın böyle bir şeyi nasıl düşündüğünü tahmin bile edemiyorum! Bu konuda daha ileri gitmenizi kesinlikle yasaklamalıyım.”

“Ama baba?” dedi Ida, iri mavi gözlerinde masum bir sorgulama havasıyla, “Senin emirlerinle Bayan Westmacott’ın tavsiyesi karşı karşıya geldiğinde ne yapacağız? Bize ona uymamızı söyledin. O da kadınlar prangalarını atmaya çalıştıklarında, babaları, erkek kardeşleri ve kocaları onları tekrar bağlamaya çalışan ilk kişiler olur ve böyle bir konuda hiçbir erkeğin otoritesi olamaz, diyor.”

“Bayan Westmacott, size kendi evimin reisi olmadığımı mı öğretiyor?”

Doktor kızardı ve kır saçları öfkesinden diken diken oldu.

“Elbette! Bütün ev reislerinin karanlık çağın kalıntıları olduğunu söylüyor.”

Doktor bir şeyler homurdandı ve ayağını halıya hızlıca vurdu. Sonra hiçbir şey söylemeden bahçeye geçti. Kızları onu öfkeli bir hâlde bir aşağı bir yukarı uzun adımlarla dolaşırken ve çiçeklerin başlarını ince bir dalla koparıırken görebiliyorlardı.

“Ah, sen canım! Rolünü çok harika oynadın!” diye bağırdı Ida.

“Ama bu ne kadar insafsız! Gözlerindeki acıyı ve şaşkınlığı gördüğümde neredeyse ona sarılıp her şeyi anlatacaktım. Yeterince ileri gittiğimizi düşünmüyor musun?”

“Hayır, hayır, hayır! Yeterince değil. Şimdi yumuşamamalısn, Clara. Benim sana liderlik yapmamın gerekmesi çok garip. Bu çok yeni bir tecrübe. Ama haklı olduğumu biliyorum. Şimdi yaptığımız gibi devam edersek hayatımız boyu onu kurtarmış olduğumuzu düşüneceğiz. Ama devam etmezsek, ah, Clara, kendimizi asla affedemeyiz!”

10. BÖLÜM

GELECEĞİN KADINLARI

O günden itibaren doktorun huzuru kaçtı. Sessiz ve düzenli bir ev, hiç bu kadar ani biçimde dingonun ahırına ve mutlu bir adam böyle tamamen sefil birine dönüşmemiştir. Önceden kızlarının, hayatın bütün meselelerine karşı ona nasıl tamamen kalkan olduklarını hiç fark etmemiştir. Şimdi onu korumayı bırakmakla kalmamışlar, kendileri onun için bir sorun kaynağı olmuşlardı, faydalandığı nimetin ne kadar büyük olduğunu anlamaya ve kızları, komşusunun etkisi altına girmeden önceki mutlu günleri için iç geçirmeye başladı.

“Mutlu görünmüyorsun.” dedi Bayan Westmacott, ona bir sabah, “Solgunsun ve biraz da rengin kaçmış. Benimle birlikte bisikletle on millik bir tur atmalısın.”

“Kızlarıma üzülüyorum.” Bahçede bir aşağı bir yukarı yürüyorlardı. Ara sıra arkalarındaki evden Fransız kornosunun uzun, hüzünlü iniltisi geliyordu.

“Bu Ida.” dedi, “Kimyaya mola verip bu korkunç enstrümanla egzersiz yapmaya başladı ve Clara da bir o kadar kötü! Giderek katlanılmaz olduğunu söylemeliyim.”

“Ah, doktor, doktor!” diye bağırdı dul kadın, beyaz dişlerinin

ışığı eşliğinde, işaret parmağını sallayarak, “İlkelerinize uygun yaşamalısınız, kızlarınıza başka kadınlar için savunduğunuz özgürlüğün aynısını vermelisiniz.”

“Özgürlük, bayan, elbette! Ama bu, aşırı bir serbestliğe dönüşüyor!”

“Herkes için aynı yasa dostum.” Onu kınayarak güneş şemsiyesiyle koluna hafifçe vurdu, “Siz yirmi yaşındayken babanız, zannederim ki kimya öğrenmenize veya bir enstrüman çalmanıza karşı çıkmadı. Öyle yapsaydı bunu gaddarlık olarak görürdünüz.”

“Ama ikisinde de o kadar ani bir değişim var ki!..”

“Evet, son zamanlarda özgürlük davasında çok hevesli olduklarını fark ettim. Bütün öğrencilerim içinde bence en sadıkları ve istikrarlıları olmayı vadediyorlar; babaları bizim en güvenilir destekleyicilerimizden biri olduğu için daha doğal bu.”

Doktor aniden sabırsızlıkla kıpırdandı. “Bütün otoritemi kaybetmiş gibiyim!” diye bağırdı.

“Hayır, hayır, hayır, sevgili dostum!.. Onlar geleneğin engellerini kırmış oldukları için biraz taşkınlar. Hepsi bu!”

“Nelere katlanmak zorunda kaldığımı bilemezsiniz bayan! Korkunç bir tecrübeydi! Dün gece, yatak odamdaki mumu söndürdükten sonra, altımdan sıvışan pürüzsüz ve sert bir şeye bastım. Korkumu tahmin edin! Gaz lambasını yaktım ve Clara’nın eve girmesi için eğittiği gelişkin bir kaplumbağa gördüm. Böyle evcil hayvanlara sahip olmayı pis bir âdet olarak görürüm ben.”

Bayan Westmacott ona biraz nezaketle dokundurdu: “Teşekkürler, bayım!” dedi, “Bu, benim zavallı Eliza’ma ufak, iyi bir dokundurma!”

“Sizi temin ederim ki onu unutmuştum!” diye bağırdı doktor kızarak, “Böyle tek bir evcil hayvana şüphesiz katlanılabilir ama iki tanesi benim kaldıracabileceğimden fazla. Ida’nın perde çubuğunda yaşayan bir maymunu var. En korkunç yaratık o. Onun varlığını unuttuğunuzu görene kadar tamamen hareketsiz kalır, sonra aniden duvarların üzerinde resimden resme hoplar, çan ipinden aşağı sallanarak ve kafanıza sıçrayarak bitirir. Kahvaltıda

haşlanmış bir yumurta çaldı ve onu kapı kolunun her yerine buluşturdu. İda bu rezaletlere, 'eğlenceli oyunlar' diyor."

"Her şey düzelecek." dedi dul kadın onu rahatlatmaya çalışarak.

"Ve Clara da öyle kötü ki... Eskiden o kadar iyi ve tatlı olan Clara, zavallı annesinin kopyasıydı. Bu akılalmaz kılavuz kaptan olma planında ısrar ediyor; dönen ışıklar ve gizli kayalar, sinyal kodları ve bu tür saçmalıklardan başka bir şey konuşmuyor."

"Ama neden akılalmaz?" diye sordu arkadaşı, "Ticareti canlandırmaktan ve denizcinin güvenle limana yanaşmasına yardım etmekten daha asil bir meslek ne olabilir? Bence kızınız böyle görevler için takdire şayan bir şekilde uygun."

"Bu durumda, izninizle sizinle aynı fikirde olmadığımı söylemeliyim bayan."

"Hâlâ tutarsızsınız."

"Özür dilerim bayan, ben konuya bu şekilde bakmıyorum ve kızım üzerindeki etkinizi onu bundan caydırmak için kullanırsanız size minnettar olurum."

"Beni de tutarsız yapmak istiyorsunuz!"

"O zaman reddediyorsunuz?"

"Müdahale edemeyeceğim için üzgünüm."

Doktor çok kızgındı. "Pekâlâ, bayan!" dedi, "Bu durumda sadece size iyi bir sabah dileme şerefine erişiyorum." Geniş, hasır şapkasını kaldırdı ve dul kadın arkasından parıldayan gözlerle bakarken çakıl patikayı uzun adımlarla geçti. Dul kadın, daha erkeksi ve daha agresif olduğunda doktordan daha çok hoşlandığını fark ettiği için kendine şaşırdı. Bu mantıksızdı ve bütün kaidelere aykırıydı. Ama öyleydi işte ve hiçbir iddia bu aykırılığı düzeltemezdi.

Çok ateşli ve öfkeli bir hâlde odasına çekildi doktor ve gazetesini okumak için oturdu. İda ortalıkta görünmüyordu ve kornosunun uzak iniltileri yukarıda, özel odasında olduğunu gösteriyordu. Clara, tabloları ve mavi kitabıyla karşısına oturdu. Doktor ona bir göz attı ve gözleri şaşkınlıkla eteğinin ön tarafına takıldı.

“Canım Clara’m!” diye bağırdı, “Eteğini yırtmışsın!”

Kızı güldü ve elbisesini düzeltti. Elbisenin olması gereken yerde sandalyenin kırmızı kadifesini görünce korktu. “Tamamı yırtılmış!” diye bağırdı, “Ne yaptın sen?”

“Sevgili babacığım!” dedi, “Kadınların elbiselerinin gizemleriyle ilgili ne biliyorsun? Bu bir pantolon-etek!”

Doktor, kızının bir tür bol, fazlasıyla uzun bir golf pantolonu giydiğini gördü.

“Deniz botlarım için çok uygun olacak.” diye açıkladı.

Babası başını üzgün üzgün salladı. “Sevgili annen bundan hoşlanmazdı, Clara.” dedi.

Komplo bir an için çökme noktasına geldi. Siteminin inceliğinde ve annesine başvurmasında gözlerini yaşartan bir şeyler vardı, kapı aniden açıldığında ve kardeşi hoplayarak odaya girdiğinde, bir anda her şeyi itiraf etmiş olarak babasının yanında diz çökebilirdi. Kardeşi, Bayan Westmacott’inki gibi kısa, gri bir etek giymişti ve eşyaların arasında dans ediyordu.

“Kendimi Gaiety kızı gibi hissediyorum!” diye bağırdı, “Sahne de olmak ne kadar güzel olmalı! Bu elbisenin nasıl hoş olduğunu bilemezsin baba. İnsan içinde kendini çok özgür hissediyor. Clara da büyüleyici değil mi?”

“Hemen odana git ve çıkar onu!” diye gürledi doktor, “Bence bu fazlasıyla uygunsuz ve benim hiçbir kızım bunu giyemez!”

“Baba! Uygunsuz mu? Neden? Bu, Bayan Westmacott’ın modelinin aynısı.”

“Ben uygunsuz diyorum ve seninki de Clara! Davranışın gerçekten çok çirkin! Beni evden uzaklaştırıyorsunuz. Şehirdeki kulübüme gidiyorum. Kendi evimde rahatım ve iç huzurum yok! Buna daha fazla katlanmayacağım! Bu gece geç kalabilirim, İngiliz tıp toplantısına gideceğim. Geri döndüğümde umarım bunları yeniden düşünmüş ve son zamanlarda davranışınızda böyle bir değişime neden olan zararlı etkilere silkinip kendinizi temizlemiş olursunuz.” Şapkasını kaptı, yemek odasının kapısını da çarptı ve birkaç dakika sonra kızlar, büyük giriş kapısının da sert bir şekilde kapandığını duydular.

“Zafer Clara, zafer!” diye bağırdı Ida, eşyaların etrafında dans ederek dönerken, “Ne dediğini duydun mu? Zararlı etkiler! Anlamıyor musun, Clara? Neden böyle solgun ve üzgün oturuyorsun? Neden kalkıp dans etmiyorsun?”

“Bittiğinde çok sevineceğim, Ida. Ona acı vermekten gerçekten nefret ediyorum. Şüphesiz artık insanın hayatını reformcularla geçirmesinin çok nahoş olduğunu öğrendi.”

“Neredeyse öğrendi, Clara. Sadece bir ders daha. Bu son anda her şeyi riske atmamalıyız.”

“Ne yapacaksın, Ida? Daha korkunç hiçbir şey yapma! Şimdi-den fazla ileri gittiğimizi hissediyorum.”

“Ah, çok nazikçe yapabiliriz. Görüyorsun ikimiz de nişanlıyız ve bu işimizi çok kolaylaştırır. Harold ondan ne istersen yapar, hele de ona nedenini söylediğinde... Benim Charles'im ise nedenini bile bilmek istemeden yapar. Şimdi Bayan Westmacott'ın genç kadınların çekingenliğiyle ilgili ne düşündüğünü biliyorsun. Sadece aşırı ahlakçılık, sahte tavırlar ve harem dairesinin karanlık çağlarının bir kalıntısı... Bunlar onun sözleriydi, değil mi?”

“Eee sonra?”

“Şimdi onu uygulamaya koymalıyız. Onun diğer bütün görüşlerini uygulamaya geçirdik ve bundan kaytarmamalıyız.”

“Ama ne yapacaksın? Bu kadar şeytani durma, Ida! Altın rengi saçların ve dans eden haylaz gözlerinle küçük kötü, bir peri gibi görünüyorsun. Korkunç bir şey teklif edeceğini biliyorum!”

“Bu gece bir yemek vermeliyiz.”

“Biz? Bir yemek?”

“Neden olmasın? Genç baylar yemek verirler. Neden genç bayanlar vermesin?”

“Ama kimi çağıracağız?”

“Harold'ı ve Charles'ı tabii ki...”

“Ve amiral ile Bayan Denver?”

“Hayır. Bu fazla geleneksel olur. Zamana ayak uydurmalıyız, Clara.”

“Ama onlara yemekte ne verebiliriz?”

“Hoş, hızlı, eğlenceli, gece geç vakit yenecek türden bir şey... Bakalım! Şampanya, tabii ki... Ve istiridye. İstiridye yeterli olur. Romanlarda, bütün açık saçık insanlar şampanya ve istiridye alırlar. Ayrıca, yemek pişirmemize gerek de kalmaz. Para durumun nasıl, Clara?”

“Üç sterlinim var.”

“Benim de bir. Eder dört sterlin. Şampanyanın ne kadar tuttuğuna dair hiç fikrim yok. Senin var mı?”

“En ufak bir fikrim bile yok.”

“Bir adam kaç istiridye yer?”

“Bilemiyorum.”

“Charles’a yazıp sorarım. Hayır, sormam. Jane’e sorarım. Zili çalıp çağır Clara. O aşçıydı, kesinlikle biliyordur.”

Jane, çapraz sorgulanırken adamına ve istiridyesine göre değiştiğini ifade etmekten ileri gitmeyi reddetti ancak mutfağın birleşik tecrübesi üç düzinenin makul bir porsiyon olduğunu doğruladı.

“Bu durumda toplam sekiz düzinemiz olacak.” dedi Ida, bütün isteklerini bir kâğıt parçasına karalarken, “Ve iki *pint* şampanya, biraz esmer ekmek, sirke ve biber. Hepsi bu kadar sanırım. Neticede akşam yemek vermek o kadar da zor değil. Değil mi, Clara?”

“Bundan hoşlanmıyorum Ida. Bana çok nezaketsiz görünüyor.”

“Ama meseleyi kökünden halletmek için gerekli. Hayır, hayır, şimdi geri çekilemeyiz Clara, yoksa her şeyi mahvederiz! Babam kesin ona çeyrek kala dönmüş olur. Kapıya onda varır. Onun için her şeyi hazır hâle getirmeliyiz. Şimdi, hemen otur ve Harold’a saat dokuzda gelmesini söyle. Ben de aynısını Charles’a söyleyeceğim.”

İki davet mektubu gönderildi, alındı ve kabul edildi. Harold zaten kendinden emindi ve bunun, oyunda daha sonraki gelişmeler için yapılacağını anlamıştı. Charles’a gelince, o, kadınsı

tuhafliklara alışkındı, teyzesinin şahsında, onu şaşırtacak tek şey, adabımuaşeretin katı bir şekilde yerine getirilmesi olurdu. Saat dokuzda, evin reisinin yokluğunda, kırmızı ışık yayan bir lambayı, kar beyazı masa örtüsünü, hoş küçük bir parti ile eş olarak seçecekleri iki kişiyi bulacakları iki numaranın yemek odasına girdiler. Parti çok neşeli geçiyordu, ev kahkahaları ve gevezelikleriyle çınılıyordu.

“Ona üç var.” diye seslendi Clara aniden saate bakarak.

“Tanrı’m! Demek öyle! Şimdi küçük tablomuzun zamanı!” Ida şampanya şişelerini göze batacak bir şekilde ileri itti, sonra istiridye kabuklarını yere saçtı.

“Pipon yanında mı Charles?”

“Pipom! Evet.”

“O zaman lütfen iç. Şimdi bunu tartışma, yap çünkü aksi hâlde bütün bunların etkisini bozacaksın.”

İri adam, bir kutu açtı ve bir an sonra kalın duman halkaları üfleyeceği büyük, sarı bir lüle taşı pipo çıkardı. Harold, bir sigara yaktı, kızların ellerinde de sigara vardı.

“Bu çok hoş ve özgürce görünüyor.” dedi Ida, etrafına bakarak, “Şimdi ben şu koltuğa uzanayım, böyle. Şimdi Charles, buraya otur ve kolunu umursamazca koltuğun arkasına at. Hayır, pipo içmeyi bırakma! Bu hoşuma gitti. Clara, canım, ayağını kömür kovasına koy ve biraz çakırkeyif görünmeye çalış. Keşke çiçeklerden yapma bir taç giyseydik! Servis masasında marullar var. Aman Tanrı’m, işte o! Anahtarlarının sesini duyuyorum.” Yüksek, canlı sesiyle Fransızca bir şarkıdan kısa bir parça söylemeye başladı, ritmik bir “Tralala!” nakaratıyla.

Doktor istasyondan eve huzurlu ve kızlarına anlayış göstermeyi kafasına koymuş bir şekilde, belki sabah çok fazla şey söylediğini, onların yıllardır her yönden örnek olduklarını ve eğer gecikmiş bir değişim varsa bunun, kendilerinin söylediği gibi, onun öğüdünü tutup Bayan Westmacott’ı taklit etmelerinden kaynaklandığını düşünerek yürümüştü. Şimdi öğüdünün akıllıca olmadığını ve Bayan Westmacott’larla dolu bir dünyanın mutlu ve dinlendirici olmayacağını yeterince net görebiliyordu. Suçla-

nacak kişi kendisiydi, sert sözlerinin kızlarına sıkıntı verdiği ve onları üzdüğü düşünceyle hüzünlendi.

Bu hüzün, ne var ki hemen dağıldı. Salonuna girdiğinde Ida'nın neşeli bir şarkıyla yükselen sesini duydu ve burnuna çok güçlü bir tütün kokusu geldi. Yemek odasının kapısını hızlıca açtı ve gözüne çarpan manzara karşısında donup kaldı.

Oda mavi duman halkalarıyla doluydu ve lambanın ışığı, ince sisin içinden, altın kapaklı şişeler, tabaklar, peçeteler, istiridye kabukları ve sigaraların çöpleri üzerinde parlıyordu. Charles Westmacott, belli belirsiz bir okşamayla kolunu kanepenin öteki başına uzatmış vaziyette yanında otururken Ida yüzü kızarmış ve heyecanlı bir hâlde, yanı başında bir şarap kadehi ve parmakları arasında bir sigarayla kanepede uzanıyordu. Odanın diğer tarafında da Clara, yanında Harold'la aynı koltuktaydı, ikisinin de yanlarında şarap kadehleri vardı ve ikisi de sigara içiyordu. Doktor bu içki âlemi sahnesine bakarak nutku tutulmuş bir hâlde kapı aralığında durdu.

“İçeri gel, baba! Gel!” diye seslendi Ida, “Bir kadeh şampanya almaz mısın?”

“Rica ederim, kusura bakmayın.” dedi baba, soğuk soğuk, “Çatkapı geldim sanırım. Eğlendiğinizi bilmiyordum. Belki eğlenmeniz bittiğinde nezaket gösterip bana haber verirsiniz. Beni çalışma odamda bulabilirsiniz.” İki genç adamı tamamen görmezden geldi ve kapıyı kapatıp derinden yaralanmış ve incinmiş bir hâlde odasına çekildi. Çeyrek saat sonra kapının kapandığını duydu ve iki kızı misafirlerin gittiğini haber vermek için odasına geldiler.

“Misafirler mi! Kimin misafirleri?” diye bağırdı öfkeli bir şekilde, “Bu gösterinin anlamı ne?”

“Ufak bir yemek daveti veriyorduk baba. Onlar bizim misafirlerimizdi.”

“Ah, doğru!” Doktor alay ederek güldü, “Gece geç vakit bekâr erkeklerinizi eğlendirmenin, onlarla sigara ve içki içmenin ve... Doğru olduğunu düşünüyorsunuz. Keşke şimdiye kadar yaşamasaydım da kızlarımın yüzümü kızarttığını görmeseydim. Sevgili anneniz bugünü görmediği için Tanrı'ya şükrediyorum!”

“Babacığım!” diye seslendi Clara, kollarını ona dolayarak, “Bize kızma. Durumu anlasaydın, bir zararı olmadığını görürdün.”

“Zararı yok mu genç bayan? Bunun kararını en iyi verecek olan kim?”

“Bayan Westmacott.” diye fikrini söyledi Ida, muzipçe.

Doktor sandalyesinden sıçradı. “Baş belası Bayan Westmacott!” diye bağırdı, elleriyle çılgınca havayı yumruklayarak, “Ben bu kadının ardından başka bir şey duymayacak mıyım? Her köşede karşıma o mu çıkacak? Buna daha fazla katlanmayacağım!”

“Ama bu senin arzundu baba!..”

“O zaman size ikinci ve daha akıllıca olan arzumu söyleyeceğim ve bakalım ilkinde uyduğunuz gibi buna da uyacak mısınız?”

“Elbette uyacağız baba.”

“Bu durumda arzum, benimsediğiniz bu çirkin mefhumları unutmanız, eskiden bu kadını hiç görmemişken yaptığınız gibi giyinmeniz, davranmanız ve gelecekte onunla olan ilişkinizi komşular arasında gerekli olan nezaketle sınırlamanız.”

“Bayan Westmacott’tan vaz mı geçeceğiz?”

“Ya da benden vazgeçin!”

“Ah, sevgili babacığım, bu kadar acımasız bir şeyi nasıl söylersin?” diye bağırdı Ida. Clara yanağını babasının sakalına bastırırken kabarık altın sarısı saçlarını gömleğinin önüne sarkıttı, “Tabii ki bunu istiyorsan ondan vazgeçeriz.”

“Tabii ki baba.”

Doktor şefkatle bu iki başı okşadı. “İşte bunlar yine benim kendi kızlarım!” diye bağırdı, “Bu sizin olduğu kadar benim de hatamdı. Ancak sizin hatanızı gördüğümde kendiminkini fark ettim. Bunu bir kenara bırakalım ve onun hakkında daha fazla ne düşünelim ne de konuşalım.”

11. BÖLÜM

ŞOK EDEN GELİŞME

Böylece iki kızın zekâsı sayesinde karanlık bir bulut dağıldı ve gün ışığı görüldü. İçlerinden birinin üzerinde, ne yazık ki bu kadar kolay dağılamayacak başka bir bulut peyda oluyordu. Kaderin bir araya getirdiği bu üç evden ikisi, çoktan sevgi bağlarıyla birleşmişti ancak kaderde Westmacott'lar ile Denver'ların başka tür bir bağla birleşmeleri vardı.

Amiral ve dul kadın arasında, yaşlı denizcinin bayrağını indir-diği ve fikirlerini değiştirdiği günden beri, reformcudâ reddettiği her şeyi yatçı kadında kabul ettiğinden, çok samimi bir duygu vardı. Dürüst ve açık sözlü adam, komşusunda bulunan aynı özelliklere saygı duydu ve daha çok iki erkek arasında var olana benzeyen, saygı ve zevklerin ortaklığına dayalı bir arkadaşlık meydana geldi.

“Bu arada, amiral!” dedi Bayan Westmacott, bir sabah birlikte istasyona yürürlerken, “Bayan Walker’a olan düşkünlüğünü açıkça gösteren oğlunuz anladığım kadarıyla borsada bir şeyler yapıyor.”

“Evet bayan ve onun yaşındaki hiçbir adam bu kadar başarılı değil. Yavaş yavaş öne geçiyor, bunu söyleyebilirim bayan. Onunla başlayanların bazıları, ancak yelkenleri görünecek kadar gerideler şimdi. Geçen yıl beş yüze ulaştı ve otuz olmadan dört haneli rakamlar kazanıyor olacak.”

“Bunu sormamın nedeni şudur ki zaman zaman kendim için ufak yatırımlarım olur ve şimdiki borsacım da alçak bir herif. Bunu oğlunuz aracılığıyla yapmaktan çok memnun olurum.”

“Çok nazıksınız, bayan. Ortağı tatilde ve Harold biraz ilerlemek ve ne yapabileceğini göstermek istiyor. Bilirsiniz, kaptan kıyıda olduğunda geminin kışı yüzbaşısı tutacak kadar büyük değildir.”

“Normalde yüzde 0,5 aldığını zannediyorum.”

“Onu bilmiyorum ama doğru ve uygun olanı yaptığına yemin ederim bayan.”

“Genelde ödediğim bu, yüz paunt için on şilin. Onu benden daha önce görürseniz, bana Yeni Zelanda’dan beş bin almasını isteyin. Şimdi dörtte ve umarım yükselebilir.”

“Beş bin mi!” diye haykırdı amiral, kendi kafasında hesaplayarak, “Bakayım! Yirmi beş paunt komisyon. Bana göre kısa günün kârı. Bu çok hoş bir sipariş, bayan.”

“Birine ödeme yapmalıyım, neden o olmasın?”

“Ona söylerim ve eminim hiç vakit kaybetmez.”

“Çok acelesi yok. Bu arada, şimdi söylediğinizden anladığım kadarıyla bir ortağı var.”

“Evet, oğlum küçük ortak. Pearson ise büyük ortak. Onunla yıllar önce tanıştırdım ve Harold’a boş olan pozisyonu teklif etti. Tabii ki epeyce yüksek bir prim ödememiz gerekti.”

Bayan Westmacott durmuştu ve her zamankinden daha da vahşi olan Kızılderili yüzüyle dimdik duruyordu.

“Pearson?” dedi, “Jeremiah Pearson?”

“Ta kendisi!”

“O zaman hepsi iptal!” diye bağırdı, “O yatırımı gerçekleştirmenize gerek yok.”

“Pekâlâ, bayan...”

Bayan Westmacott bir şeyler düşünürken ve amiral onun karpisi ve Harold’ın kaybettiği komisyon yüzünden biraz öfkeli ve hayal kırıklığına uğramışken birlikte yan yana yürümeye devam ettiler.

“Size, ne olduğunu söyleyeyim amiral!” diye aniden feryat etti, “Sizin yerinizde olsam oğlunuzu bu ortaklıktan çıkarırdım.”

“Ama neden, bayan?”

“Çünkü bütün Londra şehrinin en anlaşılmaz, kurnaz tilkilerinden birine bağlıdır.”

“Jeremiah Pearson mı bayan? Onun hakkında ne bilebilirsiniz? İyi bir isim taşıyor.”

“Bu dünyada kimse Jeremiah Pearson’ı benim tanıdığım kadar tanıyamaz, amiral. Sizi uyarıyorum çünkü hem size hem oğlunuza karşı dostça hislerim var. Adam bir dolandırıcı ve ondan kaçınmanız en iyisi olur.”

“Ama bunlar sadece laf, bayan. Bana, onu, borsa aracılardan ve spekülâtörlerden daha iyi tanıdığınızı mı söylüyorsunuz?”

“Aman Tanrı’m!” diye bağırdı Bayan Westmacott, “Size kızlık adımın Ada Pearson olduğunu ve Jeremiah’nın tek erkek kardeşim olduğunu söylediğim zaman onu tanıdığımı kabul edecek misiniz?”

Amiral ıslık çaldı. “Vay canına!” diye bağırdı, “Şimdi düşündüm de bir benzerlik var aranızda...”

“O taştan bir adamdır amiral, kalpsiz bir adam. Size kardeşimin nelerine katlandığını söyleseydim dehşete düşerdiniz. Babamın mal varlığı ikimiz arasında eşit bölündü. Kendi payını beş yılda israf etti ve o zamandan beri kurnaz, alçaklık düşünen bir adamın bütün numaralarıyla, aşağılık kandırmalarla, birtakım düzenbazlıklarla çirkin tehditlerle beni payımdan etmek için her hileyi denedi. Bu adamın yapamayacağı hiçbir kötülük yok! Ah, kardeşim Jeremiah’yı bilirim. Onu tanırım ve onun için hazırlıklıyım.”

“Bunların hepsi benim için yeni, bayan. Yemin ederim, ne söyleyeceğimi bilmiyorum. Bu kadar açık konuştuğunuz için teşekkür ederim. Söylediklerinize göre bu, bir adamın birlikte denize açılması için kötü bir refakâtçi. Belki Harold, kendini akıntıya bırakmakla iyi eder.”

“Bir gün bile kaybetmeden...”

“Bunu tekrar konuşuruz. Emin olabilirsiniz. Ama işte istasyona geldik, öyleyse sizi vagonunuza bindirip eşimin bu konuda ne söyleyeceğini görmek için eve gideceğim.”

Düşünceli ve akıllı karışmış olarak eve doğru yürüdüğü sırada, arkasından bir ses duydu. Harold’ın caddeden aşağı onun peşinden koştuğunu gördü. Buna şaşırdı.

“Aa! Baba!” diye bağırdı, “Şehirden henüz geldim ve gördüğüm ilk şey yürüyerek uzaklaşırken senin sırtındı. O kadar hızlı yürüyorsun ki seni yakalamak için koşmak zorunda kaldım!”

Keyiften gülümseyen amiralin katı yüzünde bin kırıksıklık belirdi. “Bugün erkencisin.” dedi.

“Evet, sana danışmak istedim.”

“Bir sorun mu var?”

“Hayır, sadece bir sıkıntı.”

“Nedir o hâlde?”

“Özel hesabımızda ne kadar var?”

“Epeyce. Sekiz yüz civarı sanırım.”

“Yarısı yeterli olur. Pearson düşüncesizlik etmiş.”

“Eee sonra?”

“Görüyorsun baba, bu kısa tatil için Harve’ya gittiğinde hesapların ödenmesini vesaireyi bana bıraktı. Bankada bütün talepler için yeterli miktar olduğunu söyledi. Salı günü biri seksen sterlin ve diğeri yüz yirmi sterlin olmak üzere iki çek ödemem gerekti ve hesabımızdan zaten birkaç yüz kadar fazla çektiğimize dair bankadan bir uyarıyla geri çevirdiler.”

Amiral çok ciddi görünüyordu. “Öyleyse bunun anlamı ne?” diye sordu.

“Kolayca halledilebilir. Biliyorsun Pearson bütün fazla sermayeyle yatırım yapar ve bankada mümkün olduğunca küçük bir miktar tutar. Yine de benim bir çekin bile geri dönmesi riskine girmeme izin vermesi onun için çok kötü olur. Ona yazdım ve biraz hisse satmak için yetki istedim ve bu insanlara bir açıklama

kaleme aldım. Ancak bu sırada, birkaç çek yazmam gerekti; bu yüzden özel hesabımızın bir kısmını bunları karşılamak için aktar-sam iyi olur.”

“Elbette, oğlum. Benim olan her şey senindir. Ama bu Pearson’ın kim olduğunu biliyor musun? O, Bayan Westmacott’ın kardeşi.”

“Sahi mi? Ne tuhaf şey! Şimdi sen söyleyince bir benzerlik görebiliyorum. İkisinde de aynı şekilde sert birer yüz ifadesi var.”

“Beni ona karşı uyardı, Londra’daki en iğrenç sahtekâr olduğunu söylüyor. Umarım her şey yolundadır oğlum ve kendimizi güvensiz sularda bulmayız.”

Bayan Westmacott’ın, büyük ortağıyla ilgili fikrini duyunca Harold’ın rengi soldu. Kendini gösterdikçe, inanmak için fazla canice ve fantastik olduğu düşünülerek gerilere itilmiş bazı belirsiz korkuları ve şüpheleri somutlaştırdı ve şekillendirdi.

“Şehirde iyi tanınan bir adamdır, baba.” dedi.

“Tabii ki öyle, tabii ki öyle... Ben de ona böyle söyledim. Onunla ilgili herhangi bir terslik olsaydı mutlaka onu bulurlardı. Çok şükür... Aile kavgası kadar acı hiçbir şey yoktur. Yine de ona bu meseleyi yazman iyi olmuş, böylece bizim için de her şey adil ve dürüst olur.”

Ama Harold’ın ortağına yazdığı mektup, ortağının ona yazdığı bir mektupla çakıştı. Bir sonraki sabah kahvaltı masasında onu bekliyordu ve okuduğunda yüreğini ağzına getirdi; beyaz bir yüz ve dalgın bakışlarla sandalyesinden fırladı.

“Oğlum! Oğlum!”

“Ben mahvoldum, anne... Mahvoldum!” Kâğıt parçası haliya doğru süzülürken gözlerini deliler gibi önüne dikerek ayakta durdu. Sonra tekrar sandalyenin üzerine yığıldı ve yüzünü ellerine gömdü. Amiral titreyen parmaklarla mektubu yerden alırken ve okumak için gözlüklerini düzeltirken annesinin kolları bir anda onu sarmıştı.

Sevgili Denver, diye başlıyordu, Bu mektup eline geçtiği zaman, senin veya bir görüşme yapmayı isteyebilecek herkesin

ulaşabileceğinden uzakta olacağım. Beni aramana gerek yok çünkü seni temin ederim ki bu mektup bir arkadaş tarafından gönderildi ve beni bulmaya çalışırsan boşu boşuna zahmete girersin. Seni böyle zor durumda bıraktığım için üzgünüm ama birimiz sıkışmalı ve her şey hesaba katılırsa bunun sen olmasını tercih ederim. Bankada ödenmemiş yaklaşık on üç bin sterlinlik borçtan başka bir şey bulamayacaksın. Yapabileceğin en iyi şeyin, yapabileceklerini fark etmemek ve büyük ortağını taklit etmemek olacağından emin değilim. Hemen harekete geçersen yakanı kurtarabilirsin. Yoksa sadece kepenklerini kapatmak zorunda kalmazsın. Korkarım bu kaybolan para pek sıradan bir borç sayılamaz ve tabii ki ondan yasal olarak benim kadar sen de sorumlusun. Bir dostun tavsiyesini dinle ve Amerika'ya git. Beyni olan bir genç adam her zaman orada bir şeyler yapabilir, böylece bu ufak şanssızlığı unutturabilirsin. Bu, sana iş hayatında güvene dayanarak hiçbir karar almamayı ve ortağının, senden ne kadar büyük olursa olsun, tam olarak ne yaptığını bilmekte ısrar etmeyi öğretirse ucuz bir ders olacak.

Saygılarımla,

Jeremiah Pearson.

“Aman Tanrı'm!” diye inledi amiral, “Sıvışmış!”

“Ve beni hem iflas etmiş biri hem de bir hırsız olarak geride bıraktı!”

“Hayır, hayır, Harold!” dedi annesi hıçkırığa hıçkırığa ağlayarak, “Her şey yoluna girecek. Mesele para mı?”

“Para, anne! O benim şerefim.”

“Oğlan haklı. Bu onun şerefi ve benim şerefim; çünkü onun şerefi aynı zamanda benimkidir. Bu vahim bir sorun anne. Hayatımızdaki sorunların geride kaldığını düşünüyorduk ama yine de diğerlerini üstlendiğimiz gibi bunu da üstleneceğiz.” İncecik elini uzattı ve iki kır saçlı ihtiyar, başları eğik, parmakları birbirine dolanmış, birbirlerine duydukları aşk ve sevgiden güç alarak oturdular.

“Çok mutluyduk...” diye iç geçirdi.

“Ama bu takdirilahi anne.”

“Evet, John, bu takdirilahi...”

“Ama yine de katlanması acı. Her şeyi, evi, parayı, mevkiyi kaybedebilirdim, buna katlanabilirdim ama benim yaşımda... Şerefim... Donanmanın bir amiralinin şerefi...”

“Hiçbir şeref kaybedilmez John, bir şerefsizlik yapılmadıysa. Sen ne yaptın? Harold ne yaptı? Burada bir şeref meselesi yok.”

Yaşlı adam başını salladı ve Harold, bu korkunç rüzgârın varlığında onu bir anlık terk eden parlak pratik zekâsını çoktan geri çağırmişti.

“Annem haklı baba.” dedi, “Bu yeterince kötü ama Tanrı biliyor çok da karamsar bakmamalıyız. Sonuçta bu haddini aşan mektup, onu yazan aşağılık adamın planlarıyla hiçbir ilgim olmadığının delili.”

“Bunun önceden ayarlanmış olduğunu düşünebilirler.”

“Yapamazlar. Bütün hayatım bu düşüncenin karşısında. Yüzüme bakıp bunu iddia edemezler.”

“Hayır oğlum, eğer kafaları üzerinde gözleri varsa bunu yapamazlar!” diye bağırdı amiral, yanıp sönen gözlerin ve cesur, meydan okuyan bu yüzün karşısında cesaretini toplayarak, “Bu mektup elimizde ve senin kişiliğin meydanda. Bu işten sağ salım çıkacağız. En başından sana refakatçi gemi olsun diye böyle bir dolandırıcı seçtiğim için bu olanlar benim hatam. Tanrı yardımcım olsun, senin için güzel bir açık kadro bulduğumu düşünmüştüm...”

“Sevgili babacığım! Nasıl bilebilirdin? Bu mektupta dediği gibi bana bir ders verdi. O kadar yaşlı ve deneyimliydi ki defterlerini incelemek istemeye yeltenmek bile benim için imkânsızdı. Neyse! Hiç vakit kaybetmemeliyiz. Şehre gitmeliyim.”

“Ne yapacaksın?”

“Dürüst bir adamın yapması gerekeni. Bütün müşterilerimize ve alacaklılarımıza yazacağım, onları bir araya getireceğim, bütün meseleyi önlerine sereceğim, onlara mektubu okuyacağım ve kendimi tamamen ellerine bırakacağım.”

“İşte bu, oğlum! Böyle omuz omuza. Başar bunu!”

Harold “Hemen gitmeliyim.” dedi, pardösüsünü ve şapkasını giydi. “Ama treni yakalayabilmem için yine de on dakikam var. Başlamadan önce küçük bir işi halletmeliyim.”

Uzun cam kapıdan tenis kortundaki beyaz bir bluz ve hasır bir şapka gözüne ilişti. Clara, o şehre gitmeden önce birkaç şey söylemek için onunla orada buluşurdu. Şimdi önemli bir karar almış bir adamın hızlı, sert adımlarıyla dışarı çıktı ama bezgindi ve dudakları solgundu.

“Clara!” dedi, Clara ona doğru gelirken, “Sana kötü haber getirdiğim için üzgünüm ama işler şehirde ters gitti ve... Ve sanırım nişanını bozup seni serbest bırakmak zorundayım.”

Clara, ona iri, siyah gözleriyle sorgulayarak baktı ve yüzü onunki kadar soldu.

“Şehirdeki gelişmeler, seni ve beni nasıl etkileyebilir Harold?”

“Bu şerefsizlik... Senden bunu paylaşmanı isteyemem.”

“Şerefsizlik mi! Birazcık altın ve gümüş bozukluğun kaybolması mı?”

“Ah, Clara, keşke sadece o olsa! Birlikte köyde, küçük bir kulübede, şehrin zenginlikleriyle olduğumuzdan çok daha mutlu olabilirdik. Yoksulluk içimi bu sabahki gibi parçalayamazdı. Hâlbuki, mektubu alalı yirmi dakika oldu! Clara, bu, geçmişimde kalmış eski bir şey, bütün tazelikleri ve huzuru engelleyen kötü, kara bir bulut gibi görünüyor bana.”

“Ama nedir bu o zaman? Yoksulluktan daha fazla korktuğun şey ne?”

“Ödeyemeyeceğim borçlarımla. Borsa yüzünden cezalandırılmak ve iflasımı duyurmak. Başkalarının benden adil taleplerinin olması ve onların gözlerine bakacak cesaretimin olmadığını hissetmek. Yoksulluktan daha kötü değil mi?”

“Evet Harold, bin kat daha kötü! Ama hepsinin üstesinden gelinebilir. Başka bir şey yok mu?”

“Ortağım kaçtı ve beni ağır borçlarından sorumlu tutarak ve

yasal olarak, kaybolan paranın en azından bir kısmını vermemin gerekeceği bir durumda bıraktı. Yatırım yapması için ona emanet edilmişti bu paralar ve o, bu parayı zimmetine geçirdi. Onun ortağı olarak ben de sorumluyum bundan. Sevdığım herkese ızdırap verdim; babama, anneme. Ama en azından sen bu karanlıklardan uzak olmalısın. Özgürsün Clara. Aramızda hiçbir bağ yok.”

“Böyle bir bağ kurmak için iki kişi gerekir Harold.” dedi, gülümseyerek ve koluna girerek, “Bunu yapmak için iki kişi lazım, sevgilim, koparmak için de iki kişi. Şehirde böyle mi iş yapılır bayım; bir adam her zaman keyfine göre nişanını bozabilir mi?”

“Benden vazgeçmeyecek misin Clara?”

“Hiçbir alacaklı benim kadar acımasız olamaz Harold. Bu bağdan asla ama asla kurtulamayacaksın!”

“Ama ben mahvoldum! Bütün hayatım harap oldu!”

“Ve bu yüzden beni de mahvetmek ve hayatımı harap etmek istiyorsun! Yok canım, bu kadar kolay kurtulamazsın. Ama gerçekten Harold, bu kadar saçma olmasaydı beni incitebilirdin. Bir kadının aşkının, elimde taşıdığım güneş şemsiyesi gibi, sadece güneş ışığına uygun olduğunu ve rüzgârlar estiğinde, bulutlar toplandığında aciz kalacağını mı düşünüyorsun?”

“Seni aşağı sürükleyemem Clara!”

“Böyle bir zamanda senin yanında olmayı bırakırsam aşağı sürüklenmez miyim? Ancak şimdi sana bir faydam olabilir, sana yardım edebilirim, seni ayakta tutabilirim. Sen her zaman çok güçlü ve benden çok yukarıda oldun. Hâlâ çok güçlüsün ama bu durumda iki kişi daha güçlü olacaktır. Ayrıca, bayım, benim nasıl bir iş kadını olduğuma dair hiçbir fikrin yok. Babam öyle diyor ve o en iyisini bilir.”

Harold konuşmaya çalıştı ama kalbi çok doluydu. Sadece koluna dolanmış beyaz ele bastırabildi. Clara, yanında neşeli neşeli gevezelik ederken ve onu kuşatan kasvetin içine küçük neşe parıltıları yağdırırken bir aşağı bir yukarı yürüdü. Onu dinlerken, kendisiyle sohbet edenin ciddi ve ağırbaşlı kardeşi değil de Ida olduğunu düşünüyordu.

“Yakında çözüme ulaşacak bunlar.” dedi, “Ve sonra her şey durulacak. Elbette her iş adamının böyle iniş çıkışları olur. Borsada tanıştığın bütün adamların arasında anlatacağı böyle bir hikâyesi olmayan tek kişi yoktur sanırım. Bilirsin, her zaman her şey düzgün, pürüzsüz gitseydi, o zaman tabii ki herkes borsacı olurdu ve toplantılarınızı Hyde Park’ta yapmak zorunda kalırdınız. Ne kadara ihtiyacın var?”

“Sahip olabileceğimden fazla. On üç bin paunttan daha az değil.”

Miktarı duyduğunda Clara’nın yüzü asıldı. “Ne yapmayı düşünüyorsun?”

“Şimdi şehre gideceğim ve bütün alacaklılardan yarın benimle buluşmalarını isteyeceğim. Pearson’ın mektubunu okuyacağım ve kendimi onların ellerine bırakacağım.”

“Ya onlar, onlar ne yapacaklar?”

“Ne yapabilirler? Paralarını yazılı olarak talep edecekler ve şirket iflasını açıklayacak.”

“Ve toplantı yarın olacak, diyorsun. Benim tavsiyemi ister misin?”

“Nedir, Clara?”

“Onlardan birkaç günlük erteleme istemek. Meselelerin nasıl yeni bir şekil alacağını kim bilebilir?”

“Nasıl bir şekil alabilir? Parayı toplamak için hiçbir yolum yok!”

“Birkaç günümüz olsun.”

“İşin normal gidişatında olabilir. Yasal formaliteler biraz vakitlerini alır. Ama gitmeliyim Clara, kaçıyor gibi görünmemeliyim. Şimdi yerim ofis olmalı.”

“Evet canım, haklısın. Tanrı seni kutsasın ve korusun. Burada El Değmemiş Yer’de olacağım ama bütün gün ruhum, Throgmorton Sokağı’nda senin çalışma masanda olacak ve eğer üzülürsen kulağında benim fısıltımı duyacaksın ve bileceksin ki asla kurtulmayacağın bir müşterin var, ikimiz yaşadığı sürece asla, sevgilim!”

12. BÖLÜM

ZOR DURUMDAKİ DOSTLAR

“Şimdi baba...” dedi Clara o sabah, kaşlarını çatarak ve parmak uçlarını iş hayatında deneyimli birinin edasıyla birleştirerek, “Seninle para konularını konuşmak istiyorum.”

Doktor, “Evet, canım.” deyip gazetesini bırakırken meraklı görünüyordu.

“Lütfen, benim payıma düşen ne kadar param olduğunu söyle baba. Bana daha önce sık sık söyledin ama ben rakamları hep unuturum.”

“Teyzenin arzusu üzerine, kendine ait yılda iki yüz elli paundun var.”

“Ya Ida?”

“Ida’nın yüz ellisi var.”

“Sanırım, yılda elli pauntla gayet iyi yaşayabilirim baba. Pek savurgan değilim ve dikiş makinem olsa elbiselerimi de kendim dikebilirim.”

“Büyük ihtimalle canım.”

“Bu durumda onsuz da yapabileceğim yılda iki yüzüm var.”

“Gerekliyse...”

“Evet gerekli. Ah, iyi, candan, kibar bir baba gibi bu konuda yardım et bana çünkü bütün kalbim buna bağlı. Harold’ın fena hâlde paraya ihtiyacı var, kendi suçu olmamasına rağmen.” Bir kadının zarafeti ve konuşma sanatıyla bütün hikâyeyi anlattı. “Kendini benim yerime koy, baba. Benim için para nedir? Bir yıl sonundan öteki yılın sonuna dek asla parayı düşünmem. Ama nasıl kıymetli olduğunu şimdi anlıyorum. Paranın bu kadar değerli olabildiğini hiç düşünemezdim. Onunla ne yapabileceğimi görüyorsun. Harold’ı kurtarmama yardım edebilir. Yarına kadar almalıyım onu. Ne yapmalıyım, parayı nasıl almalıyım? Bana bir akıl ver!”

Doktor, onun sabırsızlığına gülümsedi. “Başkalarının parayı kazanmak için tasalandığı kadar ondan kurtulmak için tasalanıyorsun sen.” dedi, “Başka bir durumda çok aceleci olduğunu düşünürdüm ama Harold’ına güveniyorum ve alçakça bir muamele görmüş olduğunu görebiliyorum. Meseleyi benim halletmeme izin ver.”

“Sen mi baba?”

“Bu iş en iyi, erkekler arasında halledilebilir. Senin sermayen, Clara, aşağı yukarı beş bin paunt ama bir gayrimenkul rehinine bağlı ve onu tahsil edemezsin.”

“Aman Tanrı’m! Aman Tanrı’m!”

“Ama yine de halledebilirim. Bankada bir o kadar param var. Onu Denver’lara senden geliyormuş gibi ödünç veririm, sen de vadesi dolunca parayı veya faizini bana ödeyebilirsin.”

“Bu harika! Ne kadar tatlı ve nazıksın!”

“Ama bir engel var, Harold’ı bu parayı alması için ikna edebileceğini düşünmüyorum.”

Clara’nın yüzü asıldı. “Gerçekten düşünmüyor musun?”

“İkna olmaz, eminim.”

“O zaman ne yapacaksın? Para işleriyle uğraşmak ne berbat bir şey!”

“Babasıyla görüşeyim. Tamamen kendi aramızda halledebiliriz.”

“Hallet, baba! En kısa zamanda halledersin değil mi?”

“Şimdi tam zamanı! Hemen gideceğiz.” Bir çek karaladı, zarfa koydu, geniş, hasır şapkasını taktı ve sabah ziyaretini yapmak üzere bahçenin içinden dolandı.

Amiralin oturma odasına girdiğinde gözüne çarpan, görülmemiş bir manzaraydı. Büyük bir denizci sandığı ortada açık duruyordu ve etrafında, halının üstünde küçük yığınlar hâlinde formlar, muşambalar, kitaplar, sekstant kutuları, aletler ve deniz botları vardı. Karısının, gözyaşları sessizce kızarmış yanaklarından akarken, kolları dizlerinde ve çenesi ellerinde bir koltuğa oturmuş, kendini yavaşça öne arkaya salladığı sırada, yaşlı denizci bu lüzumsuz eşyaların ortasında onları dikkatle inceleyerek ciddi bir şekilde oturuyordu.

“Selam, doktor!” dedi amiral, elini uzatarak, “Duymuş olabileceğin gibi, üzerimizde kara bir bulut dolaşıyor ama ben çok daha kötü birçok fırtınadan sağ salım çıkmıştım. Lütfen Tanrı’m, uçümüz bunu da atlatalım, ikimizin eskiye göre daha huysuz olmamıza rağmen...”

“Sevgili dostlarım, duygularınızı ne kadar derinden paylaştığınızı söylemeye geldim. Kızım bana az önce bahsetti.”

“Bu şey aniden başımıza geldi, doktor!” dedi Bayan Denver, hıçkırarak, “Hayatımızın sonuna kadar John, benim olacak diye düşünüyordum -Tanrı biliyor birbirimizi pek fazla görmedik- ama şimdi tekrar denize gitmekten bahsediyor!..”

“Evet, evet Walker, tek çıkış yolu bu. Olayı ilk duyduğumda, rüzgârda tamamen geriye savruldu. Sana yemin ederim, yön tayinimi deniz asteğmen kamasını kemerime bağladığımdan bu yana hiç olmadığı kadar çok kaybettim. Görüyorsun dostum, deniz kazası veya muharebe veya sularda olabilecek herhangi bir gelişmeyle ilgili bir şeyler biliyorum ama zavallı oğlumun karşılaştığı Londra’daki tehlike tamamıyla beni aşıyor. Pearson, benim oradaki kılavuz kaptanımdı ve şimdi onun bir dolandırıcı olduğunu biliyorum. Ama şimdi kerteriz aldım ve tam önümde rotamı görüyorum.”

“Ya sonra, amiral?”

“Küçük bir iki planım olacak. Oğlana bazı haberlerim var. Walker adamım, eklemelerim biraz katılaştı ama sen şahit olacaksın ki üç saatin altında on iki mil yapabilirim. Ya sonra? Gözlerim, sadece gazete okumak dışında, her zamanki kadar iyi. Zihnim açık. Altmış üç yaşımdayım ama her zaman olduğum kadar iyi bir adamım, bir on yıl daha hizmet dışı olamayacak kadar iyi bir adam. Tekrar tuzlu suyun hafif tadı ve rüzgârın esintisiyle daha da iyi olurum. Tüh, anne, bu defa dört yıllık bir sefer değil. Ayda veya iki ayda bir geri döneceğim. Kırdaki bir ziyarete gitsem bundan daha uzun sürmez.” Yüksek sesle konuşuyor, deniz botlarını ve sekstantlarını tekrar sandığına dolduruyordu.

“Sen gerçekten sevgili dostum, flamanı yeniden çekmeyi mi düşünüyorsun?”

“Bayrağım mı Walker? Hayır, hayır! Majesteleri, Tanrı onu korusun, benim gibi eski bir gemi enkazına ihtiyaç duymayacak kadar genç birçok adama sahip. Ben ticari hizmette sade Bay Hay Denver olacağım. Sanırım, bana ikinci veya üçüncü kaptan olarak şans verecek bir gemi sahibi bulabilirim. Köprü üstü korkuluklarını bir kez daha parmaklarımın altında hissetmek benim için garip olacak.”

“Hay aksi! Bu hiç işe yaramaz, bu hiç işe yaramaz, amiral!” dedi doktor ve Bayan Denver’ın yanına oturdu; eline dostça bir sevgi gösterisi olarak hafifçe vurdu, “Oğlunuz bütün bu insanlarla anlaşmazlığını çözüme ulaştırana kadar beklemeliyiz ve sonra zararın ne olduğunu ve en iyi şekilde nasıl düzelteceğimizi biliriz. Sonra bunu karşılamak için kaynaklarımızı bir araya toplamak için yeterince zamanımız olacak.”

“Kaynaklarımız!” dedi ve güldü amiral, “Emekli maaşım var. Korkarım Walker, kaynaklarımızı bir oraya toplamamız gerekmeyecek.”

“Bak, aklına getirmedığın bazı şeyler var. Örneğin amiral, her zaman kızımın evlendiği zaman benden beş bin sterlin almasını istedim. Katkıda bulunmak istediği kendine ait bir miktar parası var ama bu şekilde halletmenin en iyi yol olacağını düşündüm. Çeki alır mısınız, Bayan Denver? Eğer Harold’a bununla ilgili bir şey söylemezseniz ve meseleyi çözüme kavuşturmak için kullanırsanız iyi olur diye düşünüyorum.”

“Tanrı seni korusun Walker, sen gerçek bir dostsun! Bunu unutmayacağım, Walker.” Amiral denizci sandığına oturdu ve kırmızı mendiliyle kaşlarını sildi.

“Şimdi veya sonra, benim için ne fark eder? Şimdi daha faydalı olabilir. Sadece tek bir şartım var. Durum en kötüsüne varacaksa ve işin hiçbir şeyin düzeltemeyeceği kadar kötü hâlde olduğu ortaya çıkarsa o zaman çeki saklayın, zira kırık bir lavaboya su dökmenin bir faydası olmaz ve eğer oğlan düşecekse onu tekrar kaldırarak bir şey isteyecektir.”

“Düşmeyecek Walker ve senin de kızının evlenmek üzere olduğu erkeğin ailesinden utanman için hiçbir sebebin olmayacak. Benim kendi planım var ama paranı saklayacağız dostum, onun orada olduğunu hissetmek bize güç verecek.”

“Pekâlâ.” dedi Doktor Walker ayağa kalkarken, “Ve ufak bir miktar daha lazım olacaksa onun birkaç bin için yanlış yola sapmasına izin vermemeliyiz. Ve şimdi amiral, sabah yürüyüşüme çıkıyorum. Sen de gelmez misin?”

“Hayır, ben şehre gidiyorum.”

“Tamam, hoşça kal! Umarım daha iyi haberler alırım ve her şey yoluna girer. Hoşça kalın Bayan Denver. Harold kendi oğlummuş gibi hissediyorum ve onunla ilgili her şey yoluna girmeden rahat etmeyeceğim.”

13. BÖLÜM

YABANCI SULARDA

Doktor Walker ayrıldığında amiral, pirinç kaplama küçük bir kasa dışındaki eşyalarını tekrar sandığa koydu. Bunun kilidini açtı ve içinden tamamı pullar ve mühürlerle benek benek, üst kısımlarına büyük puntolarla “V.R.” kısaltması basılı olan yaklaşık bir düzine kâğıt çıkardı. Bunları dikkatlice ufak bir paket yaptı ve ceketinin iç cebine yerleştirdi, ardından bastonunu ve şapkasını kaptı.

“Ah, John, böyle aceleci olma!” diye bağırdı Bayan Denver, ellerini koluna koyarak, “Seni çok az gördüm John. Hizmeti bıraktığından beri sadece üç yıl. Beni tekrar bırakma. Biliyorum, benim zayıflığım ama bunu kaldıramam!”

“İşte benim sevgilim!” dedi, kısa kır saçlarını düzeltirken, “Birlikte onurumuzla yaşadık anne... Lütfen Tanrı'm onurumuzla ölelim! Nasıl borçlanıldığı fark etmez, bunlar ödenmeli; oğlanın borcu bizim borcumuz. Parası yok... Nasıl bulabilir? Bulamaz. Ya sonra? Bu artık benim işim ve bunu çözmek için sadece tek yol var.”

“Ama o kadar kötü olmayabilir, John. O, yarın bu insanları görene kadar beklesek iyi olmaz mı?”

“Ona az bir süre verebilirler, sevgilim. Ama tekrar geri dönmeyeceğim kadar uzağa gitmemeye çalışacağım. Şimdi, beni tutmanın faydası yok. Gitmeliyim, bu vazifeden kaçmak söz konusu olamaz.” Elini kolundan ayırdı, onu nazikçe geriye bir koltuğa doğru itti ve evden aceleyle çıktı.

Yarım saatten az bir sürede amiral, Victoria İstasyonu’ndan hızla geçti ve kendini, kalabalık son istasyonda yoğun, hareketli, itişip kakışanların meydana getirdiği izdihamın ortasında buldu. Kendi odasında yeterince kolay görünen iş, şimdi uygulamada zorluklar çıkarmaya başlamıştı ve ilk adımları nasıl atması gerektiğiyle ilgili aklı karıştı. Kendi yolunda hızla giden iş adamları nehrinin ortasından, gri tüvit takımı ve siyah yumuşak şapkasıyla yaşlı denizci, başı öne eğik ve kaşlarını tereddütle çatmış olarak yavaşça yürüyüp geçti. Aniden aklına bir fikir geldi. Demir yolu büfesine geri yürüdü ve bir gazete satın aldı. Aradığı sütun gözüne çarpana kadar sayfaları çevirdi. Gazeteyi düzleştirdi ve oturacak bir yer buldu. Aradığı gözüne çarpana kadar sayfalarını çevirdi de çevirdi...

Ve gerçekten, o sütunu okuyan bir adam olarak, hâlâ dünyamızda para sıkıntısı içinde olan birinin kalmış olması ona tuhaf göründü. Burada gelirlerinde bir fazlalığın yükünü taşıyan ve onu ellerinden alsınlar diye yoksul ve ihtiyacı olanları yüksek sesle çağıran sıra sıra baylar vardı. Profesyonel bir tefeci olmayan ama yazışmaktan memnun olacak bir kişi ve benzerleri gibi. Ayrıca on bin paunda kadar masrafsız, teminatsız ve gecikmeden avans veren yardımsever biri de vardı. Zavallı savaşçının yardımına altın dolu çantalarla koşan hızlı kuryelerin görüntüsünü akla getiren ve “Gerçekten birkaç saatte ödenen para!” diyen bu büyüleyici reklam gösteriliyordu. Üçüncü bir bay bütün işi kişisel uygulamayla yapar, herhangi bir şey veya hiçbir şey olmaksızın bile avans verirdi; en hafif ve uçucu söz bile onu memnun etmeye yeterdi ve son olarak asla yüzde beşten fazla istemezdi. Bu, en ümit verici ilan olduğundan amirali etkiledi, kırıksıkları gevşedi ve ona baktıkça çatık kaşları yumuşadı. Gazeteyi katladı, yerinden kalktı ve kendini Charles Westmacott’la yüz yüze buldu.

“Merhaba, amiral!”

“Merhaba Westmacott!” Charles, her zaman, denizcinin sevdiği kişilerin başında geliyordu. “Burada ne yapıyorsun?”

“Halam için ufak bir iş yapıyorum. Sizi daha önce Londra’da hiç görmemiştim.”

“Bu yerden nefret ederim. Beni boğar. Greenwich’in bu tarafında bir nefeslik temiz hava yok. Ama sen şehirde yolunu epey iyi biliyor olabilirsin?”

“Biraz biliyorum. Biliyorsunuz hiçbir zaman şehirden çok uzakta yaşamadım ve teyzemin işlerinin büyük bir kısmını ben yapıyorum.”

“Bread Sokağı’nı biliyor olabilir misin?”

“Cheapside’in dışında.”

“O zaman buradan oraya nasıl gidebilirim? Bana bir rota çiz, ben de ona uyayım.”

“Aa, amiral, yapacak hiçbir işim yok! Sizi oraya zevkle götürürüm.”

“Yapar mısın? Yaparsan çok hoşuma gider. Orada işim var. Smith ve Hanburry, kredi komisyoncuları, Bread Sokağı.”

İkili, nehir kıyısına doğru yola koyuldular; Thames’ten St. Paul iskelesine gidiyorlardı; otobüs veya taksiye göre amiralin zevkine çok daha uygun bir seyahat şekli... Amiral yolda, arkadaşına görevini ve ona yol açan sebepleri anlattı. Charles Westmacott, şehir hayatıyla ve iş yapma yollarıyla ilgili çok az şey biliyordu ama en azından amiralden daha fazla deneyim sahibiydi. Bu yüzden amiral mesele halledilene kadar onu bırakmamaya karar verdi.

“Adamlar bunlar.” dedi amiral, gazetesini çevirerek ve en umut verici ilanı işaret ederek, “Kulağa dürüst ve namuslu geliyor, öyle değil mi? Kişisel görüşme olması bir hilenin olmadığını düşündürüyor ve kimse de yüzde beşe itiraz etmez.”

“Hayır, yeterince adil görünüyor.”

“Mütevazı bir şekilde para ödünç almak zorunda kalmak hoş değil ama benim yaşıma gelmeden öğreneceğin gibi Westmacott, bir erkeğin gururunu gizlemek zorunda olduğu zamanlar vardır. İşte numaraları ve tabelaları kapının köşesinde.”

Dar girişin, iki tarafında zemin katı işgal eden Batı Hint acen-

teleri, hukuk danışmanları, mimarlar, kadastrocular ve borsacılar arasından aradıkları şirket, yukarı doğru sıra sıra pirinç levhalarla kuşatılmıştı. İlk başta gösterişli bir halısı olan, parmaklıklı ama sonra her basamakta daha da eski püskü bir hâl alan kıvrımlı taş bir merdiven, sonunda onları, düz bir camdan çatının altında, Smith ve Hanbury isimlerinin büyük beyaz harflerle bir panele, altından itilmesi için kısa ve anlamlı bir davetle yazılmış olduğunu görene kadar geçtikleri sayısız kapıya çıkardı. Daveti izleyen, amiral ve arkadaşı kendilerini bir çift pencereyle çok az aydınlanmış kirli bir apartman dairesinde buldular. Kalem, kâğıtlar ve almanaklarla üzerinde dağılmış mürekkep lekeleri bulunan masa, Amerikan kumaşından bir koltuk, çeşitli desenlerde üç sandalye; hayli yıpranmış bir halı, sadece çok büyük, göze batan bir porselen tükürük hokkası ve şöminenin üzerine asılmış aşırı süslü çerçeveli ve çok iç karartıcı bir resim dışında bütün mobilyayı oluşturuyordu. Bu resmin karşısında izleyebileceği tek şey olan resme kasvetli bir şekilde bakan ve sanat çalışmalarının aralarında bir elmayı ciddiyetle katır kutur yiyen koca kafalı, soluk yüzlü, küçük bir oğlan duruyordu.

“Bay Smith veya Bay Hanbury burada mı?” diye sordu amiral.

“Böyle birileri yok.” dedi küçük oğlan.

“Ama kapıda isimleri var.”

“Aa, o şirketin adı, bilirsiniz. Sadece bir isim. Sizin istediğiniz Bay Reuben Metaxa.”

“Peki o zaman, o burada mı?”

“Hayır, değil.”

“Ne zaman gelir?”

“Bunu kesinlikle söyleyemem. Öğle yemeğine gitti. Bazen bir saat sürer, bazen iki. Bugün iki saat sürer sanırım; çünkü gitmeden önce aç olduğunu söyledi.”

“Bu durumda sonra gelsek daha iyi olur.” dedi amiral.

“Asla!” diye bağırdı Charles, “Bu küçük afacanlarla nasıl başa çıkılır biliyorum. “Buraya bak seni genç serseri, işte sana bir şilin. Koş ve patronunu getir! Onu beş dakikada getirmezsən geri

döndüğünde yumruklarım seni... Kış kış! Pist!” Genç, odadan fırladı ve deli gibi aşağı indi.

“Onu getirir.” dedi Charles, “Rahatımıza bakalım. Ancak bu koltuk pek sağlam görünmüyor. Doksan beş kiloluk adamlar için yapılmamış. İnsanın ödünç para alabileceği bir yere pek benze-miyor burası.”

“Ben de tam bunu düşünüyordum.” dedi amiral, ona bakarken.

“Ah, tamam! En iyi döşenmiş ofislerin genelde en fakir şirketlere ait olduğunu duymuştum. Burada tam tersi olduğunu umalım. İşletmeye fazla para harcayamazlar zaten. Bal kabağı kafalı çocuk personeldi sanırım. Aha, vay canına, bu onun sesi ve adamımızı getirdi sanırım!”

Konuştuğu sırada oğlan, tam arkasında duran ufak, esmer, kavruk bir adamla kapıda belirdi. Diken diken görünen siyah saçlara sahipti; göz altları torbalıydı, düşük göz kapaklarının arasından keskin, kahverengi gözleri parlıyordu. Temiz tıraşlı çenesi kıl kökleri nedeniyle mavimsiydi. Ziyaretçilerinin birinden ötekine keyifle bakarak ve ince, mavi damarlı ellerini yavaşça ovuşturarak yaklaştı. Ufak çocuk arkasından kapıyı kapattı ve ihtiyatlı bir şekilde kayboldu.

“Ben Bay Reuben Metaxa.” dedi tefeci, “Bir avansla ilgili mi görüşecektiniz benimle?”

“Evet.”

“Sizin için sanırım.” dedi Charles Westmacott’a dönerek.

“Hayır, bu beyefendi için.”

Tefeci şaşırılmış göründü. “Ne kadar arzu etmiştiniz?”

“Beş bin diye düşünmüştüm.” dedi amiral.

“Hangi teminatla?”

“Ben İngiliz donanmasının emekli bir amiraliyim. Adımı donanma listesinde bulabilirsiniz. Kartım burada. Emekli maaşı belgelerim yanımda. Yılda sekiz yüz elli sterlin alırım. Bu kâğıtlar size parayı geri ödeyeceğime dair teminat olur diye düşündüm.

Maaşımı çekip yüzde beş faizinizi de alarak, diyelim ki yılda beş yüz sterlin, verdiğiniz parayı geri alabilirsiniz.”

“Ne faizi?”

“Yılda yüzde beş.”

Bay Metaxa güldü. “Yılda mı?” dedi, “Ayda yüzde beş!”

“Ayda! Bu, yılda yüzde altmış eder!”

“Kesinlikle!”

“Ama bu canice!”

“Ben baylardan bana gelmelerini istemem. Kendi özgür iradele-riyle gelirler. Şartlarım bunlar, kabul edebilir veya vazgeçebilirler.”

“O zaman ben vazgeçiyorum.” diyen amiral öfkeyle sandalye-sinden kalktı.

“Ama bir dakika bayım! Bir oturun ve konuyu tekrar konuşa-lım. Sizinki oldukça sıra dışı bir durum, bu nedenle istediğiniz şeyi yapmanın başka bir yolunu bulabiliriz. Ancak önerdiğiniz te-minat, hiç de sağlam bir teminat sayılmaz ve akli başında hiçbir adam buna beş bin paunt avans vermez.”

“Teminat değil mi? Neden bayım?”

“Yarın ölebilirsiniz. Genç bir adam değilsiniz. Kaç yaşındasınız?”

“Altmış üç.”

Bay Metaxa, uzun bir sayı sütununa döndü. “İşte bir sigorta uzmanının tablosu.” dedi, “Hayatınızın bu döneminde ortalama yaşam süreniz dinç bir adam için bile birkaç yıl.”

“Dinç bir adam olmadığımı mı ima ediyorsunuz?”

“Şey, amiral, denizlerde geçen yorucu bir hayat... Denizciler genç yaşlarında hovarda adamlardır ve kendilerinden oldukça şey verirler. Yaşlandıkça bile çok çalışırlar, dinlenme ve huzur bulma şansları olmaz. Bir denizcinin sağlıklı bir hayat yaşadığını düşünmüyorum.”

“Size şunu söyleyeyim bayım!” dedi amiral öfkeyle, “Bir çift el-diveniniz varsa üç raunt olmadan sizi nakavt edeceğime garanti

veririm. Veya sizinle buradan St. Paul'e kadar yarışırım ve buradaki arkadaşım da hakem olur. Yaşlı bir adam olup olmadığımı o zaman görürsünüz!”

“Bu, konumuzun dışında.” dedi tefeci, küçümser gibi omuz silkerek, “Mesele şu ki yarın ölseniz teminat ne olacak?”

“Hayat sigortası yaptırıp poliçeyi üzerinize yapabilirim.”

“Böyle bir meblağ için primleriniz, eğer herhangi bir acente sizi kabul ederse -ki bundan çok şüpheliyim- yılda aşağı yukarı beş yüze gelirdi. Bu, sizin borcunuzu ancak karşılar.”

“Şey, bayım, siz ne teklif etmeyi düşünürsünüz?” diye sordu amiral.

“İşinizi başka bir yoldan halledebilirim. Bir doktor getirtmeliyim ve sağlığınızla ilgili görüş almalıyım. Sonra ne yapılabileceğine bakarız.”

“Bu oldukça adil. Buna bir itirazım yok.”

“Buradaki bir sokakta çok akıllı bir doktor var. Adı Proudie. John, git ve Doktor Proudie'yi getir!” Bay Metaxa masasında oturup tırnaklarını keserken ve havayla ilgili küçük yorumlar yaparken oğlan yoluna gitti. Birazdan merdivenlerde ayak sesi duyuldu, tefeci aceleyle dışarı çıktı ve iri, şişman, yağlı görünen, fazlasıyla eski bir frak giymiş ve çok harap bir silindir şapka takmış bir adamla geri döndü.

“Doktor Proudie, baylar!” dedi Bay Metaxa.

Doktor başıyla selamladı, gülümsedi, şapkasını çabucak aldı ve sahnedeki bir sihirbaz edasıyla içinden stetoskobunu çıkardı, “Bu baylardan hangisini muayene edeceğim?” diye sordu, birinden ötekine bakış atarken, “Ah, sizsiniz! Sadece yeleşiniz! Yakanızı açmanıza gerek yok. Teşekkürler! Derin bir nefes! Teşekkürler! Doksan dokuz! Teşekkürler! Şimdi bir an için nefesinizi tutun. Ah, aman Tanrı'm, aman Tanrı'm, bu duyduğum ne?”

“Nedir o?” diye sordu amiral sakince.

“Hay aksi! Çok yazık! Romatizmal ateşiniz var mıydı?”

“Asla!”

“Ciddi bir hastalığınız olmuş muydu?”

“Asla!”

“Aa, bir amiraldiniz! Yurt dışında bulundunuz, tropik yerler, malarya, sıtma nöbeti, bilirim...”

“Hasta tek günüm bile olmadı.”

“Bildığınız kadarıyla ama sağlıklı hava teneffüs ettiniz ve o da etkisini bıraktı. Organlarınızda üfürümünüz var, hafif ama belirgin.”

“Tehlikeli mi?”

“Her an tehlikeli olabilir. Aşırı egzersiz yapmamalısınız.”

“Gerçekten mi? Yarım mil koşmak bana zarar verir mi?”

“Çok tehlikeli olurdu.”

“Bir mil?”

“Neredeyse tamamen ölümcül olurdu.”

“O zaman başka bir sorun yok?”

“Hayır. Ama kalp zayıfsa o zaman her şey zayıf demektir ve hayat da sağlıklı bir hayat olmaz.”

“Görüyorsunuz, amiral!” dedi Bay Metaxa, doktor stetoskobunu tekrar şapkasına sakladığında, “Yorumlarım tamamen yanlış değilmiş. Doktorun görüşü daha olumlu olmadığı için üzgünüm ama bu bir iş meselesi ve belirli önlemler alınmalı.”

“Tabii ki bu durumda belirli bir sonuç alındı.”

“Şimdi bile iş yapabiliriz. Size fayda sağlamak için çok istekliyim. Doktor, bu beyefendinin büyük ihtimalle ne kadar yaşayacağını düşünüyorsunuz?”

“Hmm, bu cevaplamak için çok hassas bir soru.” dedi Doktor Proudie, bir utanma belirtisiyle.

“Hiç de değil, bayım. Söyleyin! Her ne kadar sizin bana olduğunuz kadar yakından görmüş olsam da şimdi ondan çekinmeyeceğim kadar sık yüzleştim ölümle.”

“Hmm, ortalamalara göre gitmeliyiz tabii ki... İki yıl diyelim mi? Önünüzde dolu dolu iki yıl olduğunu söylemeliyim.”

“İki yılda emekli maaşınız bin altı yüz sterlin getirir. Şimdi sizin için elimden gelenin en iyisini yapacağım amiral! İki bin sterlin borç vereceğim size ve böylece siz de hayatınız boyunca emekli maaşınızı bana devredebilirsiniz. Benim açımdan tamamen bor-sa oynamak gibi bu. Yarın ölürseniz paramı kaybederim. Eğer doktorun öngörüsü doğru çıkarsa, hâlâ zararda olurum. Biraz daha uzun yaşarsanız, paramı tekrar görebilirim. Sizin için yapabileceğimin en iyisi bu.”

“Öyleyse emekli maaşımı satın almak istiyorsunuz?”

“Evet, iki bin peşin için.”

“Ya yirmi yıl yaşarsam?”

“Ah, o zaman tabii ki borsada daha çok kazanırım. Ama doktorun görüşünü duydunuz.”

“Parayı hemen verir misiniz?”

“Hemen bin alırsınız. Sizden öteki bini eşya olarak almanızı beklemeliyim.”

“Eşya olarak mı?”

“Evet, amiral. Bu meblağ ile size güzel bir ev döşeyebiliriz. Yarısını eşya olarak almak müşterilerimin bir geleneğidir.”

Amiral korkunç bir tereddüt içinde oturdu. Para almaya gelmişti ve parasız geri dönmek, oğlu onu felaketten kurtaracak her şiline ihtiyaç duyarken ona yardım edecek gücünün olmaması, çok acı olurdu. Diğer yandan, çok fazla verip çok az alıyordu. Az, ama yine de bir şey... Eve eli boş dönmekten daha iyi olmaz mıydı? Masanın üstünde sarı kaplı çek defterini gördü. Tefeci onu açarak kalemini mürekkebe batırdı.

“Doldurayım mı?” dedi.

“Sanırım, amiral...” dedi Westmacott, “Bu konuyu halletmeden önce biraz yürüsek ve bir öğle yemeği yesek daha iyi olacak.”

“Hemen yapabiliriz. Şimdi ertelemek saçma olur.” Metaxa biraz

hararetle konuşmuştu ve temkinli Charles'a doğru bakan gözleri göz kapaklarının arasından öfkeli bir şekilde parladı. Amiral para konularında uzun boylu düşünmezdi. Ama çok insan görmüştü ve onların içini okumasını öğrenmişti. O zehirli bakışı gördü ve aracının, umursamaz tavrının altında yatan aşırı sabırsızlığının da farkına vardı.

"Çok haklısın Westmacott." dedi, "Bunu halletmeden önce biraz yürüyüş yapalım."

"Ama bu öğleden sonra burada olmayabilirim."

"O zaman başka bir gün seçmeliyiz."

"Ama neden şimdi halletmiyoruz?"

"Çünkü ben böyle istiyorum." dedi amiral kısaca.

"Pekâlâ. Ama unutmayın ki teklifim sadece bugün için geçerli. Hemen kabul etmezseniz geçerli olmayacak."

"Olmasın, o zaman."

"Benim ücretim!" diye seslendi doktor.

"Ne kadar?"

"Yirmi bir şilin."

Amiral bir paunt ve bir şilin attı masanın üstüne. "Gel, Westmacott." dedi ve odadan birlikte çıktılar.

"Bundan hoşlanmadım." dedi Charles, kendilerini tekrar sokakta bulduklarında, "Çok zeki biri olduğumu iddia etmem ama bu inandırıcılıktan biraz fazla uzak. Neden dışarı çıktı ve doktorla ne için konuştu? Ve bu zayıf kalp hikâyesi ne kadar da işe yaradı böyle! Onların birbirleriyle anlaşmalı bir çift düzenbaz olduklarına inanıyorum."

"Bir köpek balığı ve asalak Malta palamudu." dedi amiral.

"Size teklifimi söyleyeyim bayım. Teyzemin işini yapan McAdam adında bir avukat var. Çok dürüst bir adam ve Poultry'nin diğer tarafında yaşıyor. Birlikte ona gideriz ve bütün meseleyle ilgili görüşünü alırız."

"Buraya ne kadar uzak?"

“En az bir mil. Arabayla gidebiliriz.”

“Bir mil mi? O zaman, o alçak doktorun söylediklerinde bir gerçek payı var mı görelim. Gel oğlum, bütün yelkenleri aç ve gör bakalım kim daha uzun süre dayanabiliyor!”

Londra iş hayatının ciddi sakinleri öğle yemeklerinden dönerken tuhaf bir manzarayla karşılaştılar. Caddeden aşağı, yük ve binek arabaları arasından sıyrılarak, geniş siyah şapkası ve gösterişsiz tüvit takımıyla yaşlı bir adam koşuyordu. Peşinden, bu egzersizin, yaşlı adama kıyasla kendisine epey ağır geldiği görünen, iri yapılı, sarı bıyıklı genç bir adam, hantal hantal gelirken yaşlı adam, dirsekleri geride, koltuk altına yakın yumruk olmuş elleriyle ve göğsü dışarıda hızla gidiyordu. Westmacott’ların avukatının bulunduğu büroda nefes nefese durana kadar doludizgin koşmaya devam ettiler.

“İşte orada!” diye seslendi amiral zaferle, “Ne düşünüyorsun? Makine dairesinde bir sorun yok ha?”

“Yeterince zinde görünüyorsunuz, efendim.”

“Onun diplomalı bir doktor olduğuna bile inanmıyorum. Ya başkasının bayrağını taşıyordu ya da ben yanıliyorum.”

“Bu lokantada bütün rehberleri ve kayıtları tutarlar.” dedi Westmacott, “Gider ararız onu.”

Öyle yaptılar ama tıp listeleri Bread Sokağı’nda Dr. Proudie diye bir isim içermiyordu.

“Rezaletin âlâsı bu!” diye bağırdı amiral, göğsünü yumruklayarak, “Aptal bir doktor ve bana yamayan bir hastalık. Dolandırıcıları denedik, Westmacott! Haydi, şimdi dürüst bir adamla ne yapabileceğimizi görelim.”

14. BÖLÜM

EYVAH! DOĞUYA GİDİŞ!

McAdam, Squire şirketinden Bay McAdam, ofislerin en düzgün ve konforlusunda oldukça cilalı bir masanın arkasında oturan son derece parlak bir adamdı. Beyaz saçlı ve derin çizgilerden oluşan gaga burunlu yüzüyle cana yakın görünüyordu ve başıyla selam vermeyi seviyordu. Her zaman hazırlıksız yakalanmış gibi görünürdü. Oldukça bombeli bir kravat takardı, enfiye çekerdi ve konuşmasını klasiklerden küçük alıntılarla süslerdi.

“Sevgili bayım!” dedi, hikâyelerini dinleyince, “Bayan Westmacott’ın her dostu benim de dostumdur. Kendinize bir çimdik atın! Metaxa denen adama nasıl gitmiş olduğunuzu merak ediyorum. İlanı bile onu mahkûm etmeye yeter. *Habet foenum in cornu*. Hepsi dolandırıcı!”

“Doktor da dolandırıcıydı. Görünüşünden bile hoşlanmadım.”

“*Arcades ambo!* Ama şimdi sizin için ne yapabiliriz ona bakalım. Tabii ki Metaxa’nın söylediği tamamen doğrudur. Başlı başına bir gelir olacak bir hayat sigortası eklenmediyse emekli maaşı tek başına asla teminat değildir. Herhangi bir faydası olmaz.”

Müşterilerin yüzleri asıldı.

“Ama ikinci bir alternatif var. Maaşı doğrudan satabilirsiniz.

Spekülatif yatırımcılar ara sıra böyle şeylerle ilgilenirler. Şartlarda anlaşırsak yüksek ihtimalle bunu kabul edecek bir müşterim var, bir sporcu. Tabii ki Metaxa gibi yapmalı ve bir doktor getirtmeliyim.”

İkinci kez amiralin vücuduna sertçe bastırıldı, hafifçe vuruldu ve kalbi dinlendi ancak bu defa doktorun ehliyetiyle ilgili hiçbir şüphe olamazdı, Cerrahlar Üniversitesinin bilinen bir üyesiydi ve diğerininki ne kadar olumsuzsa onun raporu o kadar olumluydu.

“Kırk yaşında bir adamın kalbine ve göğsüne sahip.” dedi, “Şimdiye dek muayene ettiklerim arasında yaşına göre sağlığı en iyi olan diyebilirim.”

“Bu iyi!” dedi, Bay McAdam, amiral ikinci kez yirmi bir şilin öderken doktorun görüşlerini not aldı ve “İstediğiniz fiyat, anlıyorum ki beş bin paunt. Müşterim, Bay Elberry ile iletişime geçebilirim ve size konuyla ilgilenip ilgilenmediğini haber veririm. Bu sırada emekli maaşı belgelerinizi burada bırakabilirsiniz, ben de size onlar için bir makbuz veririm.”

“Çok iyi. Parayı hemen almak isterim.”

“Bu yüzden belgeleri tutuyorum. Bay Elberry’yi bugün görebilsem yarın bir çek alabilirsiniz. Bir çimdik daha atmayı deneyin. Hayır mı? O zaman, güle güle! Yardımcı olduğuma çok memnun oldum.” Bay McAdam onları dışarı çıkardı çünkü çok meşgul bir adamdı ve onlar, az öncekinden çok daha kaygısız bir hâlde kendilerini tekrar sokakta buldular.

“Westmacott, kesinlikle sana fazlasıyla minnettarım.” dedi, amiral, “Bu şehir köpek balıklarının arasında, iskandillerimin tamamen uzağında, yardıma ihtiyacım olduğu zaman yanımda kaldın ama şimdi, daha çok kendimle ilgili yapacak bir şeyim var ve seni daha fazla rahatsız etmeme gerek yok.”

“Sorun değil. Yapacak hiçbir şeyim yok. Hiçbir zaman yapacak bir işim olmaz. Olsaydı da yapabileceğimi sanmıyorum. İşe yarayacaksam sizinle gelmekten memnun olurum, efendim.”

“Hayır, hayır, oğlum! Sen eve dön. Geri döndüğünde, bir numaraya uğrayıp karıma her şeyin yolunda olduğunu ve bir saate kadar döneceğimi söylersen nezaket göstermiş olursun.”

“Tamam, efendim. Ona söylerim.” Westmacott, şapkasını kaldırdı ve amiral acele yediği bir öğle yemeğinin ardından adımlarını doğuya yönlendirirken Charles, batıya doğru uzaklaştı.

Uzun bir yürüyüşü ama yaşlı denizci artan bir hızla sokakları tek tek ardında bırakarak ilerledi. Büyük iş yerleri, azalan ve büyümesi engellenmiş sıradan dükkânların arasında, onları dol-duran insanlar gibi azaldı, ta ki doğu sınırının uğursuz yerlerine gelene kadar. Burası devasa karanlık hanların ve cafcaflı cin dükkânlarının yeri, hayatın sıra dışı aktığı ve maceralar edinecek bir yerdi, amiralin kendi zararına öğreneceği gibi...

Çömelmiş duran pejmürde kadınların ve evlerin girintili basamaklarına oturan ve sonbahar güneşinin tadını çıkaran kir pas içindeki çocukların arasında kalan uzun, dar, taş döşeli yollar da aceleyle yürüdü. Bir yanda ceviz satan bir seyyar satıcı ve el arabasının yanında, siyah perçemi ve başının üzerine örtülmüş ekose bir şalı olan üstü başı perişan bir kadın vardı. Cevizleri kırıyor, kabuklarından çıkarıyor ve tavşan derisi bir şapka takmış, dizlerinin altında bağcıkları olan fitilli kadife pantolonlu, sırtını duvara yaslamış, siyah, kilden bir pipo üfleyerek duran adama ara sıra söyleniyordu. Tartışmanın nedeninin ne olduğu veya kadının dudaklarının o kalın deriye hangi sivri iğneleri batırdığı hiç belli değildi. Bir anda adam piposunu sol eline aldı, öne eğildi ve sağ eliyle kasıtlı olarak yüzüne vurdu. Bir yumruktan ziyade bir tokattı ama kadın acı bir çığlık attı ve elini yanağında el arabasının arkasına saklandı.

“Seni Tanrı’nın cezası hain!” diye bağırdı amiral, bastonunu kaldırarak, “Seni canavar, seni terbiyesiz!”

“Haydi!” diye haykırdı kaba saba adam, bir vahşinin derin, kulak tırmalayan ses tonuyla, “Haydi dışarı çık yoksa...” Eli havada, öne bir adım attı ama bir anda ilk darbe bileğine geldi, ikincisi kalçasına ve üçüncü darbe de tavşan derisi şapkasının tam ortasına. Ağır bir baston değildi ama vurduğu her yerde iyi bir kırmızılık bırakmasına yetecek kadar sağlamdı. Kaba saba adam acıyla bağırdı ve iki eliyle ona vurup demir ökçeli ayakkabısıyla tekme atarak kavgaya tutuştu. Ama amiralin hâlâ çevik olan ayakları ve iyi gören gözleri vardı, böylece geriye ve yanlara

eğilerek vahşi düşmanına yumruklar yağdırıyordu. Birden bir çift kol boynuna dolandı ve ardına bakarken, yardım ettiği kadının siyah, kaba perçemi gözüne çarptı. “Onu yakaladım!” diye haykırdı, “Ben onu tutarım. Şimdi Bill, işkembesini çıkar!” Pençesi bir erkeğinki kadar güçlüydü ve bileğini amiralin boğazına demir bir çubuk gibi bastırmıştı. Kendini kurtarmak için faydasız bir çaba gösterdi, yine de onu, düşmanı ve kendi arasına yerleştirecek şekilde döndürebildi. Durum gösterdi ki bu, yapabileceği en iyi şeydi. Yarı kör ve yediği yumruklarla deliye dönmüş kaba saba adam bütün gücüyle, tam da ortağının kafasının döndüğü sırada vurdu. Derinden bir inilti, duvara çarpan bir taşınki gibi bir ses duyuldu, kadının elleri gevşedi ve amiral geri sıçrayıp bastonunu bir kez daha saldırı veya savunma için kaldırırken kadın ölü gibi ağır, kaldırılma düştü. Ne var ki ikisine de gerek yoktu çünkü o anda kalabalık dağılıyordu ve kalabalığın içinde ite kaka iri yarı ve kasklı iki polis memuru ilerliyordu. Kaba saba adam tabanları yağladı ve arkadaşlarının ve komşularının arkasında hemen gözden kayboldu.

“Saldırıya uğradım.” dedi nefes nefese amiral, “Bu kadına saldırıldı ve onu korumak zorunda kaldım.”

“Bu Bermondsey Sal.” dedi bir polis memuru, lime lime olmuş şalın ve kirli eteğin üzerine eğilerek, “Bu sefer fırça yedi.” dedi.

“Kısa boylu bir adamdı ve sakallı.” diye tarif etti amiral.

“Ah, bu Black Davie! Onu dövdüğü için dört kez içeri girdi. Şimdi işi neredeyse bitirmiş. Yerinizde olsam kendi küçük meselelerini halletmelerine izin verirdim, bayım.”

“Kraliçenin rütbesini taşıyan bir adamın geri çekilip bir kadının dövülmesine seyirci kalacağını mı düşünüyorsunuz?” diye bağırdı amiral öfkeyle.

“Şey, nasıl isterseniz bayım, ama gördüğüm kadarıyla saatinizi kaybetmişsiniz.”

“Saatim!” Elini yeleğine götürdü. Zincir önünde sallanıyordu ama saat gitmişti.

Elini alına götürdü. “Bu saati hiçbir şey için feda etmezdim!”

dedi, “Hiçbir para onun yerini tutamazdı. Amerika seyahatimizden sonra bana geminin mürettebatı tarafından verilmişti. Üzerinde bir yazı vardı.”

Polis omuzlarını silkti. “Herkesin işine karışmaktan kaynaklanıyor.” dedi.

“Size nerede olduğunu söylesem bana ne verirsiniz?” dedi, kalabalığın içinde keskin yüzlü bir oğlan, “Bana bir paunt verir misiniz?”

“Tabii ki!..”

“Şey, nerede bir paunt?”

Amiral cebinden bir altın para çıkardı. “İşte!”

“O zaman işte saat!” Oğlan, baygın kadının kenetlenmiş elini gösterdi. Parmaklarının arasındaki altın ışıldadı ve işte, amiralin saati oradaydı. Bu ilginç kurban bir eliyle koruyucusunun boğazını sıkmış, bu arada öteki eliyle onu soymuştu.

Amiral, kadının ölmemiş, sadece sersemlemiş olmasından memnun, adresini polislere bıraktı ve sonra insan tabiatına dair belki daha zayıf bir inanç duyarak ama buna karşın keyfi yerinde olarak bir kez daha yola koyuldu. Dövüşün heyecanı ile yanan ve karıncalanan burun delikleri genişlemiş ve elleri kenetlenmiş bir hâlde yürüdü ve hâlâ, ihtiyaç olduğu yerde, bir sokak kavgasında, altmış küsur yıla rağmen yerini alabildiği düşüncesiyle ısındı.

Yolu artık nehir kıyısındaki bölgelere doğru çıkıyordu ve gemicilerin kullandığı deterjanın kokusu durgun sonbahar havasında fark ediliyordu. Mavi kazaklı adamlar ve sandalcının siperli kasketi veya rıhtım işçilerinin beyaz branda bezleri, sanayi işçilerinin fitilli kadifelerinin ve pazenlerinin yerini almaya başladı. Vitrinlerinde denizcilik aletleri olan dükkânlar, ip ve boya satıcıları ve kancalardan sallanan uzun muşamba sıralarıyla ucuz giyim mağazaları, hepsi rıhtım mahallesini ilan ediyordu. Amiral, ortam gemicilikle ilgili olunca hızını arttırdı ve duruşunu düzeltti, ta ki paslı iki yüksek iskelenin arasından bakarken Thames’in çamur renkli sularını ve geniş göğsünden yükselen direkleri ve gemi bacalarını bir anlık görene kadar. Sağ tarafta, iki yanında çok sayıda pirinç levha ve bütün pencerelerinde tel güneşlikleri olan

sessiz bir sokak uzanıyordu. Amiral, Saint Lawrence Gemicilik Şirketi gözüne çarpana kadar ağır ağır aşağı yürüdü. Caddeyi geçti, açık kapıyı itti ve kendini, bir ucunda uzun bir bankosu ve panoların üstüne saplanmış, duvarların her yerini kaplamış çok sayıda ahşap gemi parçası olan alçak tavanlı bir büroda buldu.

“Bay Henry burada mı?” diye sordu amiral.

“Hayır, bayım.” diye cevapladı yaşlı bir adam köşedeki yüksek bir sandalyeden, “Bugün şehre gelmedi. Görülmesini isteyeceğiniz her işi halledebilirim.”

“Boş bir birinci veya ikinci kaptan pozisyonunuz yoktur, değil mi?”

Müdür tuhaf adama şüpheli bir gözle baktı.

“Sertifikalarınız var mı?” diye sordu.

“Denizcilikle ilgili mevcut her sertifikaya sahibim.”

“O zaman bize uygun değilsiniz.”

“Neden?”

“Yaşınız, bayım.”

“Size yemin ederim her zaman olduğu kadar iyi görebilirim ve her bakımdan bir o kadar iyi durumda bir adamım.”

“Buna şüphem yok.”

“Yaşım neden bir engel olsun, o zaman?”

“Açıkça söylemeliyim. Sizin yaşınızda, sertifikaları olan bir adam, bir ikinci kaptanın kamarasını aşmıyorsa, bir yerlerde ona dair kara bir leke olmalı. Ne olduğunu bilmiyorum, içki veya öfke veya muhakeme kıtlığı; ama bunda bir şeyler olmalı.”

“Sizi temin ederim, hiçbir şey yok, ama parasız kaldım ve bu yüzden eski işime tekrar dönmek zorundayım.”

“Hepsi bu!” dedi müdür, gözlerinde şüpheyile, “Son göreviniz ne kadar sürdü?”

“Elli bir yıl.”

“Ne!”

“Evet bayım, elli bir yıl.”

“Aynı işte?”

“Evet.”

“Vay be, çocukken başlamış olmalısınız.”

“Katıldığımda on iki yaşındaydım.”

“Tuhaf yönetilen bir iş olmalı.” dedi müdür, “Elli bir yıl hizmet etmiş ve her zamanki kadar iyi adamların ayrılmasına izin veren... Kime hizmet ettiniz?”

“Kraliçe. Tanrı onu kutsasın!”

“Aa, Kraliyet Deniz Kuvvetlerindeydiniz. Rütbeniz neydi?”

“Donanma amiraliyim.”

Müdür irkildi ve yüksek sandalyesinden aşağı atladı.

“Benim adım Amiral Hay Denver. İşte bu kartım ve işte hizmetlerimin kayıtları. Anlarsınız, başka birini kamarasından etmek istemem ama şans eseri açık bir kamaranız varsa çok memnun olurum. Doğrudan Cod Banks’ten Montreal’e kadar deniz yolunu Londra’nın sokaklarından çok daha iyi bilirim.”

Afallayan müdür, ziyaretçisinin ona uzattığı kâğıtlara göz attı, “Neden bir sandalyeye oturmuyorsunuz amiral?” dedi.

“Teşekkürler! Ama unvanımı artık söylemezseniz minnettar olurum. Sorduğunuz için söyledim ama subay güvertesini bıraktım ve şimdi sade Bay Hay Denver’ım.”

“Bir şey sorabilir miyim?” dedi müdür, “Eskiden Kuzey Amerika görevini komuta eden o Denver, siz misiniz?”

“Benim.”

“O zaman botlarımızdan birini, Comus’ı, Fundy Sahili’nde kayalardan alan siz miydiniz? Yöneticiler size kurtarma ücreti olarak üç yüz altın önerdi ve siz onları reddettiniz.”

“Yapılmaması gereken bir teklifti.” dedi amiral, sert bir biçimde.

“Bu, sizin asaletinizin bir göstergesidir, buna inanın. Bay Henry, burada olsaydı eminim bu konuyu sizin için hemen hallederdi. Bu durumda, bugün yöneticilere konuyu açayım; eminim

sizi işe almaktan onur duyacaklar ve teklif ettiğinizden daha uygun bir pozisyona yerleştireceklerdir.”

“Size minnettarım, bayım.” dedi amiral ve eve doğru seyahatine çok memnun başladı.

15. BÖLÜM

HÂLÂ TEHLİKELER ARASINDA

Sonraki gün, amirale, Bay McAdam'dan beş bin sterlin tutarında bir çek ve emekli maaşı belgelerini spekülatif yatırımcıya devrettiğine dair mühürlü bir anlaşma geldi. Onu imzalayıp gönderene kadar bütün bu yaptıklarının önemini kavrayamamıştı. Her şeyini feda etmişti. Emekli maaşı gitmişti. Kazanabileceklerinden başka hiçbir şeyi yoktu ama dayanıklı yaşlı kalp, umudunu hiç yitirmedi. Saint Lawrence Gemicilik Şirketinden hevesle bir mektup bekledi ve bu sırada ev sahibine üç aylık bir süre verdi. Yılda yüz pauntluk evler gelecekte arzu edemeyeceği bir lüks olacaktı. Londra'nın pahalı olmayan semtlerinde küçük bir kiralık ev, havalı Norwood villasının yerini almalıydı. O zaman öyle olsun! Bu, isminin başarısızlık ve rezaletle anılmasından bin kat daha iyiydi.

O sabah Harold Denver, şirketin alacaklılarıyla buluşacak ve durumu onlara anlatacaktı. Çok kötü ve küçük düşürücü bir görevdi ama sessiz bir kararlılıkla buna girişti. Evde, toplantının sonucunu öğrenmek için yoğun bir endişeyle beklediler. Harold çok şey yapmış ve çok acı çekmiş bir adam gibi bitkinlikten benzi solmuş bir hâlde döndüğünde geç olmuştu.

“Evin önündeki bu ilan tahtası ne?” diye sordu.

“Manzarayı biraz değiştirmeyi deneyeceğiz.” dedi amiral, “Bu yer ne şehir ne köy. Boş ver oğlum! Şehirde ne oldu söyle bize.”

“Tanrı’m yardım et bana! Benim sefil işim sizi evinizden ve yuvanızdan ediyor!” diye bağırdı Harold, şanssızlıklarının bu yeni delili karşısında yıkılmış bir hâlde, “Benim için alacaklılarımla görüşmek, siz ikinizi benim iyiliğim için sabırla acı çekerken görmekten daha kolay.”

“Yo, yo!” diye bağırdı amiral, “Bu meselede çekilen bir acı yok. Anne tiyatrolara yakın olmayı tercih ediyor. Asıl sebep bu, değil mi anne? Buraya gel, aramıza otur ve her şeyi anlat.”

“Düşündüğümüz kadar kötü değil.” dedi, “Ama yine de yeterince kötü. Parayı bulmak için yaklaşık on günüm var ama bunun için hangi yöne gideceğimi biliyorum. Ancak Pearson, her zamanki gibi, on üç bin sterlin derken de yalan söyledi. Miktar tam olarak yedi bin bile değil!”

Amiral ellerini çırttı. “Her şeye rağmen atlatacağımızı biliyordum! Hurrah oğlum! Hop, hop, hop, hurra!”

Harold, ona şaşkınlıkla bakakaldı, yaşlı denizci kolunu başının üzerinde sallarken ve gök gürültüsü gibi çıkan üç tezahüratı bağıarak söylerken, “Yedi bin paundu nereden bulacağım baba?” diye sordu.

“Boş ver!.. Sen olanları anlat.”

“Çok iyiler ve çok kibarlar ama tabii ki ya paralarını ya da paranın karşılığını almalılar. Bana anlayış göstermeye karar verdiler ve herhangi bir işlem başlatmadan on gün beklemeyi kabul ettiler. Talepleri üç bin beş yüze denk gelen üç alacaklı, onlara borcumu bildiren bir belge veririm ve yüzde beş oranında faiz ödersem, paralarının istediğim kadar bende kalabileceğini söylediler. Bu yüz yetmiş beş sterlinlik gelirim üzerinden bir masraf olacak ama idareli olursam bunu karşılayabilirim ve bu da borcumu yarı yarıya azaltır.”

Amiral yine tezahürata başladı.

“Böylece, on gün içinde bulunması gereken yaklaşık üç bin iki yüz sterlin kalır. Kimse benden zarar etmeyecek. Onlara odada

söz verdim, ruhum bedenimi terk edene kadar çalışsam da herkese parası ödenmeli. Bu olana kadar kendim için bir peni bile harcamayacağım. Ama bazıları bekleyemiyor. Onlar fakirler ve paralarını almalılar. Pearson için tutuklama emri çıkardılar ama Amerika'ya kaçtığını düşünüyorlar.”

“Bu adamlar paralarını geri alacaklar.” dedi amiral.

“Baba!”

“Evet oğlum, bu ailenin kaynaklarını bilmiyorsun. Biri deneye ne kadar insan asla bilmez. Senin şimdi ne kadarın var?”

“Tahsis edilmiş yaklaşık bin paundum var.”

“Tamam. Ve bende bir o kadar daha var. Bu iyi bir başlangıç. Şimdi, anne, senin sıran. Sendeki o küçük kağıt ne?”

Bayan Denver, kâğıdı açtı ve Harold'ın dizine koydu.

“Beş bin paunt!” dedi nefesi kesilerek.

“Ama tek zengin anne değil. Şuna bak!” Amiral kendi çekini açtı ve öteki dizine koydu.

Harold birinden ötekine hayretle baktı. “On bin paunt!” diye bağırdı, “Aman Tanrı'm! Bunlar nereden geldi?”

“Daha fazla endişelenmeyeceksin artık canım.” diye mırıldandı annesi, kolunu ona dolayarak.

Ama dikkatli bakışları çeklerin birinin üzerindeki imzayı yakaladı. “Doktor Walker!” diye bağırdı, yüzü kızararak, “Bu Clara'nın işi. Ah, baba, bu parayı alamayız. Almak, ne doğru ne de şerefli olur.”

“Hayır oğlum, böyle düşündüğüne memnun oldum ancak insanın dostluğunu ispat eden bir şey bu, çünkü o gerçekten iyi bir dost. Onu Clara göndermiş olsa da getiren kendisiydi. Ama bu diğer para her şeyi karşılamaya yetecektir ve tamamı bana ait.”

“Sana mı ait? Nereden buldun baba?”

“Bir şehir adamıyla uğraşmak nasılmış görüyorsun. O benim, adilane kazanıldı ve bu kadarını bilmen yeterli.”

“Sevgili yaşlı babam!” Harold yanık ve kaba eli sıktı, “Ve sen, anne! Kalbimi sıkıntıdan kurtardınız! Onurumu, adımlı, her şeyi

kurtardınız. Size daha fazla borçlu olamam, zira zaten her şeyi size borçluyum!”

Böylece, sonbaharın gün batımı geniş pencerede kıpkırmızı parlarken bu üçü birlikte el ele, konuşamayacak kadar dolu kalplerle oturdular. Birden tenis toplarının yumuşak patırtısı duyuldu ve Bayan Westmacott, çimenliğin üzerinde savrulan raketi ve rüzgârda uçuşan kısa etekleriyle zıplayarak ortaya çıktı. Manzara gergin sinirlerini rahatlattı ve üçü de içten bir kahkaha koyuverdiler.

“Yeğeniyle oynuyor.” dedi Harold sonunda, “Walker’lar henüz çıkmadı. O çeki bana verirsen ve bizzat iade edersem iyi olur sanırım, anne.”

“Kesinlikle Harold. Bence çok hoş olur.”

Bahçeden içeri girdi. Clara ve doktor birlikte yemek odasında oturuyorlardı. Onu görünce Clara ayağa fırladı.

“Ah, Harold, seni o kadar sabırsızlıkla bekliyordum ki!” diye bağırdı, “Yarım saat önce ön pencerelerden geçtiğini gördüm. Cesaretim olsaydı gelirdim. Bize neler olduğunu anlat.”

“İkinize de teşekkür etmeye geldim. İyiliğinizi nasıl öderim? İşte çekiniz, doktor. Ona ihtiyacım olmadı. Alacaklılarıma ödemek için yeterli parayı buldum.”

“Tanrı’ya şükür!” dedi Clara coşkuyla.

“Paranın miktarı düşündüğümünden az ve kaynaklarımız epeyce fazla. Kolayca bulduk.”

“Kolayca!” Doktorun yüzü gölgelendi ve tavırları soğuklaştı, “Bence Harold, sana kolayca elde edilmiş gibi görünen o parayı kullanmaktansa benim paramı alman daha iyi olur.”

“Teşekkür ederim, efendim. Birinden borç alsaydım bu siz olurdunuz ama babamda bu miktarda para var, beş bin paunt ve ona söylediğim gibi kendisine o kadar borçluyum ki daha fazla borçlanmakla ilgili hiçbir vicdan azabım yok.”

“Vicdan azabın yok mu? Elbette bir oğlun ailesinin yapmasına izin vermemesi gereken birtakım fedakârlıklar vardır.”

“Fedakârlıklar mı? Neyi kastediyorsunuz?”

“Bu paranın nasıl elde edildiğini bilmiyor olman mümkün mü?”

“Sizi temin ederim Doktor Walker, hiçbir fikrim yok. Babama sordum ama bana söylemeyi reddetti.”

“Ben de öyle düşünmüştüm.” dedi doktor yüzündeki gölge dağılırken, “Kendini küçük bir para sıkıntısından kurtarmak için annenin mutluluğunu ve babanın sağlığını feda edecek bir adam olmadığından emindim.”

“Aman Tanrı’m! Ne demek istiyorsunuz?”

“Bilmen doğru olur. O para babanın emekli maaşının değiş tokuşunu temsil ediyor. Kendini yoksulluğun pençesine attı; hayatını kazanmak için tekrar denize gitmeye niyetleniyor.”

“Tekrar denize mi! İmkânsız!”

“Gerçek bu. Charles Westmacott, Ida’ya söylemiş. Şehirde o zavallı maaşını satmaya çalışarak bütün tefecileri dolaştırırken onunlaymış. Sonunda başardı ve parayı aldı.”

“Maaşını sattı!” diye bağırdı Harold, elleri yüzünde, “Zavallı yaşlı babam emekli maaşını sattı!” Odadan aceleyle çıktı ve anne babasının karşısına bir kez daha çılgınca fırladı. “Bunu alamam, baba!” diye bağırdı. “İflas bundan daha iyidir. Ah, anne, anne, böyle bir bencilliği yapabileceğimi nasıl düşünürsünüz? Bana çeki ver baba, bu gece bu adamı göreceğim çünkü bu paranın tek kuruşuna dokunmaktansa çukurdaki bir köpek gibi ölmek daha iyi!”

16. BÖLÜM

BİR GECE YARISI ZİYARETÇİSİ

Bunca zaman, hayatın trajikomedisi bu banliyö villalarında oynanırken, ortak sahnede aşk, mizah, korkular ve ışıklar ile gölgeler birbirini böyle süratle takip ederken, kaderin bir arada sürüklediği bu üç aile, birbirlerinin kaderini belirlerken ve insan hayatının garip, karmaşık yanlarını kendi tarzlarıyla çözerlerken gösterinin her sahnesini izleyen ve her oyuncusunu şevkle eleştiren iki kişinin gözleri temaşa hâlindeydi. Caddenin karşısında, yeşil çitlerin ve kısa kesilmiş çimenlerin ötesinde, sarmaşıkla çevrili pencerelerin perdelerinin arkasında iki yaşlı kız, Bayan Bertha ve Bayan Monica, önlerinde sergilenen her oyuna kuytu bir köşeden dışarıyı izler gibi ilgi duyarlardı.

Üç ailenin gelişen dostluğu, Harold Denver'ın Clara Walker'la ve Charles Westmacott'ın onun kardeşiyle nişanı, dul kadının doktor üzerinde kullandığı tehlikeli cazibe, Walker'ın kızlarının akıllalmaz davranışları ve babalarında neden oldukları mutsuzluk; bu olayların hiçbiri iki bekâr bayanın dikkatinden kaçmadı. Daha genç olan Bertha âşıklara gülümser veya iç geçirir, yaşlı olan Monica ise yaşlılara kaşlarını çatır veya omuz silkerdi. Her gece görmüş oldukları şeyler üzerinde konuşurlardı ve donuk, olaysız geçen hayatları, boş bir duvarın bir işaret ateşini yansıttığı gibi, komşularından bir renk ve sıcaklık alırdı.

Ve şimdi, sonraki yıllarının tek büyük sansasyonunu, gelecek bütün olayların ona göre tarihlendirilmesinin gerektiği tek unutulmaz olayı yaşamak vardı kaderlerinde.

Monica Williams'ın aklına, yatağına uykusuz yattığında ve onu korkuyla içinde nefes nefese kaldırıp oturtan bir düşünce saplandığında, az önce anlatılan olayların olduğu geceydi.

“Bertha!” dedi, kardeşinin omzunu dürterek, “Ön pencereyi açık bıraktım.”

“Hayır, Monica, tabii ki bırakmadın.” Bertha da oturdu ve ondaki endişeyi görünce heyecanlandı.

“Bundan eminim. Hatırlıyor musun, saksıları sulamayı unutmuştum ve sonra pencereyi açtım, Jane, reçel için beni çağırdı ve o zamandan beri hiç odaya gitmedim.”

“Aman Tanrı'm, Monica, yataklarımızda öldürülmemiş olmamız bir lütuf. Geçen hafta Forest Hill'de bir eve girilmiş. Aşağı inip kapatalım mı?”

“Yalnız inmeye cesaret edemem canım ama eğer benimle gidersen... Terliklerini ve sabahlığını giy. Bir muma ihtiyacımız yok. Şimdi, Bertha, birlikte aşağı ineceğiz.”

İki küçük beyaz figür karanlığın içinde belli belirsiz hareket etti, merdivenler gıcırdadı, kapı inledi ve öndeki odanın penceresine vardılar. Monica pencereyi yavaşça kapattı ve mandalını taktı.

“Ne güzel bir ay!” dedi, dışarı bakarak, “Gündüz gibi net görülebiliyoruz. Şuradaki üç ev ne kadar sakın ve sessiz! Bir numara-daki ‘kiralık’ ilanını görmek çok üzücü. İki numara gidişlerine ne diyecek merak ediyorum. Şahsen, mini eteği ve yılanıyla üç numaradaki o korkunç kadının olmamasını tercih ederdim. Ama ah Bertha, bak! Bak! Bak!” Sesi aniden titreyen bir fısıltıya dönüştü, Westmacott'ların evini işaret ediyordu. Kardeşinin korkuyla nefesi kesildi ve aynı yöne gözlerini dikerek Monica'nın koluna yapışıp kaldı.

Ön taraftaki odada bir ışık vardı, küçük bir mum veya fitilin verdiği belli belirsiz, titrek bir ışık... Perde kapalıydı ama ışık odanın içinden loşluk yayıyordu. Dışarıda, bahçede, ışıklı alanın be-

lirginleşen hatlarıyla, arkası caddeye dönük, elleri pencere pervazında ve vücudu perdenin arkasını gözetlemeye çalışıyormuş gibi eğilmiş bir adam duruyordu. Kesinlikle o kadar sabit ve hareketsizdi ki aya rağmen, o ışık olmasa onu gözden kaçırabilirlerdi.

“Aman Tanrı’m!” dedi Bertha soluk soluğa, “Bu bir hırsız!”

Ama kardeşi ağzını zalimce açtı ve başını salladı, “Görürüz!” diye fısıldadı, “Daha kötü bir şey olabilir.”

Aniden adam süratle ve sinsice dikildi ve pencereyi yavaşça yukarı itmeye başladı. Sonra bir dizini pencerenin pervazının üstüne koydu, her şeyin güvenli olduğunu görmek için etrafına bakındı ve odaya tırmandı. Bunu yaparken perdeyi kenara itmek zorunda kaldı. Sonra iki dikizci ışığın nereden geldiğini gördü. Bayan Westmacott, bir heykel gibi kaskatı, odanın ortasında, sağ elinde yanan ince bir mumla ayakta duruyordu. Bir an için ciddi yüzünü ve beyaz yakasını gördüler. Perde geri kapandı ve iki kişi gözden kayboldu.

“Ah, o korkunç kadın!” diye bağırdı Monica, “O rezil, korkunç kadın! Onu bekliyordu. Kendi gözleriyle gördün, kardeşim Bertha!”

“Şşş, canım, sus ve dinle!” dedi daha şefkatli olan diğeri. Pencerelelerini bir kez daha açtılar ve perdelerin arkasından gözetlemeye başladılar.

Uzun süre evde her şey sessizdi. Işık, Bayan Westmacott bir konumda kaskatı kalmış gibi hareketsizdi, ara sıra gece ziyaretçisinin bir aşağı, bir yukarı volta attığını gösteren bir gölge önünden geçiyordu. Bir defasında rica ediyor veya yalvarıyormuş gibi uzanmış elleriyle silüetini gördüler. Sonra aniden donuk bir ses, bir çığlık, bir düşme gürültüsü oldu, mum söndü ve karanlık figür ay ışığında kaçtı, bahçeyi boydan boya koşarak geçti ve daha uzaktaki çalılarda ortasında kayboldu.

Sonra, bu iki yaşlı kadın bir trajedi oynanırken sadece kendilerinin seyretmiş olduklarını anladılar, “İmdat!” diye bağırdılar, “İmdat!” Yüksek, tiz sesleriyle başta çekinerek... Ama devam ettikçe El Değmemiş Yer, feryatlarıyla çınlayana kadar artan bir sesle... Karşıdaki bütün pencerelerde ışıklar yandı, zincirler şın-

gırdadı, parmaklıklar kaldırıldı, kapılar açıldı ve sakinler yardıma koştular. Harold, bir sopayla; uzun, kahverengi paltosunun iki yanından görünen çıplak ayaklarıyla kır saçlı amiral kılıcıyla; son olarak Doktor Walker demir bir çubukla Westmacott'ların yardımına koştular. Kapıları çoktan açılmıştı ve öndeki odaya gürültülü bir şekilde doluştular.

Charles Westmacott, dudaklarına kadar bembeyaz, halasının başını diziyle destekleyerek yerde diz çökmüştü. Günlük kıyafetlerini giymiş, sönmüş mum hâlâ sıkı sıkı elinde, üzerinde hiçbir iz veya yara olmadan -solgun, hareketsiz ve hissiz- uzanmış yatıyordu.

“Tanrı’ya şükür geldiniz, doktor!” dedi Charles, başını kaldırarak, “Nasıl olduğunu ve ne yapmam gerektiğini söyleyin bana!”

Doktor Walker, yanına diz çöktü ve sağ eliyle nabzına bakarken sol elini başının üstüne koydu.

“Korkunç bir darbe almış.” dedi, “Küt bir silahla vurulmuş olmalı. İşte yeri, kulağının arkasında. Ama sıra dışı bir şekilde fiziksel olarak çok güçlü bir kadın. Nabızı kuvvetli ama yavaş. Nefeste zorlanma yok. Kanaatime göre sadece bayılmış ve hiçbir şekilde hayati tehlikesi yok.”

“Tanrı’ya şükür!”

“Onu yatağa götürmeliyiz. Yukarı taşıyalım, sonra kızlarımı onun yanına göndereyim. Ama bunu kim yaptı?”

“Hırsızın teki!” dedi Charles, “Pencerenin açık olduğunu görüyorsunuz. Onu duymuş ve aşağı inmiş olmalı, zira her zaman korkusuzdur. Keşke beni çağırmış olsaydı...”

“Ama giyinmiş!”

“Bazen çok geç saatlere kadar oturur.”

“Geç saate kadar oturdum.” dedi bir ses. Gözlerini açmıştı ve lambanın ışığında kırışırtıyordu, “Bir hain pencereden içeri girdi ve bana bir topuzlu bastonla vurdu. Geldiklerinde polise böyle anlatabilirsiniz. Ayrıca kısa, şişman bir adamdı. Şimdi Charles, bana elini ver de yukarı çıkayım.”

Ama maddi gücü, manevi gücünden daha azdı, zira sendeledi, başı döndü ve yeğeni kollarını ona dolamasaydı düşecekti. Hep birlikte onu yukarı taşıdılar. Charles, karakola giderken ve Denver'lar korkmuş hizmetçilere bekçilik yaparken onu, yanında doktorun bulunduğu yatağına yatırdılar.

17. BÖLÜM

NIHAYET LİMANA VARİŞ

El Değmemiş Yer'in birkaç sakini evlerine dönmeden, polisler sorgularını bitirmeden ve her şey normale dönmeden önce gün ağarmıştı. Bayan Westmacott, sinirlerini yatıştırmak için aldığı küçük bir kloral ilaçla ve başının etrafına sarılan arnikaya batırılmış bir mendille huzur içinde uyumaya bırakıldı. Bu yüzden amiralin, saat onda, Bayan Westmacott'tan ona uğramasını rica eden bir not alması biraz şaşırtıcıydı. Daha kötüleşmiş olabileceği korkusuyla acele etti ama etrafında dört dönen Clara ve Ida Walker'la onu yatağında otururken bulmak şüphelerini giderdi. Mendili kaldırmış ve pembe kurdeleleri olan küçük bir başlık ile boynundaki ve kollarındaki kumaşı zarifçe kalınlaştırılmış, kızıl-kahve bir penuvar giymişti.

“Sevgili dostum!” dedi içeri girdiğinde, “Sana birkaç açıklama daha yapmak istiyorum. Hayır, hayır!..” diye devam etti, amiralin yüzünde korkulu bir ifade görünce gülerek. “En az otuz yıl daha ölmeyi hayal etmem. Bir kadın yetmişine gelmeden ölmekten utanmalı. Clara, babandan buraya çıkmasını ister misin? Ve sen, Ida, bana sigaralarımı ver ve bir şişe bira aç.”

“Şimdi o hâlde...” diye devam etti, doktor da aralarına katılınca, “Size ne söylemem gerektiğini pek bilmiyorum amiral. Siz çok dürüstçe konuşulmasını istersiniz.”

“Yemin ederim bayan, neden bahsettiğinizi bilmiyorum.”

“Sizin yaşınızda denize açılmaktan bahsetmeniz ve hayatı boyunca sizi hiç görmemiş olan sevgili, sabırlı karınızı bırakmanız! Sizin için her şey çok iyi. Hayat, değişiklik ve heyecan sizin tek elinizdeyken Londra’nın iç karartıcı bir kiralık dairesinde içi içini yiyen karınızı düşünmezsiniz. Erkekler, hepiniz aynısınız!”

“Bayan, çok şey bildiğinize göre muhtemelen emekli maaşımı sattığımı da biliyorsunuz. Çalışmazsam nasıl yaşarım?”

Bayan Westmacott, çarşafın altından bir zarf çıkardı ve denizciye attı.

“Bu bahane yeterli değil! İşte emekli maaşı kâğıtlarınız. Hepsinin tam olup olmadığına bakın.”

Mührü kırdı ve iki gün önce McAdam’a verdiği o kâğıtları çıkarıp karıştırdı.

“Ama bunlarla ne yapacağım şimdi?” diye bağırdı hayretle.

“Onları güvenli bir yere koyacaksınız veya bunu yapacak bir arkadaş bulacaksınız ve görevinizi yapacaksınız: Karınıza gidecek ve bir an bile onu bırakmayı düşündüğünüz için özür dileyeceksiniz.”

Amiral elini pürüzlü alnına götürdü. “Çok iyisiniz, bayan!” dedi, “Çok iyi ve nazıksınız, güvenilir bir dost olduğunuzu biliyorum ama bütün bu kâğıtlar para demek olduğu için ve son dönemde kendimizi güvensiz sularda bulsak da dostlarımıza haber gönderecek kadar darboğazda değiliz. Öyle olduğumuzda bayan, emin olun güveneceğimiz sizden yakın kimse yok.”

“Saçmalamayın!” dedi dul kadın, “Konu hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz ve yine de orada durup hüküm veriyorsunuz. Bu meselede ben ne istersem o olacak ve siz kâğıtları alacaksınız çünkü size iyilik yapmıyorum, sadece çalınan malı geri veriyorum.”

“Nasıl, bayan?”

“Hiçbir soru sormadan bunu bir kadın sözü olarak kabul edebilirsiniz ama açıklayacağım. Şimdi, söyleyeceklerim sadece siz dördünüz arasında kalmalı ve başka kimse bilmemeli. Bunu postisten saklamak için kendimce nedenlerim var. Dün gece bana vuranın kim olduğunu düşünüyorsunuz amiral?”

“Bir hain bayan. Adını bilmiyorum.”

“Ama ben biliyorum. Oğlunuzu mahveden veya mahvetmeye çalışan adamdı. Tek kardeşim Jeremiah’ydi.”

“Ah!”

“Size, onun nasıl biri olduğunu anlatacağım veya birazını anlatacağım çünkü ne bahsetmek isteyeceğim ne de sizin dinlemek isteyeceğiniz çok şey yaptı. Her zaman tatlı dilli ve inandırıcıydı ama bununla beraber tehlikeli, sinsî bir haindi. İnsanlıkla ilgili bazı katı fikirlerim varsa onları kardeşimle geçirdiğim çocukluğuma dayandırabilirim. O yaşayan tek akrabam çünkü diğer kardeşim, Charles’ın babası, Hint ayaklanmasında öldürüldü.

Babamız zengindi ve öldüğünde hem Jeremiah hem de benim için iyi bir tedbir almıştı; ancak Jeremiah’yı tanırdı ve kendisine güvenmezdi; böylece onun sahip olmasını istediği her şeyi kendisine vermektense bir kısmını, neredeyse son nefesinde, kardeşim adına bana emanet ettiğini ve o elindeki her şeyi israf ettiği veya kaybettiği zaman bunu onun adına kullanmamı söyleyerek bana verdi. Bu ayarlama babam ve benim aramda sır olarak kalacaktı ama maalesef sözleri hemşire tarafından duyuldu ve sonra, hemşire, konuşulanları kardeşime anlattı, böylece onun adına biraz paranın bana emanet edilmiş olduğunu öğrendi. Sanırım tütün kafama zarar vermez, doktor. Teşekkür ederim, o zaman kibritler için sana zahmet vereceğim İda.” Bir sigara yaktı ve dudaklarından kıvrılan mavi duman halkalarıyla yastığa yaslandı.

“Ne kadar sık o parayı benden almaya çalıştığını anlatamam size. Zorbalık yaptı, kandırdı, tehdit etti, ikna etti ve kötü bir adamın yapabileceği her şeyi yaptı. Yine de ona ihtiyaç olacağı önsezisiyle tuttum onu. Bu haince işi, onun kaçışını, fırtınayı göğüslemesi için ortağını bırakışını ve her şey bir yana yaşlı dostumun, kardeşimin zimmetine geçirdiği parayı karşılamak için gelirini teslim etmeye mecbur edilmiş olduğunu duyduğumda, aslında şimdi ona ihtiyacım olduğunu hissettim. Dün Charles’ı, Bay McAdam’a gönderdim ve müşterisi durumla ilgili gerçekleri duyunca çok zarif bir şekilde kâğıtları geri vermeye ve borç verdiği parayı geri almaya razı oldu. Size çok ucuz bir cömertlik

olduğunu söylüyorum çünkü hepsi onun parasıyla yapıldı ve onu daha iyi nasıl kullanabilirdim?

Kısa zamanda ondan haber alacağımı düşündüm ve aldım. Dün akşam her zamanki mızızızlanan, sırnaşan tarzıyla bir not göndermişti. Hayatını ve özgürlüğünü riske atarak, sadece sahip olduğu tek kız kardeşine hoşça kal diyebilmek ve bana verdiği bütün acılar için af dileyebilmek için yurt dışından dönmüştü. Beni bir daha asla rahatsız etmeyecekti ve bana emanet edilen parayı ona vermem için yalvardı. O para, şimdiye kadar sahip olduklarıyla yeni dünyada dürüst bir adam olarak, kurtarıcısı olan sevgili kardeşini hatırlayıp ona dua ederken, bir başlangıç yapmasına yetmişti. Mektubun tarzı buydu; pencere mandalını açık bırakmamı ve sabah saat üçte, öpücüğümü almak ve bana elveda demek için o geldiğinde ön taraftaki odada olmamı rica ederek son buluyordu.

Ne kadar kötü olsa da bana güvendiği zaman ona ihanet edemezdim. Hiçbir şey demedim ama o saatte oradaydım. Pencereden girdi ve ona parayı vermemi rica etti. Çok fena değişmişti; siskaydı, vahşiydi ve deli gibi konuşuyordu. Ona parayı harcadığımı söyledim. Bana dişlerini gıcırdattı ve onun parası olduğunu hatırlattı. Ona harcadığımı söyledim tekrar. Bana nasıl, diye sordu. Parayı, onu dürüst bir adam yapmak ve hainliğinin sonuçlarını telafi etmek adına harcadığımı söyledim. Bir küfür haykırdı, ceketinin göğsünden bir şey -bir sopa- çıkararak bana onunla vurdu; daha fazla hiçbir şey hatırlamıyorum.”

“Alçak!” diye bağırdı doktor, “Ama polis izini sürüyor olmalı.”

“Umarım sürmez.” diye cevapladı Bayan Westmacott, sakince. “Kardeşim bilhassa uzun, ince bir adamdır ve polis kısa, şişman birini aradığına göre onu yakalamaları pek ihtimal dâhilinde değil. Bence, bu küçük aile sorunları gizli halledilmeli.”

“Sevgili bayan!” dedi amiral, “Emekli maaşımı geri alan gerçekten bu adamın parasıysa bu durumda onu almakla ilgili hiçbir tereddüdüm olamaz. Bulutların en çok karardığı anda bize gün ışığı getirdiniz bayan, zira işte, aldığım parayı geri vermekte ısrar eden oğlum. Şimdi borçlarını ödemek için onu tutabilir. Yaptığınız şey için sadece Tanrı’dan sizi kutsamasını isteyebilirim ve teşekkür gelince, teşekkür ettim bile...”

“O zaman lütfen bana teşekkür etmeyin.” dedi dul kadın, “Şimdi koşun amiral ve Bayan Denver’la barışın. Eminim ki onun yerinde olsam sizi affetmem uzun zaman alırdı. Bana gelince, Charles gittiğinde Amerika’ya gideceğim. Beni o kadar uzağa götürürsün değil mi Ida? Denver’da, hayat mücadelesi ve özellikle erkeklere karşı savaşta geleceğin kadınlarını hazırlayacak bir üniversite inşa ediliyor. Birkaç ay önce komite bana personelden sorumlu bir görev teklif etti ve şimdi onu kabul etmeye karar verdim çünkü Charles’ın evliliği beni İngiltere’ye bağlayan son bağı da ortadan kaldırıyor. Bana ara sıra yazarsınız dostlarım ve mektuplarınızı Profesör Westmacott, Emancipation Üniversitesi, Denver, adresine gönderirsiniz. Muhafazakâr eski İngiltere’de nasıl muhteşem bir mücadele sürdüğünü izleyeceğim; bana ihtiyaç olursa beni tekrar kavganın ön saflarında bulabilirsiniz. Hoşça kalın ama siz değil kızlar, hâlâ size söyleyecek bir sözüm var.”

“Elini ver bana Ida ve sen de Clara.” dedi yalnız kaldıklarında. “Sizi küçük yaramaz kızlar, yüzüme bakmaya utanmıyor musunuz? O kadar kör olduğumu ve küçük oyununuzu göremediğimi mi düşündünüz? Gerçekten böyle mi düşündünüz? Çok başarılı oldunuz, bunu söylemeliyim ve gerçekten sizi olduğunuz gibi daha çok seviyorum. Ama boşuna o kadar acı çektiniz, sizi küçük komplocular! Çünkü sizi temin ederim ki babanızla evlenmeye kesinlikle karar vermiştim.”

Ve böylece birkaç hafta içinde küçük bayanlarımız, gözlem evlerinden, El Değmemiş Yer’de, iki at arabası ve kurdeleli iki arabacı, evlenip geri dönecek çiftleri götürmek üzere geldiğinde muazzam bir koşuşturma gördüler. Ve kendileri de hışırdayan ipek elbiseleri içinde, Doktor Walker’ın evinde düzenlenen büyük çifte düğün kahvaltısına davetli olarak, karşıya geçtiler. Sonra sağlığa içildi, kahkahalar yankılandı, kıyafetler değiştirildi ve arabalar tekrar geldiğinde pirinçler atıldı ve iki çift daha, sadece hayatın kendisiyle biten o yolculuğa çıktı.

Charles Westmacott, şimdi, kendisinin ve karısının o kasabada en popüler insanlar olduğu, Teksas’ın batı tarafında gelişen bir çiftlik sahibi. Halalarını az görüyorlar ama çalıştığı kurumun, ara sıra gazetelerde baskın cinsiyeti bir gün dize getirecek muazzam şaşırtıcı şeylerin sahnelendiği, Denver’da ılık saçan bir

merkez olduğu haberlerini görüyorlar. Harold ve Clara, Doktor Walker'ın oturmaya devam ettiği iki numarayı alırken amiral ve karısı hâlâ bir numarada yaşıyorlar. İşe gelince, yeniden kuruldu ve küçük ortağın enerjisi ve yeteneği kısa sürede büyük ortak tarafından verilen zararın tamamını karşıladı. Yine de tatlı ve saf ev atmosferinde arzusunu fark edebildi ve kendini, engin Babil'in para pazarına bağlı bir adamı aşağı sürükleyen paragöz amaçların ve alçak hırsların dışında tutabildi. Her akşam Throgmorton Sokağı'nın kalabalığından Norwood'un iki yanında ağaçlar olan caddelerine döndüğünde, insanın, şehrin kargaşasının ortasında görevlerini yapıp yine de onun ötesinde yaşamasının mümkün olduğunu ruhen öğrendi.

"Ama düşünmez misiniz?" diye sordu Bayan Williams utanarak, "Düşünmez misiniz Bayan Westmacott, kadının da kendine ait bir görevi olduğunu?"

Evin hanımı büyük bir gürültüyle halterlerini yere bıraktı. "Eski boş laflar!" diye bağırdı, "Eski slogan! Nedir kadına ayrılan bu görev? Öylesine hakir, öylesine kaba, öylesine ruhu öldüren, aşağılık bir şey ki başka hiç kimse buna tenezzül etmez. Kadının görevi işte bu! Ve bu kısıtlamaları kim ona kabul ettirdi? Bu dar alana onu kim tıktı? Vahiy miydi? Doğa mıydı? Hayır, en büyük düşmandı o. O erkekti."

"Ah harika, halacığım!" diye ağır ağır konuştu yeğeni.

"Öyleydi, Charles. Sendin ve dostlarındı. Diyorum ki kadın, erkeğin bencilliğinin devasa bir anıtidır. Bütün bu övünülen kibarlık nedir, bu ince sözler ve müphem ifadeler? Sınamak istediğimizde nerededirler? Göreceli olarak da olsa erkek, bir kadına yardımcı olmak için her şeyi yapar. Elbette. Ya cebine dokunulduğunda bu nasıl işler? O zaman kibarlığı nerededir? Ehliyet kazanması için doktorlar ona yardım ederler mi? Baroya kayıt olması için avukatlar ona yardım ederler mi? Ruhban sınıfı ona kilisede müsamaha gösterir mi? Zavallı kadını görevine yollayın! Onun görevine. Erkekler yemliğin etrafındaki domuzlar gibi altını yoklarken onlara müdahale etmemek, işte erkekler kadının görevini böyle görüyor. Burada oturup alay edebilirsin Charles kurbanına bakarken ama doğru olduğunu biliyorsun, her kelimemin."

Doyle bu eserinde kadın haklarını savunmaktadır. Şehrin uzağındaki bir yerleşim yerinde yaşayan üç ailenin birbirlerine etki ederek yaşadıkları olaylar, kadınlar ve onların haklarının temel alınarak işlendiği bu eserde resmediliyor. Doyle, sigara ve içki içen, kısa etek giyen, bisiklet kullanan özgür kadınların o dönem için yadırganacak tüm bu davranışlarını kucaklamasa da sempati gösteriyor ve çağın düşüncesinin aksine haklarını arayan bu kadınların arkasında duruyor.

İnternette satış

ISBN 978-605-121-321-7

9 786051 213217

www.kyrhos.com.tr